

Udkast til Vejledning om adoption

Indholdsfortegnelse

DEL I Generelt om adoption

Kapitel 1: Regler og aktører på adoptionsområdet

- 1.1. Regelgrundlaget
- 1.2. Særligt om Haagerkonventionen om adoption
- 1.3. Adoptionsmyndighedernes opgaver i hovedtræk
- 1.4. De formidlende organisationer

Kapitel 2: Kort om de forskellige adoptionstyper

- 2.1. Fremmedadoption
- 2.2. Stedbarnsadoption
- 2.3. Familieadoption
- 2.4. Anonyme adoptioner og ikke-anonyme adoptioner
- 2.5. Internationale adoptioner og nationale adoptioner
- 2.6. Adoption med og uden samtykke

Kapitel 3: Indgivelse af ansøgning

- 3.1. Kompetence
- 3.2. Ansøgere med tilknytning til udlandet
  - 3.2.1. Udgangspunktet i adoptionslovens § 28, stk. 1
  - 3.2.2. Adoptionslovens § 28, stk. 2
  - 3.2.3. Adoptionslovens § 29
- 3.3. Ansøgning om adoption
  - 3.3.1. Digital selvbetjening
  - 3.3.2. Stedbarns- og familieadoption
  - 3.3.3. Udenlandske dokumenter
  - 3.3.4. Fremmedadoption

DEL II Stedbarns- og familieadoption

Kapitel 4: Behandling af en ansøgning om stedbarnsadoption

- 4.1. De generelle betingelser
  - 4.1.1. Ægteskab

- 4.1.2. Registreret partnerskab
  - 4.1.3. Ansøgerens alder
- 4.2. Vurderingen af om adoption er til gavn for barnet
  - 4.2.1. Samlivskravet
  - 4.2.2. Aldersforskel mellem ansøgeren og barnet
- 4.3. Opfostringskravet
- 4.4. Søskendemedtræk
- 4.5. Internationale stedbarnsadoptioner

Kapitel 5: Behandling af en ansøgning om familieadoption

- 5.1. Generelle betingelser
  - 5.1.1. Ægteskab og registreret partnerskab
  - 5.1.2. Ansøgerens alder
  - 5.1.3. Dokumentation for slægtskabet
  - 5.1.4. Samlivskravet
  - 5.1.5. Aldersforskel mellem ansøgeren og barnet
  - 5.1.6. Straffeattester
- 5.2. Indledende vurdering af, om adoptionen er til gavn for barnet
- 5.3. Den fortsatte til gavns vurdering i nationale familieadoptioner
- 5.4. Den fortsatte til gavns vurdering i internationale familieadoptioner
  - 5.4.1. Undersøgelse af ansøgernes forhold
  - 5.4.2. Bistand fra en formidlende organisation
  - 5.4.3. Undersøgelse og afvejning af barnets forhold og muligheder
  - 5.4.4. Vurdering af barnets forhold og muligheder i lyset af subsidiaritetsprincippet
  - 5.4.5. Afsluttende sagsbehandling

Kapitel 6: Samtykke og erklæring om adoption i forbindelse med stedbarns- og familieadoption

- 6.1. Tilvejebringelse af samtykker og erklæringer
- 6.2. § 7-samtykke fra forældre og værge
  - 6.2.1. Hvem har forældremyndigheden?
  - 6.2.2. Værge
  - 6.2.3. Formkrav
  - 6.2.4. Tidspunktet for samtykkets afgivelse
  - 6.2.5. Information og rådgivning af forældremyndighedsindehaveren
- 6.3. Erklæring efter adoptionslovens §§ 13 og 14
  - 6.3.1. Formkrav
  - 6.3.2. Information til erklæringsafgiver
  - 6.3.3. Protest mod adoptionen
  - 6.3.4. Manglende reaktion
  - 6.3.5. Undladelse af at indhente § 13-erklæring
  - 6.3.6. Særligt om klager i sager om stedbarnsadoptioner
- 6.4. Samtykke fra barnet
  - 6.4.1. Børn over 12 år
  - 6.4.2. Børn under 12 år

- 6.4.3. Samtalen med barnet og notatpligt
- 6.5. Særlig vejledningspligt over for udlændinge
- 6.6. Forbud mod vederlag og ulovlig formidling
- 6.7. Tilbagekaldelse af samtykke og adoption uden samtykke
- 6.8. Vejledningspligt i forbindelse med afslag på ansøgning om familie- eller stedbarnsadoption

DEL III Fremmedadoption

Kapitel 7: Undersøgelses- og godkendelsesforløbet

- 7.1. Generelt om undersøgelsesforløbet
- 7.2. Fase 1
  - 7.2.1. Statsforvaltningens opgaver i fase 1
  - 7.2.2. Adoptionssamrådets opgaver i fase 1
- 7.3. Fase 2
- 7.4. Fase 3
  - 7.4.1. Statsforvaltningens opgaver i fase 3
  - 7.4.2. Adoptionssamrådets opgaver i fase 3

Kapitel 8: Godkendelseskrav

- 8.1. Adoptionslovens krav om godkendelse som adoptant
- 8.2. De generelle godkendelseskrav
  - 8.2.1. Alder
  - 8.2.2. Ægteskab
  - 8.2.3. Samliv
  - 8.2.4. Særligt om enlige ansøgere
  - 8.2.5. Bolig
  - 8.2.6. Økonomi
  - 8.2.7. Strafforhold
  - 8.2.8. Helbred
- 8.3. Det adoptionsforberedende kursus
- 8.4. Den individuelle vurdering
  - 8.4.1. Førstegangsansøgere
  - 8.4.2. Flergangsansøgere
  - 8.4.3. Udvidet godkendelse
  - 8.4.4. Enlige ansøgere
- 8.5. Betydningen af fertilitetsbehandling og graviditet

Kapitel 9: Godkendelse som adoptant

- 9.1. Forskellige typer godkendelse
- 9.2. Godkendelsesrammer
- 9.3. Procedure efter godkendelsen
  - 9.3.1. Socialrapporter ved international fremmedadoption
  - 9.3.2. Fremsendelse af sagen til Adoptionsnævnet
- 9.4. Godkendelsens varighed
- 9.5. Forlængelse af godkendelsen
- 9.6. Bortfald af godkendelsen

- 9.6.1. Ansøgerens pligt til at give meddelelse om ændrede forhold
- 9.6.2. Tilbagekaldelse af godkendelsen

Kapitel 10: Barn i forslag

- 10.1. Matchning med barn fra udlandet
  - 10.1.1. Barn anvist af udenlandsk adoptionsmyndighed
  - 10.1.2. Barn anvist af dansk formidlende organisation
  - 10.1.3. Ansøgerens stillingtagen til matchningen
- 10.2. Matchning med barn fra Danmark
  - 10.2.1. Matchningsproceduren
  - 10.2.2. Særligt om yngre søskende til allerede adopterede børn
  - 10.2.3. Anvisningsproceduren i statsforvaltningen

Kapitel 11: Opfølgningsrapporter

- 11.1. Opfølgningsrapporter ved international adoption
- 11.2. Opfølgningsrapporter ved national adoption

DEL IV Andet

Kapitel 12: Hjemtagelse af barn

- 12.1. Plejetilladelse
- 12.2. Opholdstilladelse
  - 12.2.1. Fremmedadoptioner
  - 12.2.2. Stedbarns- og familieadoptioner
- 12.3. Orlov
  - 12.3.1. Fremmedadoptioner
  - 12.3.2. Stedbarns- og familieadoptioner

Kapitel 13: Adoptionsbevillingen

- 13.1. Bevilling til international adoption
  - 13.1.1. Udfærdigelse af bevilling
  - 13.1.2. Fastsættelse af bevillingens virkning
  - 13.1.3. Afgivelse af attest efter artikel 23
- 13.2. Bevilling til national adoption
- 13.3. Adoptivbarnets navn
- 13.4. Statsborgerskab
- 13.5. Journal- og statistikkort

Kapitel 14: Privat fremmedadoption

- 14.1. Socialrapporter ved privat fremmedadoption
- 14.2. Særligt om matchningsproceduren ved privat fremmedadoption

Kapitel 15: Anerkendelse af udenlandske adoptionsafgørelser

- 15.1. Statsborgerskab
- 15.2. Journal- og statistikkort

Kapitel 16: Ophævelse af adoptioner

- 16.1. Ophævelse efter adoptionslovens § 18, stk. 1
- 16.2. Ophævelse efter adoptionslovens § 18, stk. 2-4
- 16.3. Ophævelse efter adoptionslovens § 18, stk. 5

- 16.4. Ophævelse ved dom
- 16.5. Statsforvaltningens opgave
- 16.6. Adoptivbarnets navn efter ophævelse

Kapitel 17: Klage og aktindsigt

- 17.1. Klager over statsforvaltningens afgørelser
- 17.2. Klager over adoptionssamrådets afgørelser
- 17.3. Andre klager
- 17.4. Aktindsigt
- 17.5. Adoptivbarnets partsstatus
- 17.6. Henvendelser fra oprindelig slægt

Indledning

Denne vejledning vedrører behandlingen af sager om adoption.

Vejledningen retter sig primært til sagsbehandlere på adoptionsområdet i statsforvaltningen og hos adoptionssamrådene. Det er hensigten, at vejledningen i det daglige kan fungere som et arbejdsredskab.

I vejledningen beskrives en række materielle og processuelle krav, der følger af adoptionslovgivningen. Anden lovgivning berøres i det omfang, det er fundet relevant. Vejledningen tilstræber dog ikke at give en udtømmende beskrivelse af reglerne, idet det vil bero på en konkret vurdering af den enkelte sag, hvordan den bedst tilrettelægges og behandles, ligesom mange af de materielle regler indebærer et konkret skøn. Lovgivningen stiller dog i relation til processuelle og materielle regler krav, der ikke kan fraviges.

Vejledningen skal ses i sammenhæng med vejledning om frigivelse af børn til national bortadoption, som retter sig til sagsbehandlere i kommunerne, Ankestyrelsen, statsforvaltningen og Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, i forbindelse med afgørelser om at frigive børn til bortadoption med eller uden samtykke.

Denne vejledning anvendes fra den 1. december 2014 og erstatter vejledning af 28. november 2013 om adoption. Vejledningen gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Vejledningen er opdateret som følge af § 8 i lov nr. 552 af 2. juni 2014 om ændring af forskellige lovbestemmelser om ansøgninger, anmeldelser, meddelelser, anmodninger og erklæringer til offentlige myndigheder (Overgang til obligatorisk digital selvbetjening, for så vidt angår ansøgning om byggetilladelse, ansøgning om forældremyndighed, barnets bopæl, samvær m.v., anmodning om separation og skilsmisse, ansøgning om børne- og ægtefællebidrag, ansøgning om lån til beboerindskud, ansøgning om parkeringslicens og anmodning om attestationer efter lov om Det Centrale Personregister m.v.). Denne lov medfører, at ansøgninger om adoption og godkendelse som adoptant skal indgives til statsforvaltningen ved digital selvbetjening. Læs mere herom i punkt 3.3.1. Loven finder alene anvendelse for ansøgninger, der indgives til statsforvaltningen efter lovens ikrafttræden.

DEL I

Generelt om adoption

Denne del af vejledningen indeholder generelle afsnit om adoption, herunder generelt om reglerne på adoptionsområdet og de forskellige aktører (kapitel 1) og en præsentation af de forskellige adoptionstyper (kapitel 2). Derudover beskrives generelle forhold vedrørende indgivelse af ansøgninger om adoption (kapitel 3).

Kapitel 1

Regler og aktører på adoptionsområdet

1.1. Regelgrundlaget

Adoptioner i Danmark skal ske i overensstemmelse med artikel 21 i FN's konvention om børns rettigheder, hvorefter Danmark har forpligtet sig til at sikre, at barnets bedste skal være af afgørende betydning ved adoption.

Adoptionsloven (lovbekendtgørelse nr. 392 af 22. april 2013 med senere ændringer) indeholder bl.a. regler om betingelser for at meddele adoptionsbevilling, om retsvirkningerne af en adoption, om ophævelse af en adoption, om formidling af adoption og om adoptionsmyndighedernes opgaver. De vigtigste bekendtgørelser, vejledninger m.v. på adoptionsområdet beskrives i det følgende:

- Adoptionsbekendtgørelsen (bekendtgørelse nr. 807 af 21. juni 2013 om adoption). Bekendtgørelsen indeholder bl.a. regler om samtykke og erklæringer m.v., statsforvaltningens behandling af sager om stedbarns- og familieadoption og om meddelelse af adoptionsbevilling. Bekendtgørelsen indeholder også regler om behandlingen af sager om adoption uden samtykke. Herudover indeholder den reglerne om godkendelse af adoptanter til fremmedadoption. Bekendtgørelsen indeholder desuden regler om statsforvaltningens behandling af godkendelsessagerne samt regler om formidling af danske og udenlandske børn til godkendte ansøgere.
- Bekendtgørelse nr. 809 af 21. juni 2013 om forretningsordenen for et adoptionssamråd. Bekendtgørelsen indeholder regler om adoptionssamrådets opgaver og sagsbehandling.
- Bekendtgørelse nr. 808 af 21. juni 2013 om forretningsordenen for Adoptionsnævnet. Bekendtgørelsen indeholder regler om Adoptionsnævnets opgaver og sagsbehandling.
- Vejledning om frigivelse af børn til national bortadoption. Vejledningen retter sig til kommunerne, børn og unge-udvalgene, Ankestyrelsen, statsforvaltningen og Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen. Vejledningen indeholder retningslinjer for sagsbehandlingen vedrørende frigivelse af børn til bortadoption i Danmark, herunder i relation til adoption uden samtykke.
- Vejledning om vurderingen af adoptionsansøgers fysiske og psykiske helbredsforhold.
- Cirkulæreskrivelse af 16. juli 2012 om udenlandske adoptionsafgørelser.

På visse områder vil også anden lovgivning end adoptionslovgivningen have betydning for behandlingen af en adoptionssag, f.eks. den sociale lovgivning, indfødsretslovgivningen, udlændingelovgivningen og navnelovgivningen. Der er i et vist omfang henvist til disse regelsæt i vejledningen.

1.2. Særligt om Haagerkonventionen om adoption

Haagerkonventionen af 29. maj 1993 om beskyttelse af børn og om samarbejde med hensyn til internationale adoptioner (herefter Haagerkonventionen) trådte i kraft for Danmark den 1. november 1997, jf. bekendtgørelse nr. 125 af 4. december 1997 af konvention af 29. maj 1993 om beskyttelse af børn og om samarbejde med hensyn til internationale adoptioner. Bekendtgørelsen indeholder den danske oversættelse af konventionen.

På www.hcch.net findes konventionens originale engelske tekst samt oversigter over de lande, der samarbejder omkring konventionen, og over de myndighederne, der kan kontaktes i de enkelte lande.

Formålet med konventionen er følgende: at opstille en række garantier for at sikre, at internationale adoptioner finder sted til barnets bedste (konventionens kapitel II), at indføre et samarbejdssystem mellem adoptionsmyndighederne i de involverede lande (konventionens kapitel III og IV) og anerkendelse af adoptioner gennemført i andre konventionslande (konventionens kapitel V).

En adoption er omfattet af konventionen, når et barn, der har bopæl i et land (afgiverlandet), er blevet flyttet, er ved at blive flyttet eller skal flyttes til et andet land (modtagerlandet), efter at det er blevet adopteret af personer, der har bopæl i modtagerlandet, eller med henblik på adoption i modtagerlandet eller i afgiverlandet.

Konventionen omfatter alle typer internationale adoptioner, herunder stedbarns- og familieadoptioner.

Det er en betingelse for dens anvendelse, at konventionen er trådt i kraft i både afgiverlandet og modtagerlandet på tidspunktet for ansøgningen om adoption, og at adoptionen vedrører en person under 18 år.

I forhold til Finland, Island, Norge og Sverige finder konventionen ikke anvendelse, i det omfang bestemmelserne i Den Nordiske Ægteskabskonvention finder anvendelse, jf. bekendtgørelse nr. 121 af 10. april 1954 om den mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige indgåede konvention indeholdende internationalprivatretnlige bestemmelser om ægteskab, adoption og værgemål.

Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, er udpeget som dansk centralmyndighed efter konventionen. I punkt 5.4.5 omtales udstedelse af artikel 17 c-erklæringer, og i kapitel 15 omtales afgivelse af erklæring efter artikel 23.

1.3. Adoptionsmyndighedernes opgaver i hovedtræk

En række myndigheder m.v. er involveret i sager om bortadoption af børn i Danmark. De vigtigste aktører på adoptionsområdet er:

- Statsforvaltningen
- Adoptionssamrådene
- Adoptionsnævnet
- Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen

Statsforvaltningen

Statsforvaltningen behandler alle sager om adoption: Fremmedadoption, familieadoption og stedbarnsadoption. Ligeledes har statsforvaltningen opgaven med at tilvejebringe oplysninger til adoptionssamrådene i sager om godkendelse af adoptanter. Det er også statsforvaltningen, der udfærdiger adoptionsbevillinger i alle sager, hvor der skal udfærdiges en dansk bevilling. I en række sager om international fremmedadoption via en formidlende organisation anerkendes den udenlandske adoptionsafgørelse dog umiddelbart her i landet, og statsforvaltningen udsteder i disse sager en bekræftelse på anerkendelsen i stedet for en dansk bevilling.

I forbindelse med adoptionssager, hvor der ikke stilles krav om, at ansøgeren skal godkendes som adoptant, varetager statsforvaltningen undersøgelsen af, om adoptionen vil være til gavn for barnet.

I sager om frivillig adoption af børn i Danmark indsamler statsforvaltningen de nødvendige oplysninger til brug for afgørelsen om frigivelse af barnet til bortadoption.

I sager om adoption uden samtykke er det statsforvaltningen, der træffer afgørelse om frigivelse af et barn til bortadoption uden samtykke. Statsforvaltningen skal imidlertid forelægge sagen for Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, før den endelige afgørelse træffes, hvis statsforvaltningen påtænker at give tilladelse til adoption uden samtykke. Statsforvaltningens afgørelse kan indbringes for retten.

I forbindelse med ansøgninger om godkendelse som adoptant varetager statsforvaltningen sekretariatsfunktionen for adoptionssamrådene, jf. nedenfor. Herudover udfærdiger statsforvaltningen, når adoptionssamrådet har godkendt ansøgeren som adoptant til et udenlandsk barn, en rapport om ansøgerens forhold til brug for de udenlandske adoptionsmyndigheder.

Endelig skal statsforvaltningen i sager, hvor forældrenes samtykke til adoption er afgivet i udlandet, og hvor den udenlandske adoptionsafgørelse ikke umiddelbart anerkendes her i landet, forud for udstedelse af adoptionsbevillingen tage stilling til, om samtykket kan ligestilles med samtykke afgivet for en dansk myndighed eller institution.

I sager om international fremmedadoption tager statsforvaltningen desuden stilling til barnets opholdsgrundlag i Danmark.

Adoptionssamrådene

Efter adoptionslovens § 25 a, stk. 3, består et adoptionssamråd af et medlem med en social uddannelse, en jurist og en læge. Medlemmerne beskikkes af ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold i indtil fire år ad gangen, og genbeskikkelse kan finde sted. Det juridiske medlem er formand for adoptionssamrådet.

Pr. 1. juli 2013 er der oprettet to adoptionssamråd – Adoptionssamråd 1 og Adoptionssamråd 2.

Adoptionssamrådet træffer i fremmedadoptionssager afgørelse om, hvorvidt en ansøger kan godkendes som adoptant. Adoptionssamrådet kan i den forbindelse træffe beslutning om, at der skal iværksættes specialundersøgelser, ligesom adoptionssamrådet i visse tilfælde skal inddrages, når der bringes et konkret barn i forslag til ansøgeren. Endelig kan adoptionssamrådet træffe afgørelse om

bortfald af en godkendelse som adoptant, hvis betingelserne for at blive godkendt som adoptant ikke længere er opfyldte, eller hvis ansøgeren i øvrigt ikke kan anses for at være egnet som adoptant.

Adoptionssamrådets afgørelser kan inden 6 måneder påklages til Adoptionsnævnet.

Bekendtgørelse om forretningsordenen for et adoptionssamråd regulerer sagsbehandlingen i et adoptionssamråd. Bekendtgørelsen tillægger adoptionssamrådene en række andre opgaver end nævnt ovenfor.

Adoptionssamrådets sekretariat

Statsforvaltningen stiller sekretariatsbistand til rådighed for adoptionssamrådet.

Sekretariatet forbereder sagen til behandling af adoptionssamrådet og tilvejebringer i den forbindelse de nødvendige oplysninger om ansøgeren. Sekretariatet skal i hver enkelt sag udarbejde en indstilling til brug for adoptionssamrådets afgørelse i sagen. Indstillingen kan sendes til ansøgeren til orientering, men den er ikke omfattet af reglerne om partshøring.

Sekretariatet vil desuden skulle udarbejde en socialrapport til afgiverlandet, når en godkendelse til adoption ønskes anvendt til international adoption.

Sager om frigivelse af børn til national adoption behandles i statsforvaltningen og ikke i adoptionssamrådet eller dets sekretariat.

Adoptionsnævnet

Adoptionsnævnet består af en formand og ni andre medlemmer med forskellig faglig baggrund. Medlemmerne og deres stedfortrædere beskikkes af ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold.

Der henvises til adoptionslovens § 25 b, stk. 1, og bekendtgørelse om forretningsordenen for Adoptionsnævnet, der indeholder regler om Adoptionsnævnets sagsbehandling og opgaver.

Adoptionsnævnet behandler klager over adoptionssamrådenes afgørelser.

Herudover har Adoptionsnævnet bl.a. til opgave at føre tilsyn med adoptionssamrådenes sagsbehandling og konkrete afgørelser. Adoptionsnævnet skal i kraft heraf bidrage til at sikre en ensartet praksis i samrådene. Herudover fører Adoptionsnævnet tilsyn med de formidlende organisationers behandling af matchningssager samt den del af organisationernes virksomhed, der relaterer sig til børnenes psyko-sociale og helbredsmæssige forhold. Nævnet har i den forbindelse udpeget et antal børnelæger, som har til opgave at rådgive ansøgere, der har fået bragt barn i forslag fra udlandet.

Adoptionsnævnet skal desuden indsamle, bearbejde og formidle viden om adoptionsområdet såvel på nationalt som internationalt plan.

Adoptionsnævnet varetager også opgaven med at matche danske børn til bortadoption til ansøgere, der er godkendt til national adoption.

Denne matchningsopgave foretages af Adoptionsnævnet i alle sager om fremmedadoption, hvor der ikke på forhånd er udvalgt en familie til det konkrete barn. Nævnet udvælger desuden de familier, blandt de godkendte adoptanter, som skønnes bedst egnede til at modtage børn i pleje med henblik på adoption.

Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen

Ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold fastsætter regler om godkendelse som adoptant og om adoptionssagers behandling m.v. (adoptionslovens § 25). I praksis varetages opgaverne af Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, der er en del af Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forholds departement.

I sager om stedbarnsadoption og familieadoption er Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, klageinstans for statsforvaltningens afgørelse. Statsforvaltningen kan desuden i en række tilfælde forelægge sager for styrelsen.

I forbindelse med sager om fremmedadoption tilrettelægger og udbyder Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, de kurser, der indgår som fase 2 i undersøgelsesforløbet.

Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, meddeler desuden autorisation til de formidlende organisationer og fører tilsyn med organisationerne. Dette tilsyn omfatter bl.a. organisationernes faglige kvalifikationer, økonomiske og organisatoriske forhold samt fastsættelse og opkrævning af formidlingsgebyrer. For så vidt angår den del af tilsynet, der er henlagt til Adoptionsnævnet, skal nævnet indberette til Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, hvis det i forbindelse med sit tilsyn bliver opmærksomt på uregelmæssigheder.

Endelig er Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, centralmyndighed efter Haagerkonventionen af 1993 om beskyttelse af børn og om samarbejde med hensyn til internationale adoptioner.

Kommunerne, børn og unge-udvalgene, Ankestyrelsen og domstolene

Kommunerne, børn og unge-udvalgene, Ankestyrelsen og domstolene varetager på adoptionsområdet kun opgaver i forbindelse med frigivelse af børn til adoption, hvor adoptionen søges gennemført uden samtykke fra barnets forældre. Dette er beskrevet i vejledning om frigivelse af børn til national adoption.

1.4. De formidlende organisationer

Organisationerne yder bistand til at skaffe forbindelse mellem en godkendt adoptant og et udenlandsk barn med henblik på adoption og bistand til at gennemføre adoptionen.

Ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold har i henhold til adoptionslovens § 30 autoriseret følgende organisationer til at yde adoptionshjælp:

– AC Børnehjælp, Elkjærvej 31, 8230 Åbyhøj.

– DanAdopt, Hovedgaden 24, 3460 Birkerød.

De nærmere vilkår for tilladelsen til at yde adoptionshjælp er fastsat i organisationernes autorisationer, der kan læses på hjemmesiderne www.a-c.dk og www.danadopt.dk.

Kapitel 2

Kort om de forskellige adoptionstyper

I det følgende skelnes mellem en række forskellige former for adoption. Det drejer sig om fremmedadoption, stedbarnsadoption og forskellige former for familieadoption.

De forskellige adoptionsformer inddeles i anonyme/ikke-anonyme adoptioner, nationale/internationale adoptioner og adoptioner med/uden samtykke.

For alle adoptioner er det en grundlæggende betingelse, at adoptionen skal være til gavn for barnet (adoptionslovens § 2).

2.1. Fremmedadoption

Ved fremmedadoption forstås en adoption, hvor ansøgeren adopterer et barn under 18 år, og hvor det er en betingelse for adoptionen, at ansøgeren godkendes som adoptant (adoptionslovens § 4 a, stk. 1).

Oftest er der tale om adoption af et barn, som ansøgeren ikke kender i forvejen. Der kan dog også være tale om, at ansøgeren kender barnet eller dets forældre, men at tilknytningen ikke er så kvalificeret, at den opfylder betingelserne for at kunne gennemføre en familieadoption.

Formidlingen af et barn til international fremmedadoption vil som det klare udgangspunkt ske via en af de formidlende organisationer.

Formidlingen af et barn til national fremmedadoption vil ske via Adoptionsnævnet.

Særligt om private fremmedadoptioner

Ved privat fremmedadoption forstås en international fremmedadoption uden bistand fra en af de formidlende organisationer i Danmark. I sådanne sager vil ansøgeren selv have etableret kontakt til et udenlandsk barn, som ansøgeren ønsker at adoptere, eller til en adoptionsformidlende organisation i udlandet.

Private fremmedadoptioner tillades kun i Danmark, hvis særlige forhold gør sig gældende, jf. kapitel 14.

2.2. Stedbarnsadoption

Ved stedbarnsadoption forstås en adoption, hvor ansøgeren adopterer sin ægtefælles eller registrerede partners barn eller adoptivbarn (adoptionslovens § 5 a).

Stedbarnsadoption er kendetegnet ved, at barnet efter adoptionen betragtes som fælles barn af adoptanten og den oprindelige forælder, der er gift med adoptanten (adoptionslovens § 16, stk. 2).

En stedbarnsadoption kræver ikke godkendelse som adoptant (adoptionslovens § 4 a, stk. 2).

2.3. Familieadoption m.v.

Familieadoptioner er normalt kendetegnet ved, at der består en kvalificeret familiemæssig tilknytning mellem ansøgeren og det barn, der ønskes adopteret. Det fremgår af adoptionsbekendtgørelsen, at barnet enten skal være ansøgerens barnebarn, søskende eller nevø/niece (søskendebarn) (§ 1, nr. 2).

Herudover kan der gennemføres familieadoption, hvis der – i stedet for en egentlig familiemæssig tilknytning mellem ansøgeren og barnet – er en anden kvalificeret tilknytning mellem ansøgeren og barnet eller mellem ansøgeren og barnets forældre (slægtslignende forhold).

En ansøgning om adoption af eksempelvis et plejebarn (med eller uden samtykke) kan gennemføres som en familieadoption, hvis barnet har været opfostret hos plejefamilien i mindst 3 år (plejebarnsadoption).

Ved familieadoption kræver adoptionen ikke godkendelse som adoptant (adoptionslovens § 4 a, stk. 2).

2.4. Anonyme adoptioner og ikke-anonyme adoptioner

Ved anonyme adoptioner forstås adoptioner, hvor barnets oprindelige slægt ikke har eller kan få kendskab til, hvem adoptanten er. Forbindelsen mellem barnet og adoptanten vil efter dansk ret være skabt af en myndighed eller institution, der har beføjelse til at yde adoptionshjælp, og der har ikke været kontakt mellem adoptanten og barnets oprindeligt slægt. Disse adoptioner vil i sagens natur altid være fremmedadoptioner. Anonyme adoptioner vil dog kunne ændre karakter til at være ikke-anonyme, hvis den oprindelige slægt efterfølgende får kendskab til adoptanternes identitet.

Ved ikke-anonyme adoptioner forstås adoptioner, hvor barnets oprindelige slægt har kendskab til adoptantens identitet, hvilket eksempelvis vil være tilfældet ved familieadoptioner. En ikke-anonym adoption kan dog også være en fremmedadoption, hvis adoptanten kender barnet eller dets forældre, men der ikke er et så nært tilknytningsforhold, at der er tale om en familieadoption.

Ikke-anonyme adoptioner betegnes også som åbne adoptioner.

2.5. Internationale adoptioner og nationale adoptioner

Ved internationale adoptioner forstås en adoption, hvor ansøgeren adopterer et barn, der har bopæl i et andet land, eller et barn, der er ankommet til Danmark med henblik på adoption. Heroverfor står en national adoption, hvor ansøgeren adopterer et barn, der har bopæl i Danmark, herunder på Færøerne eller i Grønland.

Stedbarnsadoptioner, familieadoptioner og fremmedadoptioner kan alle være såvel internationale som nationale.

2.6. Adoption med og uden samtykke

Adoption med samtykke omfatter tilfælde, hvor barnets forældremyndighedsindehaver(e) har givet samtykke til adoptionen (adoptionslovens § 7). Frivillige adoptioner kan både være fremmedadoptioner, stedbarnsadoptioner og familieadoptioner.

Adoption uden samtykke omfatter tilfælde, hvor en adoption gennemføres mod protest fra barnets forældremyndighedsindehaver(e) (adoptionslovens § 9, stk. 2-4). Denne type adoptioner kan gennemføres som fremmedadoptioner eller som familieadoptioner. Adoption uden samtykke kan kun ske i de særlige tilfælde, hvor væsentlige hensyn til, hvad der er bedst for barnet, taler for det.

Kapitel 3

Indgivelse af ansøgning

3.1. Kompetence

Afgørelser i sager om stedbarns- og familieadoptioner træffes af statsforvaltningen. Afgørelserne kan påklages til Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen. Afgørelse om adoption uden samtykke kan indbringes for domstolene.

Afgørelse om godkendelse som adoptant og om afslag på godkendelse som adoptant træffes af adoptionssamrådet. Dog kan statsforvaltningen i sager om fremmedadoption uden forelæggelse for samrådet træffe afgørelse om, at ansøgeren opfylder betingelserne i fase 1 af undersøgelsesforløbet, således at ansøgeren kan fortsætte til fase 2 af undersøgelses- og godkendelsesforløbet.

Afgørelser om afslag på godkendelse som adoptant kan påklages til Adoptionsnævnet.

3.2. Ansøgere med tilknytning til udlandet

De danske myndigheder modtager jævnligt henvendelser om adoption fra danskere, der er flyttet til udlandet, eller fra udlændinge, der bor i Danmark. I disse tilfælde vil det ofte være relevant at undersøge nærmere, om de pågældende skal adoptere efter dansk ret.

3.2.1. Udgangspunktet i adoptionslovens § 28, stk. 1

Det fremgår af adoptionslovens § 28, stk. 1, at den, der har bopæl her i landet, kun kan adoptere efter reglerne i adoptionsloven.

Reglen er udtryk for, at man på grund af de ofte meget betydelige forskelle mellem de danske og de udenlandske adoptionsregler har fundet det rimeligt at stille krav om, at en adoption med henblik på opfostring af et barn i Danmark gennemføres efter de danske regler om adoption. I denne betragtning ligger også omvendt, at en adoption, der gennemføres med henblik på opfostring af et barn i et andet land end Danmark, bør gennemføres efter dette lands regler om adoption, hvorfor ansøgere med bopæl i et andet land end Danmark bør henvises til at rette henvendelse til adoptionsmyndighederne i dette land.

Det er vigtigt at notere sig, at der med ”bopæl” forstås ”domicil”, dvs. ”det land, hvori en person har bopæl eller ophold i den hensigt varigt at forblive der, eller i det mindste uden hensigt til, at opholdet kun skal være midlertidigt.”.

Ved vurderingen af, om et ophold er varigt, eller i hvert fald ikke midlertidigt, lægges der normalt betydelig vægt på de objektive forhold omkring opholdet. Man vil således i praksis lægge vægt på en samlet vurdering af bl.a. opholdets varighed, baggrunden for opholdet, den arbejdsmæssige og skattemæssige tilknytning, varighed af eventuelle opholds- og arbejdstilladelser samt det forhold, om ansøgeren har erhvervet fast ejendom. Også de involverede personers egen forklaring omkring hensigten med opholdet og planer om at blive i landet – eller omvendt planer om at forlade landet igen – vil kunne tillægges betydning.

Statsborgerskab kan tillægges betydning, idet det utvivlsomt er lettere at statuere domicilskifte, hvis den pågældende i forvejen har statsborgerskab i det nye land eller søger dette. Omvendt er det dog ikke til hinder for domicilskifte, at den pågældende ikke eller endnu ikke er statsborger i det nye land.

Personer, der er udstationeret, vil normalt ikke erhverve nyt domicil i forbindelse med udstationeringen, idet de i reglen må påregne at blive hjemkaldt eller overflyttet til et andet land inden for en kortere årrække.

Tvivelsspørgsmål omkring domicilforhold bør afklares, før sagen indledes, og spørgsmål herom kan eventuelt forelægges Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen.

3.2.2. Adoptionslovens § 28, stk. 2

Bestemmelsen i adoptionslovens § 28, stk. 2, hvorefter udenlandske adoptionsafgørelser i et vist omfang anerkendes i Danmark, er ikke udtryk for en fravigelse af udgangspunktet i § 28, stk. 1.

Den danske adoptionslov vil således også være fulgt i disse sager, men der vil i modsætning hertil ikke skulle udfærdiges en dansk adoptionsbevilling i sager omfattet af § 28, stk. 2, idet den udenlandske adoptionsafgørelse anerkendes her i landet. Der henvises herom til kapitel 15.

3.2.3. Adoptionslovens § 29

I modsætning til § 28, stk. 2, er bestemmelsen i adoptionslovens § 29 derimod udtryk for en modifikation af udgangspunktet i § 28, stk. 1.

Af adoptionslovens § 29, stk. 1, fremgår, at danske myndigheder også har kompetence til at meddele adoptionsbevilling i tilfælde, hvor ansøgeren har bopæl i udlandet, hvis sagen har en kvalificeret tilknytning til Danmark. Det gælder i tilfælde, hvor ansøgeren eller dennes ægtefælle har dansk statsborgerskab, og adoptionen som følge heraf ikke kan gennemføres i det land, hvor ansøgeren bor. Det er en betingelse, at en dansk adoptionsbevilling får gyldighed i ansøgerens bopælsland.

Reglen i § 29, stk. 1, er udtryk for, at danske adoptionsmyndigheder er tillagt en vis ”nødkompetence” til i særlige tilfælde at behandle en adoptionssag, selvom ansøgeren ikke har

domicil i Danmark. Bestemmelsen tager højde for den situation, hvor ansøgerens bopælsland ikke anser sig for kompetent på grund af det danske statsborgerskab.

I tilfælde, hvor adoptionslovens § 29, stk. 1, ønskes anvendt, er det nødvendigt at undersøge adoptionslovgivningen i ansøgerens bopælsland. Hvis bopælslandet har et generelt adoptionsforbud, vil en dansk statsborger ikke i medfør af § 29, stk. 1, kunne gennemføre en adoption og på den måde opnå en bedre retsstilling end andre borgere i bopælslandet. Ved vurderingen af, om § 29, stk. 1, finder anvendelse, er det altså afgørende, at det er ansøgerens statsborgerskab, der er til hinder for, at adoptionen kan gennemføres i bopælslandet. Før der gives tilladelse til at gennemføre en adoption efter dansk ret i medfør af § 29, stk. 1, skal det undersøges, om adoptionen vil kunne anerkendes i bopælslandet.

Ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold kan ifølge adoptionslovens § 29, stk. 2, i øvrigt tillade adoption, hvis sagen har en særlig tilknytning til Danmark. Denne bestemmelse sigter efter forarbejderne til loven først og fremmest på stedbarnsadoptioner, hvor ansøgeren i form af dansk statsborgerskab eller ophold her i landet har en særlig kvalificeret tilknytning til Danmark.

En person, der har bopæl i udlandet, vil uanset § 29, stk. 1 og 2, aldrig kunne gennemføre en adoption omfattet af Haagerkonventionen efter dansk ret, jf. § 29, stk. 3. Bestemmelsen har til formål at sikre overholdelsen af konventionens regler om, at adoption alene kan finde sted i et samarbejde mellem barnets oprindelsesland og det land, hvor ansøgeren har bopæl.

3.3. Ansøgning om adoption

3.3.1. Digital selvbetjening

Ansøgning om stedbarnsadoption, familieadoption og ansøgning om godkendelse som adoptant skal indgives til statsforvaltningen ved anvendelse af den digitale løsning, som statsforvaltningen stiller til rådighed (digital selvbetjening), jf. lovens § 29 c, stk. 1. Statsforvaltningen afviser at modtage en ansøgning, hvis den ikke er indgivet digitalt, medmindre der foreligger særlige forhold efter lovens § 29 c, stk. 2 eller 3. Den digitale ansøgning skal underskrives af ansøgeren med NemID. Hvis ansøgningen indgives af et ægtepar, skal begge ansøgere underskrive med NemID.

Det er statsforvaltningen, der ud fra et konkret skøn vurderer, om der foreligger særlige forhold efter lovens § 29 c, stk. 2 eller 3. Der skal i den forbindelse lægges vægt på ansøgerens beskrivelse af egne evner og muligheder for at anvende it-værktøjer og eventuelle problemer med at søge om hjælp, ligesom medarbejderen hos statsforvaltningen ud fra en helhedsvurdering af ansøgeren må bedømme, om ansøgeren vil kunne ansøge digitalt efter modtagelse af hjælp hertil. Vurderingen heraf vil normalt kunne foretages ved statsforvaltningens umiddelbare kontakt med ansøgeren. Dette vil således som udgangspunkt kunne ske uden yderligere undersøgelser.

Muligheden for at indgive en ansøgning om stedbarns- eller familieadoption eller en ansøgning om godkendelse som adoptant på en anden måde end ved digital selvbetjening skal imødekomme ansøgere med særlige behov. Der kan for eksempel være tale om ansøgere med særlige handicap, såvel kognitiv som fysisk funktionsnedsættelse og demens.

Ansøgere med særlige behov kan for eksempel også være ansøgere, der mangler digitale kompetencer, visse socialt udsatte ansøgere, ansøgere med psykiske lidelser, hjemløse, ansøgere med sprogveskigheder m.v. Der foreligger særlige forhold for disse ansøgere, hvis hjælp eller

medbetjening fra statsforvaltningens konkret vurderes ikke at være en egnet løsning til at muliggøre digital ansøgning. I visse tilfælde vil statsforvaltningen umiddelbart kunne vurdere, at ansøgeren ikke vil kunne indgive ansøgningen digitalt, uden at statsforvaltningen først har forsøgt medbetjening. Der vil således kunne være tale om, at der foreligger særlige forhold for nogle af de ansøgere, der har særlige behov, der gør, at ansøgeren ikke kan indgive ansøgningen digitalt. Tilsvarende vil der også være ansøgere fra de nævnte grupper, der kan indgive ansøgningen digitalt, eventuelt efter medhjælp, og derfor skal indgive ansøgningen digitalt.

Et eksempel på, hvor der kan foreligge særlige forhold, der gør, at borgeren ikke kan indgive erklæringen digitalt, er, hvor en gangbesværet uden PC eller uden digitale kundskaber henvender sig telefonisk til statsforvaltningen for at blive undtaget fra at indgive ansøgningen digitalt.

Særlige forhold vil eksempelvis foreligge, hvor en socialt udsat ansøger ikke selv kan indgive ansøgningen digitalt, og det ikke giver mening at forlange, at ansøgeren henvender sig eksempelvis på borgerservice eller biblioteket for at få hjælp til at indgive en digital ansøgning. Særlige forhold kan tillige foreligge, hvor en ansøger er indsat i fængsel eller institutionsanbragt og af den grund ikke har adgang til en computer eller lignende digital platform, hvorfor ansøgeren ikke kan indgive ansøgningen digitalt. Der vil være situationer, hvor det er de sociale myndigheder, sagsbehandlere eller andre, der, som tilfældet er i dag, sørger for, at ansøgeren alligevel får indgivet ansøgningen på anden vis eksempelvis telefonisk, ved personligt fremmøde eller skriftligt i et fysisk dokument.

Også hvor der er tale om ansøgere med store sprogveskelligheder, herunder ansøgere, der ikke behersker dansk eller andet sprog, der anvendes i selvbetjeningsløsningen, eller svær ordblindhed, kan statsforvaltningen i det enkelte tilfælde vurdere, at der foreligger særlige forhold, der gør, at en anden kommunikationskanal end den digitale er bedst egnet.

Udenlandske statsborgere med bopæl i udlandet kan ikke få NemID. Det må derfor anses som et særligt forhold, at de pågældende ansøgere ikke kan få NemID og derfor ikke kan anvende den digitale løsning.

Der er også andre grupper, der ikke kan få NemID, da dette f.eks. kræver, at den pågældende er oprettet i CPR. På Færøerne anvender man ikke CPR.

Hvor der foreligger særlige forhold, skal statsforvaltningen tilbyde, at ansøgningen kan indgives på anden måde end ved digital selvbetjening. Er dette tilfældet, skal ansøgningen indgives på en godkendt blanket, jf. bekendtgørelsens § 2, stk. 2, 2. pkt.

Statsforvaltningen vil ved anvisning af alternativ kommunikationskanal skulle tage hensyn til den enkelte ansøgers vanskeligheder, herunder årsagen til at ansøgeren ikke kan indgive ansøgningen digitalt. Afhængig af omstændighederne kan det f.eks. være nødvendigt at modtage en ansøgning ved personlig betjening.

Udover særlige forhold hos ansøgeren kan der også helt ekstraordinært forekomme situationer, hvor omstændighederne ved ansøgningen eller statsforvaltningens forhold gør, at der ikke kan indgives en ansøgning ved anvendelse af den digitale selvbetjeningsløsning. Der kan eksempelvis være tale om, at statsforvaltningens digitale selvbetjeningsløsning ikke er indrettet til at håndtere en bestemt situation. Tilsvarende vil statsforvaltningen eksempelvis kunne anviser ansøgeren en anden måde at indgive ansøgningen på, hvis statsforvaltningens selvbetjeningsløsning er ude af drift. Der vil i

sådanne tilfælde være tale om, at der ud fra en samlet vurdering er klare økonomiske fordele ved at modtage erklæringen ikke-digitalt, jf. lovens 29 c, stk. 3.

Hvis statsforvaltningen efter lovens § 29 a, stk. 2 eller 3, undlader at afvise en ikke-digital ansøgning, skal ansøgningen indgives på en godkendt blanket, jf. bekendtgørelsens § 2, stk. 2, 2.pkt.

Ved administrationen af ordningen kan statsforvaltningen informere ansøgeren om, hvordan ansøgeren skal indgive ansøgningen, herunder eventuelt at ansøgerne risikerer, at ansøgningen bliver afvist hvis den ikke er indgivet digitalt.

Kravet om, at ansøgningen skal indgives digitalt, medfører ikke nødvendigvis, at eventuelle bilag til ansøgningen også kan indgives digitalt. Det fremgår af den digitale selvbetjeningsløsning, hvilke dokumenter der kan eller skal indgives digitalt, og hvilke dokumenter der skal fremlægges i original.

3.3.2. Stedbarns- og familieadoptioner

En ansøgning om stedbarns- eller familieadoption skal altid vedlægges følgende dokumenter:

- Ansøgerens og barnets fødsels- og dåbsattest/ fødsels- og navneattest.
- Vielsesattest, hvis ansøgerne er gift.
- Bevis for eventuel navneforandring for ansøgeren og barnet.
- Eventuel tidligere adoptionsbevilling vedrørende barnet.
- Opholdstilladelse for barnet, hvis dette kræves.
- Dokumentation for forældremyndighed, hvis der er behov herfor.

Ved ansøgninger om familieadoption skal desuden vedlægges:

- Årsopgørelse for ansøgeren for de sidste 2 år.
- Plejetilladelse, hvis barnet opholder sig hos ansøgeren, og opholdet er betinget af en plejetilladelse, jf. lov om social service § 78.

3.3.3. Udenlandske dokumenter

Udenlandske dokumenter skal vedlægges i original eller bekræftet kopi og ledsages af en autoriseret oversættelse, medmindre dokumenter er på norsk, svensk, finsk, islandsk, engelsk eller tysk.

Herudover kræves, at alle udenlandske fødselsattester legaliseres i overensstemmelse med den normale procedure for legalisering af familieretlige dokumenter. Der henvises til vejledning af 20. maj 2009 om dokumentation for ægtheden af familieretlige dokumenter fra udlandet.

I sager om internationale fremmedadoptioner via de formidlende organisationer kræves ikke legalisering af udenlandske dokumenter, idet organisationerne har påtaget sig ansvaret for indhentelse af dokumenterne.

3.3.4. Fremmedadoption

Ansøgningen om godkendelse som adoptant skal altid vedlægges følgende dokumenter:

- Ansøgerens fødsels- og dåbsattest/fødsels- og navneattest.
- Vielsesattest, hvis ansøgerne er gift.
- Skatteattest og restanceerklæring.
- Helbredserklæring.
- Helbredsattest.

Helbredserklæringen udfyldes af ansøgerne på en godkendt blanket, mens helbredsattesten udstedes af ansøgerens sædvanlige læge på en godkendt blanket. Helbredsattesten må ved ansøgningens indgivelse ikke være mere end 3 måneder gammel.

En ansøgning om godkendelse til fremmedadoption kan tidligst indgives 6 måneder efter modtagelsen af det sidst ankomne barn i familien, medmindre der foreligger særlige omstændigheder, jf. adoptionsbekendtgørelsens § 3. Denne bestemmelse skal være med til at sikre, at familien har opnået en vis stabilitet, særligt i forhold til det eller de børn, der allerede er i familien, inden der indgives en (ny) ansøgning om adoption. Det vil også bidrage til at sikre et bedre grundlag for at vurdere, om familien har tilstrækkelige ressourcer til at påtage sig omsorgen for endnu et barn.

Hvis der foreligger særlige omstændigheder, kan en ansøgning om fremmedadoption indgives, inden der er forløbet 6 måneder efter det sidst ankomne barn i familien. Her tænkes f.eks. på de situationer, hvor der søges en godkendelse som adoptant til et konkret barn, som ansøgerne eller det allerede adopterede barn har en særlig tilknytning til.

DEL II

Stedbarns- og familieadoption

I denne del af vejledningen redegøres for reglerne og sagsbehandlingen, når der søges om gennemførelse af en stedbarns- eller en familieadoption.

I kapitel 4 og 5 beskrives de generelle betingelser for at gennemføre henholdsvis en stedbarns- og en familieadoption, mens kapitel 6 vedrører særlige forhold om tilvejebringelsen af samtykke og erklæring om adoption i forbindelse med de to adoptionstyper.

Kapitel 4

Behandling af en ansøgning om stedbarnsadoption

Ved behandling af en ansøgning om stedbarnsadoption skal statsforvaltningen påse følgende:

- Er de påkrævede oplysninger og bilag indsendt?
- Er de generelle betingelser for adoptionen opfyldt?
- Må det antages, at adoptionen vil være til gavn for barnet?
- Er opfostringskravet opfyldt?
- Foreligger der de fornødne samtykker m.v.?

Af punkt 3.3.2 fremgår hvilke oplysninger og bilag, der skal indsendes, og de generelle betingelser omtales i punkt 4.1. Vurderingen af, om adoptionen er til gavn for barnet, omtales i punkt 4.2, opfostringskravet omtales i punkt 4.3, og endelig omtales reglerne om samtykke i kapitel 6.

Det bemærkes, at tilrettelæggelse af undersøgelsen bør vurderes fra sag til sag. Forekommer det fra starten tvivlsomt, om ansøgningen vil kunne imødekommes – f.eks. fordi samlivskravet eller opfostringskravet ikke er opfyldt – bør statsforvaltningen normalt søge dette spørgsmål afklaret fra begyndelsen, således at der f.eks. ikke bruges tid og kræfter på at indhente samtykker, der alligevel ikke skal bruges. Da opfostrings- og samlivskravene er vejledende, vil det ofte være nødvendigt at sammenholde disse krav med til gavns vurderingen, så det fornødne grundlag for at træffe en konkret og individuel afgørelse er til stede.

4.1. De generelle betingelser

4.1.1. Ægteskab

Stedbarnsadoptioner er kendetegnet ved, at barnet efter adoptionen betragtes som fælles barn af adoptanten og den forælder, der er gift eller har været gift med adoptanten (adoptionslovens § 16, stk. 2). I modsætning til andre adoptioner, hvor barnets retsforhold til den oprindelige slægt afskæres fuldstændigt ved adoptionen, bevarer barnet altså ved stedbarnsadoption retsforholdet til den ene forælder og dennes slægt.

Det fremgår af adoptionslovens § 5 a, stk. 1, at stedbarnsadoption kun er en mulighed, når en ægtefælle adopterer den anden ægtefælles barn. En person, der uden at være gift, lever sammen med en anden, kan således ikke adoptere samleverens barn med de særlige retsvirkninger, der følger af en stedbarnsadoption (adoptionslovens § 16, stk. 2).

Kravet om ægteskab skal være opfyldt på tidspunktet for udstedelse af adoptionsbevillingen.

Ægteskab betragtes ikke som ophørt ved separation, og der kan derfor gennemføres en stedbarnsadoption, selvom ansøgeren og barnets forælder er separerede, hvis betingelserne herfor i øvrigt er opfyldt.

Mulighederne for at gennemføre en stedbarnsadoption, hvis ægteskabet mellem ansøgeren og barnets forælder er ophørt på grund af dødsfald eller skilsmisse, blev lempet i 2004. Det er således nu efter § 5 a, stk. 2, 1. pkt., også muligt at stedbarnsadoptere en afdød ægtefælles barn. Efter § 5 a, stk. 2, 2. pkt. kan der ligeledes gennemføres en stedbarnsadoption efter en skilsmisse, men det er da en betingelse, at den, der ønskes adopteret, er myndig.

Stedbarnsadoption vil desuden kunne gennemføres, selvom stedforælderen har giftet sig igen. Det fremgår af forarbejderne til lovændringen i 2004, at det ikke bør være et krav til stedbarnsadoption af en tidligere ægtefælles barn, at der foreligger et samtykke fra stedforælderen eventuelle nye ægtefælle.

4.1.2. Registreret partnerskab

Siden den 1. juli 2010 har registrerede partnere været ligestillede med ægtefæller i adoptionsmæssig henseende. Det bemærkes i den forbindelse, at lov om registreret partnerskab blev ophævet ved lov nr. 532 af 12. juni 2012 om ændring af love om ægteskabs indgåelse og opløsning, lov om ægteskabets retsvirkninger og retsplejeloven og om ophævelse af lov om registreret partnerskab (Ægteskab mellem to personer af samme køn). Imidlertid fremgår det af § 4, stk. 2, i loven, at lov om registreret partnerskab fortsat finder anvendelse på partnerskaber, som er registreret før den 15. juni 2012.

Siden den 1. juli 2009 har det været muligt at gennemføre stedbarnsadoption af registreret partners barn fra fødslen, hvis det antages, at barnet er blevet til ved kunstig befrugtning med anonym donorsæd, og hvis partnerne boede sammen på tidspunktet for den kunstige befrugtning (adoptionslovens § 8 a). Reglerne er nærmere beskrevet i cirkulæreskrivelse af 25. juni 2009 om nye regler på adoptionsområdet. Reglerne finder analog anvendelse på ægteskab mellem to personer af samme køn.

Ved lov nr. 652 af 12. juni 2013 om ændring af børneloven, lov om adoption, retsplejeloven og forskellige andre love (Medmoderskab m.v.) er adoptionslovens § 8 a ophævet fra den 1. december 2013. Fra samme tidspunkt er det muligt at få registreret et medmoderskab til et barn i forbindelse med anmeldelse af barnets fødsel. Se mere herom i vejledning om registrering af faderskab og medmoderskab i forbindelse med anmeldelse af barnets fødsel.

Adoptionslovens § 8 a finder dog fortsat anvendelse på børn, der er blevet til ved kunstig befrugtning, der er foretaget før den 1. december 2013, hvis statsforvaltningen inden 3 måneder efter barnets fødsel har modtaget samtykket til adoptionen fra barnets mor. Det følger af adoptionslovens § 8 a, at samtykke med henblik på, at barnet adopteres af den registrerede partner, kan modtages i statsforvaltningen tidligere end tre måneder efter barnets fødsel. Modtages samtykke fra den biologiske forælder senere end tre måneder efter barnets fødsel, vil sagen som udgangspunkt skulle behandles efter de almindelige regler om stedbarnsadoption i adoptionslovens § 8, og adoptionen vil have retsvirkninger fra den dato, hvor adoptionen meddeles.

Ved andre stedbarnsadoptioner i registrerede partnerskaber gælder de samme regler som ved stedbarnsadoptioner i ægteskaber.

4.1.3. Ansøgerens alder

Det fremgår af adoptionslovens § 4, at bevilling til adoption kun kan meddeles den, som er fyldt 25 år. Når særlige grunde taler derfor, kan bevilling dog meddeles den, som er fyldt 18 år.

Dette krav gælder også ved stedbarnsadoption. Alderskravet skal være opfyldt på bevillingstidspunktet, hvorfor der normalt ikke er noget i vejen for, at behandlingen af ansøgningen påbegyndes kort tid før en ansøgers 25. fødselsdag.

Ved stedbarnsadoption af registreret partners barn fra fødslen i medfør af lovens § 8 a kan bevilling dog meddeles den, som er fyldt 18 år (adoptionslovens § 4, 3. pkt.). Se oven for under punkt 4.1.2.

Om kravet til aldersforskellen mellem ansøgeren og den, der ønskes adopteret, henvises til punkt 4.2.2.

4.2. Vurderingen af om adoption er til gavn for barnet

Efter adoptionslovens § 2 er det en grundlæggende betingelse for en adoption, at adoptionen efter foretagen undersøgelse kan antages at være til gavn for den, som ønskes adopteret. En adoption skal således være bedst for barnet.

I relation til stedbarnsadoption gælder der en vis formodning for, at det vil være til fordel for barnet, at den, der fungerer som barnets sociale far eller mor, også bliver barnets retlige far eller mor. Det forudsættes dog som udgangspunkt, at alle parter (ansøgeren, ansøgerens ægtefælle og normalt også barnets anden forælder samt barnet selv) er enige om adoptionen, og at parterne er blevet vejledt om retsvirkningerne af en stedbarnsadoption og de hensyn, der kan være af betydning for deres valg.

Undersøgelsen i stedbarnsadoptionssager er på grund af den nævnte formodning væsentligt mere begrænset end ved behandlingen af andre typer adoptioner.

4.2.1. Samlivskravet

Ved vurderingen af, om adoptionen kan antages at være til gavn for barnet, lægges der vægt på, om familien har opnået den fornødne stabilitet, før adoptionsbevillingen udstedes, således at ønsket om adoption er en velovervejet beslutning baseret på erfaring fra flere års samliv som familie.

Der stilles derfor som udgangspunkt krav om, at ansøgeren på ansøgningstidspunktet har levet sammen med ægtefællen og barnet i mindst 2½ år. Oplysninger om bopælsforhold kan indhentes fra CPR.

Hvis der foreligger særlige omstændigheder, kan kravet til samlivets længde fraviges efter en konkret vurdering. En fravigelse af kravet vil dog normalt kræve, at der af den ene eller anden grund foreligger en sådan situation, at adoptionen ikke kan vente, til samlivskravet er opfyldt, f.eks. fordi barnets forælder er ramt af livstruende sygdom.

I sager om stedbarnsadoption i registrerede partnerskaber er der ikke et samlivskrav mellem ansøgeren og barnet og mellem ansøgeren og barnets forælder, hvis det antages at barnet er blevet til ved kunstig befrugtning med donorsæd, hvis donor ikke udlægges som far efter børnelovens § 28, stk. 2, og hvis partnerne boede sammen på tidspunktet for den kunstige befrugtning, jf. adoptionslovens § 8 a. Lovens § 8 a er ophævet fra den 1. december 2013. Se mere herom oven for under punkt 4.1.2.

Det er altså ikke et krav, at partnerne fortsat skal bo sammen, når ansøgningen om stedbarns-adoption af registreret partners barn fra fødslen indgives og/eller adoptionen bevilles. Hvis partnerne har ophævet samlivet, og den biologiske forælder opretholder sit samtykke til adoptionen, vil det dog være naturligt at inddrage oplysningen om det ophævede samliv i vurderingen af, om

adoptionen vil være til gavn for barnet (adoptionslovens § 2). Det registrerede partnerskab må ikke være ophørt ved skilsmisse eller omstødelse (§ 5 a).

Er stedbarnsadoptionssagen ikke omfattet af adoptionslovens § 8 a, men behandles efter de almindelige regler om stedbarnsadoption i lovens § 8, gælder principperne for samlivskravet uden forbehold. Dette betyder som udgangspunkt, at samlivskravet skal iagttages hvis f.eks. partnerne ikke boede sammen på tidspunktet for den kunstige befrugtning, eller der f.eks. ikke er anvendt anonym donorsæd.

Reglerne om stedbarnsadoption af registreret partners barn fra fødslen er nærmere beskrevet i cirkulæreskrivelse af 25. juni 2009 om nye regler på adoptionsområdet.

4.2.2. Aldersforskel mellem ansøgeren og barnet

Der stilles i praksis krav om en vis aldersforskel mellem adoptanten og barnet. Der må således ikke være en så lille aldersforskel mellem adoptanten og barnet, at det biologisk ville være udelukket, at adoptanten var mor eller far til barnet. Der stilles derfor normalt krav om, at aldersforskellen mellem adoptanten og barnet er på minimum 14 år.

Kravet om mindst 14 års aldersforskel kan dog fraviges hvis der foreligger særlige omstændigheder. Der må i disse tilfælde især lægges vægt på, om der – uanset den beskedne aldersforskel – foreligger et stabilt forælder/barn forhold mellem ansøgeren og barnet, f. eks. fordi ansøgeren, barnets forælder og barnet har levet sammen som en familie i en lang årrække, hvor ansøgeren er blevet betragtet som forælder til barnet. Se også punkt 4.4 om positivt søskendemedtræk.

I sager om stedbarnsadoption gælder ingen regler for den maksimale aldersforskel mellem adoptanten og barnet.

4.3. Opfostringskravet

Efter adoptionslovens § 2 er det en betingelse for adoption, at den, som ønskes adopteret, enten ønskes opfostret hos adoptanten eller har været opfostret hos adoptanten.

Denne betingelse understreger, at formålet med adoption er at etablere et forældre/barn forhold eller at bekræfte et allerede bestående forhold af denne karakter.

Opfostring kan efter almindelig forståelse af begrebet alene ske, indtil barnet fylder 18 år.

Der er ikke i lovgivningen fastsat nærmere bestemmelser om længden af opfostringsperioden, men det må være et krav, at opfostringen har en sådan karakter, at den er udtryk for, at der foreligger eller vil komme til at foreligge et stabilt forældre/barn forhold.

I praksis stilles der derfor ved ansøgninger om adoption af børn under 18 år krav om, at barnet vil kunne bo sammen med ansøgeren i mindst 3 år, inden barnet fylder 18 år. I denne periode medregnes også den tid, som barnet måtte have boet sammen med ansøgeren før ansøgningen om adoption, jf. punkt 4.2.1 om samlivskravet.

Er barnet fyldt 18 år på ansøgningstidspunktet, stilles der i praksis krav om, at barnet har boet sammen med ansøgeren i omkring 3 år, før barnet fyldte 18 år.

Som dokumentation for opfostringsperiodens længde vil der som udgangspunkt skulle anvendes udskrifter fra CPR.

Efter adoptionslovens § 2 kan adoption også tillades, hvor opfostringskravet ikke er opfyldt, hvis der foreligger ”anden særlig grund til adoptionen”.

I praksis vil særlige omstændigheder formentlig jævnligt kunne føre til, at det almindelige opfostringskrav lempes, mens særlige omstændigheder kun i ret begrænset omfang vil kunne føre til, at der tillades adoption, hvis der slet ikke har fundet opfostring sted.

Særlige omstændigheder vil især foreligge, hvor adoptionen er gennemført eller vil blive gennemført for én eller flere søskende til den, der ønskes adopteret, jf. punkt 4.4 om såkaldt positivt søskendemedtræk.

4.4. Søskendemedtræk

I sager om stedbarnsadoption af flere søskende kan det forekomme, at kravene til gennemførelse af adoptionen er opfyldt for én eller flere i søskendeflokken, mens kravene ikke er opfyldt for andre i søskendeflokken. Situationen opstår primært i relation til kravet om aldersforskel mellem ansøger og barn samt i relation til opfostringskravet.

I disse tilfælde kan det være relevant at overveje at lempe kravene til gennemførelse af adoptionen for den eller de søskende, for hvem betingelserne ikke er opfyldt – såkaldt positivt søskendemedtræk.

Hensynet bag positivt søskendemedtræk er så vidt muligt at sikre, at søskende stilles lige i familiemæssig henseende, og hensynet kan tale for positivt medtræk i relation til adoption af både børn og voksne.

I sager, hvor adoptionsbetingelserne kun er opfyldt for én i en søskendeflok på mere end 2 børn, kan det omvendt være relevant at overveje, om der kan blive tale om såkaldt ”negativt søskendemedtræk”, således at adoptionen heller ikke tillades for den, for hvem betingelserne er opfyldt.

Negativt søskendemedtræk er primært relevant, hvor formålet er at sikre, at en gruppe mindreårige helsøskende ikke stilles forskelligt i familiemæssig henseende, ligesom det også i disse sager først og fremmest bør overvejes, om det ud fra sagens samlede omstændigheder er muligt i stedet at bruge reglerne om positivt medtræk.

Negativt medtræk kan normalt ikke anvendes i sager om adoption af flere voksne personer, idet hensynet til at beskytte voksne mod at blive stillet anderledes end deres søskende er meget begrænset, hvis vedkommende selv er indstillet herpå.

En særlig situation kan opstå, hvis der alene er indgivet ansøgning om én eller flere – men ikke alle – i en søskendeflok. Sådanne ansøgninger bør, hvis børnene er mindreårige, kun imødekommes i

helt særlige tilfælde, idet børnene herved vil få forskellige retsforhold til den person, der fungerer som deres fælles sociale far eller mor i hverdagen. Er ”børnene” derimod voksne, bør afgørelsen om adoption afhænge af en helt konkret vurdering af bl.a. baggrunden for adoptionsansøgningen, ”børnenes” ønsker om adoption, deres forhold til ansøgeren og biologiske forældre m.v.

4.5. Internationale stedbarnsadoptioner

Som udgangspunkt vil en ansøgning om stedbarnsadoption altid skulle behandles som en national sag, idet det som oftest ligger i forholdets natur, at barnet har sin faste bopæl sammen med dets ene forælder og ansøgeren. I den sammenhæng er det som udgangspunkt uden betydning, om barnet ikke er dansk statsborger jf. dog nedenfor om børn fra Filippinerne og Ukraine.

Hvis barnet har fast bopæl i Danmark, kræves der normalt ikke inddragelse af myndigheder i udlandet i forbindelse med en stedbarnsadoption. Haagerkonventionen finder som udgangspunkt heller ikke anvendelse i sager om stedbarnsadoption, idet stedbarnsadoption som hovedregel er et nationalt anliggende og dermed ikke omfattet af konventionen.

Hvis der er tale om stedbarnsadoption af et udenlandsk barn, der ikke har fast bopæl i Danmark, endnu bor i udlandet, eller som er bragt til Danmark med henblik på adoption, og hvis de almindelige betingelser vedrørende alder, samliv og opfostring er opfyldt, skal myndighederne i barnets hjemland inddrages i sagen på samme måde som i sager om internationale familieadoptioner, jf. kapitel 5.

I kraft af den nationale lovgivning i henholdsvis Filippinerne og Ukraine gælder der særlige regler for behandlingen af ansøgningen om stedbarnsadoption af børn, der er statsborgere i disse lande. Disse særlige regler gælder, selvom barnet har sin faste bopæl i Danmark sammen med dets ene forælder og ansøgeren, og sagen i øvrigt ville være at betragte som en national sag og et rent dansk anliggende.

Særregler – børn, der er filippinske statsborgere

For så vidt angår børn, der er filippinske statsborgere, gælder følgende procedure:

Statsforvaltningen skal efter undersøgelse af sagen, men før gennemførelse af adoptionen, orientere den filippinske adoptionsmyndighed Intercountry Adoption Board (ICAB) om den påtænkte adoption. Dette sker ved, at statsforvaltningen til Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, indsender et engelsksproget brev stilet til ICAB med oplysning om:

- barnets navn og fødselsdato og -sted,
- ansøgerens navn og alder,
- ansøgerens ægtefælles (dvs. barnets forælder) navn og fødselsdato og -sted,
- dato og sted for indgåelse af ægteskab mellem ansøgeren og barnets forælder og
- oplysning om kontaktperson (inkl. adresse) på Filippinerne, således at de filippinske myndigheder kan søge slægtskabet mellem barnet og den biologiske forælder bekræftet.

Herudover indsendes følgende: original fødselsattest for barnet, original fødselsattest for den forælder, der er gift med ansøgeren, kopi af vielsesattest vedrørende ægteskabet mellem ansøgeren og forælderen samt samtykke til adoptionen fra den forælder, der er gift med ansøgeren.

ICAB vil efter modtagelse af sagen søge slægtskabet mellem barnet og den biologiske forælder samt ægtheden af de fremsendte dokumenter bekræftet, og ICAB vil på den baggrund tage stilling til sagen og vende tilbage til Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, der sender meddelelse til statsforvaltningen.

Hvis ICAB er involveret i en sag om familie- eller stedbarnsadoption og kan bekræfte fødselsattestens ægthed, kan de normale procedurer vedrørende legalisering af filippinske fødselsattester fraviges.

Særregler – børn, der er ukrainske statsborgere

For så vidt angår børn, der er ukrainske statsborgere, skal statsforvaltningen efter undersøgelse af sagen, men før gennemførelse af adoptionen, forelægge ansøgningen for de ukrainske myndigheder. Statsforvaltningen skal indtil videre sende sagen til Den Ukrainske Ambassade.

Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, vil holde statsforvaltningen orienteret om de nærmere retningslinjer vedrørende sagsbehandling af disse sager og inddragelsen af de ukrainske myndigheder.

Hvis der skal indhentes § 7-samtykke eller § 13-erklæring fra en forælder, der er bosat i Ukraine, må statsforvaltningen ved tilrettelæggelsen af den enkelte sag vurdere, om det er hensigtsmæssigt at søge det pågældende samtykke/erklæring indhentet, inden sagen forelægges for de ukrainske myndigheder, eller om man afventer de ukrainske myndigheders behandling af sagen, og først herefter tager stilling til inddragelsen af den pågældende forælder efter adoptionslovens § 7 eller § 13.

Kapitel 5

Behandling af en ansøgning om familieadoption

Ved behandling af en ansøgning om familieadoption skal statsforvaltningen påse følgende:

- Er de påkrævede oplysninger og bilag indsendt?
- Er de generelle betingelser for adoptionen opfyldt?
- Er der dokumentation for slægtsforholdet?
- Må det antages, at adoptionen vil være til gavn for barnet?
- Foreligger der de fornødne samtykker m.v.?

Af punkt 3.3.2 fremgår, hvilke oplysninger og bilag, der skal indsendes. De generelle betingelser, herunder kravene til dokumentation af slægtsforholdet, omtales i punkt 5.1 Vurderingen af, om adoptionen er til gavn for barnet, omtales i punkt 5.2-5.4. Endelig omtales reglerne om samtykke i kapitel 6.

Det bemærkes, at det fra sag til sag bør vurderes, hvordan behandling af sagen mest hensigtsmæssigt tilrettelægges. Er det tidligt i sagen klart, at de generelle betingelser ikke er opfyldt, eller vurderer statsforvaltningen tidligt, at adoptionen ikke vil være til gavn for barnet, skal statsforvaltningen f.eks. ikke bede ansøgerne om at indhente legaliserede attester om slægtskabet,

mens statsforvaltningen omvendt heller ikke skal iværksætte en tilbundsgående undersøgelse af, om adoptionen er til gavn for barnet, hvis slægtskabet ikke er dokumenteret.

Det bemærkes også, at det fremgår af adoptionsbekendtgørelsens § 15, at statsforvaltningen skal indkalde ansøgerne til en samtale om adoptionen og dens betydning, hvis ansøgerne ikke allerede har modtaget fornøden vejledning herom af en anden myndighed.

Statsforvaltningen skal ved modtagelsen af en ansøgning om familieadoption altid være opmærksom på, om sagen skal behandles som en international sag, selv om barnet muligvis allerede har ophold i Danmark.

Udgangspunktet er således, at alle sager om international familieadoption skal behandles efter de samme principper, uanset om den enkelte adoption formelt omfattes af Haagerkonventionen eller ej. Konventionens artikler 17, litra c, og artikel 23 anvendes dog kun i sager, der er omfattet af konventionen.

Danmark har med Haagerkonventionen forpligtet sig til at gennemføre internationale adoptioner, herunder også familieadoptioner, i samarbejde med de kompetente myndigheder m.v. i afgiverlandene i overensstemmelse med det samarbejdssystem, som er opstillet i konventionen. Navn og adresse på de kompetente myndigheder i de lande, der har tiltrådt Haagerkonventionen, kan ses på Det Permanente Bureaus hjemmeside, www.hcch.net. Principperne for samarbejde i henhold til konventionen er beskrevet i "Guide to Good Practice, Guide No 1" (udgivet i 2008), som ligeledes er tilgængelig på www.hcch.net.

Danmarks tiltrædelse af Haagerkonventionen indebærer desuden, at Danmark har forpligtet sig til også i sager, hvor afgiverlandet ikke har tiltrådt konventionen, at inddrage det pågældende lands myndigheder i overensstemmelse med de principper om samarbejde, der er fastlagt i konventionen, jf. Guide to Good Practice, kapitel 7. At afgiverlandenes myndigheder skal involveres i sager om international familieadoption, er i øvrigt for en del landes vedkommende allerede et krav efter de pågældende landes nationale lovgivning om adoption.

Haagerkonventionen retter sig mod internationale adoptioner, dvs. adoptioner hvor barnet flyttes fra et land til et andet. Det samme gør sig gældende i den danske adoptionslovgivning, hvor en international adoption er defineret ved, at ansøgeren adopterer et barn, der har bopæl i et andet land, eller et barn, der er ankommet til Danmark med henblik på adoption. Det fremgår af adoptionsbekendtgørelsens § 1, nr. 4 og 5, hvornår en given adoption er henholdsvis national og international.

5.1. Generelle betingelser

5.1.1. Ægteskab og registreret partnerskab

Familieadoptioner kan gennemføres af enlige eller af ægtefæller i fællesskab.

Af adoptionslovens § 5, stk. 1, fremgår, at personer, der er gift, som absolut udgangspunkt kun kan adoptere sammen med deres ægtefælle.

Hertil kommer, at det af adoptionslovens § 5, stk. 2, fremgår, at det kun er ægtefæller, der kan adoptere sammen. Det betyder, at par, der lever sammen uden at være gift, ikke kan gennemføre en familieadoption eller en anden form for adoption.

Reglerne om, at ægtefæller kun kan adoptere sammen, gælder tilsvarende for registrerede partnere, jf. partnerskabslovens § 3, stk. 2. En person, der har indgået registreret partnerskab kan derfor heller ikke adoptere alene. Det bemærkes i den forbindelse, at lov om registreret partnerskab blev ophævet ved lov nr. 532 af 12. juni 2012 om ændring af lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, lov om ægteskabets retsvirkninger og retsplejeloven og om ophævelse af lov om registreret partnerskab (Ægteskab mellem to personer af samme køn). Imidlertid fremgår det af § 4, stk. 2, i loven, at lov om registreret partnerskab fortsat finder anvendelse på partnerskaber, som er registreret før den 15. juni 2012.

5.1.2. Ansøgerens alder

Der henvises til punkt 4.1.3 om kravet til ansøgerens alder. Kravet gælder tilsvarende ved familieadoption.

5.1.3. Dokumentation for slægtskabet

Der skal fremlægges dokumentation for slægtskabet mellem ansøgerne og barnet i form af f.eks. fødselsattester på de involverede slægtninge. Der henvises til punkt 3.3.3 om krav til oversættelse og legalisering af udenlandske dokumenter.

Statsforvaltningen bør selv sammenligne den foreliggende dokumentation for slægtskabet med tilsvarende attester. Ved tvivl om attesternes ægthed forelægger statsforvaltningen sagen for den danske repræsentation i det pågældende land.

Hvis dokumentation for slægtskabet giver anledning til særlig tvivl, kan sagen forelægges Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen.

Hvis statsforvaltningen vurderer, at der ikke er tale om en familieadoption, eller at der ikke foreligger den nødvendige dokumentation for slægtskabet, skal statsforvaltningen afslå ansøgningen, og ansøgerne må henvises til eventuelt at søge om godkendelse som adoptanter. Vurderes det, at adoptionen ikke kan anses for at være til gavn for barnet, jf. punkt 5.3 og 5.4, skal ansøgerne dog ikke henvises til godkendelsessystemet.

5.1.4. Samlivskravet

Der lægges vægt på, at den familie, som barnet eventuelt vil skulle indgå i, har opnået den fornødne stabilitet, før adoptionsbevillingen udstedes. Det kræves derfor som udgangspunkt, at ansøgerne på ansøgningstidspunktet har boet sammen i mindst 2½ år. Oplysninger om bopælsforhold kan indhentes fra CPR-registeret.

5.1.5. Aldersforskel mellem ansøgeren og barnet

Der stilles i praksis krav om en vis aldersforskel mellem adoptanterne og barnet. Der må således ikke være en så lille aldersforskel mellem adoptanterne og barnet, at det biologisk ville være

udelukket, at adoptanterne kunne være forældre til barnet. Der stilles derfor normalt krav om, at aldersforskellen mellem adoptanterne og barnet er på minimum 14 år.

I sager om familieadoption gælder ingen regler for den maksimale aldersforskel mellem adoptanten og barnet.

5.1.6. Straffeattester

Statsforvaltningen skal efter adoptionsbekendtgørelsens § 16 indhente fuldstændige straffeattester om ansøgerne. Det bør sikres, at ansøgerne har givet det nødvendige samtykke hertil på ansøgningen. Der bør indhentes en ny straffeattest, umiddelbart inden bevilling udfærdiges.

5.2. Indledende vurdering af, om adoptionen er til gavn for barnet

Efter adoptionslovens § 2 er det en grundlæggende betingelse for en adoption, at adoptionen efter foretagen undersøgelse kan antages at være til gavn for den, som ønskes adopteret. Vurderingen heraf indebærer en undersøgelse af såvel ansøgerens som barnets forhold.

Den indledende til gavns vurdering bør udover forholdene nævnt i punkt 5.1.1 til 5.1.6 indeholde en mere overordnet vurdering af, om der er forhold hos ansøgerne og/eller barnet, der taler afgørende imod en adoption.

I relation til barnets forhold bør det påses, om barnet har en sådan alder, at der ikke vil kunne blive tale om opfostring i mindst 3 år før det fyldte 18. år. Der henvises i den forbindelse til punkt 4.3 om opfostringskravet, som også finder anvendelse ved familieadoptioner.

Som led i en hensigtsmæssig tilrettelæggelse af sagens behandling bør statsforvaltningen på et tidligt tidspunkt foretage en helt indledende vurdering af, om adoptionen vil være til gavn for barnet. Hvis statsforvaltningen mener, at adoptionen ikke vil være til gavn for barnet, bør ansøgningen allerede på dette tidspunkt afslås.

5.3. Den fortsatte til gavn for vurdering i nationale familieadoptioner

Hvis statsforvaltningen efter den indledende til gavn for vurdering finder, at adoptionen vil være til gavn for barnet, indhenter statsforvaltningen en erklæring fra ansøgernes bopælskommune om, hvorvidt ansøgerne efter de regler, der gælder om plejetilladelse, opfylder betingelserne for at have et barn i pleje, jf. adoptionsbekendtgørelsens § 13.

For nærmere oplysninger om betingelserne for udstedelse af plejetilladelse henvises til § 78 i lov om social service samt til vejledning om særlig støtte til børn og unge og deres familier (vejledning nr. 3 til serviceloven).

Når statsforvaltningen sender sagen til kommunen, vedlægges ansøgningen, bilag og straffeattester, jf. adoptionsbekendtgørelsens § 16, stk. 1.

Kommunen skal oplyse, hvilke undersøgelser der ligger til grund for kommunens erklæring, og om der har foreligget særlige forhold, der gør det tvivlsomt, om adoption er til gavn for barnet. I

bekræftende fald skal det materiale, der ligger til grund for kommunens erklæring, sendes til statsforvaltningen sammen med erklæringen.

Det er afgørende at notere sig, at statsforvaltningen – uanset at der indhentes en erklæring fra kommunen – har ansvaret for, at sagen er tilstrækkeligt oplyst, herunder at der foreligger de nødvendige oplysninger, også om barnet.

Oplysninger om ansøgernes fysiske eller psykiske helbredsforhold, som giver anledning til at overveje, om adoptionen vil være betænkelig, kan forelægges Adoptionsnævnet (adoptionsbekendtgørelsens § 16, stk. 2). Statsforvaltningen bør være opmærksom på, at nævnets udtalelse almindeligvis alene vedrører helbredsmæssige forhold. Statsforvaltningen skal derfor foretage den efterfølgende til gavns vurdering under hensyn til, at der er tale om en familieadoption og ikke en fremmedadoption, og statsforvaltningen bør i øvrigt inddrage barnets alternativer til adoption.

Hvis statsforvaltningen efter en samlet vurdering af sagen finder, at adoptionen vil være til gavn for barnet, indhenter statsforvaltningen de nødvendige samtykker fra den ene eller begge forældre, der har (del i) forældremyndigheden over barnet (adoptionslovens § 7), samt erklæring fra den forælder, der ikke har del i forældremyndigheden (adoptionslovens § 13). Der henvises herom til kapitel 6.

Om udstedelse af adoptionsbevilling henvises til punkt 13.2.

Hvis statsforvaltningen efter en samlet vurdering af sagen finder, at adoptionen ikke er til gavn for barnet, afslår statsforvaltningen ansøgningen uden at henvise ansøgerne til at søge om godkendelse som adoptant.

5.4. Den fortsatte til gavns vurdering i internationale familieadoptioner

I sager om international familieadoption bor barnet normalt i udlandet, hvorfor der foretages separate undersøgelser af henholdsvis ansøgernes og barnets forhold. Hvis barnet allerede opholder sig i Danmark, men er kommet hertil med henblik på adoption, skal sagen som anført ovenfor i punkt 5 behandles som en international adoption, og de relevante udenlandske myndigheder skal involveres på samme måde, som hvis barnet fortsat havde ophold i det pågældende land.

Hvis barnet bor i et land, der har tiltrådt Haagerkonventionen, skal statsforvaltningen kontakte det pågældende lands centralmyndighed for adoption. Kontaktoplysninger og information herom findes på www.hcch.net. Den udenlandske centralmyndighed vil være statsforvaltningens indgang for så vidt angår undersøgelsen af barnets forhold.

Hvis barnet bor i et land, der ikke har tiltrådt Haagerkonventionen, kan sagen forelægges for Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, hvis statsforvaltningen er i tvivl om, hvilken udenlandsk myndighed der er kompetent, og hvilke krav der gælder for internationale familieadoptioner i det pågældende land. I denne sammenhæng bør statsforvaltningen være særlig opmærksom på lande, hvor adoption ikke findes som lovreguleret begreb, eller hvor adoption er forbudt. Det vil som udgangspunkt ikke være muligt at gennemføre internationale familieadoptioner vedrørende børn fra sådanne lande.

Sager om international familieadoption bør dog først forelægges, hvis statsforvaltningen efter den indledende til gavns vurdering, jf. punkt 5.2, skønner, at adoptionen vil være til gavn for barnet.

5.4.1. Undersøgelse af ansøgernes forhold

Der er i Haagerkonventionen fastsat en række minimumskrav til indholdet af den undersøgelse af ansøgernes forhold, som statsforvaltningen skal foretage i sager om international adoption – herunder international familieadoption. Det fremgår således af konventionens artikel 15, at der skal udarbejdes en socialrapport om en række forhold vedrørende ansøgerne, herunder en beskrivelse af hvilke børn ansøgerne måtte være i stand til at påtage sig ansvaret for. Det bemærkes, at socialrapporten skal oversættes til det relevante sprog, inden statsforvaltningen fremsender rapporten til det pågældende lands myndigheder.

Hvis statsforvaltningen efter den indledende til gavns vurdering finder, at adoptionen vil være til gavn for barnet, foretages der en tilbundsgående undersøgelse af ansøgernes forhold. Denne undersøgelse vil ikke adskille sig væsentligt fra den undersøgelse, som statsforvaltningen foretager i sager om godkendelse af adoptanter til international fremmedadoption, jf. kapitel 8.

Det bemærkes i den forbindelse særligt, at statsforvaltningen skal spørge ansøgernes bopælskommune, om kommunen er i besiddelse af oplysninger om ansøgerne, der kunne tale imod, at kommunen efterfølgende udsteder plejetilladelse.

Undersøgelsen skal herudover bl.a. omfatte følgende forhold:

- Bolig, erhverv og økonomi.
- Helbredsmæssige forhold.
- Baggrund, familieforhold og socialt miljø.
- Kendskab til børn.
- Oplysninger om andre børn i hjemmet.
- Ansøgernes indbyrdes forhold.
- Adoptionsmotivet.
- Egnethed til at påtage sig en international adoption.

På samme måde som ved national familieadoption kan sagen forelægges for Adoptionsnævnet, jf. adoptionsbekendtgørelsens § 16, stk. 2, hvis der er oplysninger om ansøgerens fysiske eller psykiske helbredsforhold, som giver anledning til at overveje, om adoptionen vil være til gavn for barnet. Statsforvaltningen bør dog være opmærksom på, at nævnets udtalelse almindeligvis alene vedrører helbredsmæssige forhold. Statsforvaltningen skal derfor foretage den efterfølgende til gavns vurdering under hensyn til, at der er tale om en familieadoption og ikke en fremmedadoption, og statsforvaltningen bør i øvrigt inddrage barnets alternativer til adoption.

5.4.2. Bistand fra en adoptionsformidlende organisation

Sager om international familieadoption kan være vanskelige at håndtere. Erfaringer har vist, at det kan være vanskeligt at få identificeret, hvilken instans eller myndighed, sagen skal behandles hos i barnets hjemland, ligesom det kan være vanskeligt at få etableret kontakten og samarbejdsrelationen til den pågældende udenlandske myndighed.

Statsforvaltningen bør derfor være opmærksom på muligheden for at drage nytte af de formidlende organisationers særlige ekspertise på området og derfor bede ansøgere i sager om international familieadoption om at tilmelde sig en af de danske adoptionsformidlende organisationer, AC Børnehjælp eller DanAdopt, hvis dette skønnes hensigtsmæssigt i den enkelte sag. Efter adoptionsbekendtgørelsens § 14, stk. 4, har statsforvaltningen mulighed for at beslutte, at ansøgere i sager om international familieadoption skal lade sig bistå af en formidlende organisation, hvis lovgivningen i afgiverlandet kræver det, eller statsforvaltningen i øvrigt finder det hensigtsmæssigt.

Det bør bero på en konkret vurdering - under hensyntagen til hvilket land, der er tale om, tidligere erfaringer med det pågældende lands myndigheder, eventuelle oplysninger fra www.hcch.net og ansøgernes egne oplysninger om landet – hvorvidt statsforvaltningen i den konkrete sag vurderer, at sagen bedst behandles ved hjælp fra en af de adoptionsformidlende organisationer.

Den formidlende organisations rolle i sager om international familieadoption er i sagens natur anderledes end i sager om fremmedadoption. Statsforvaltningen har det overordnede ansvar for, at sagen er tilstrækkeligt oplyst, og statsforvaltningen må derfor i hver enkelt sag vurdere, om det materiale fra afgiverlandet, som den formidlende organisation har bistået med at tilvejebringe, er tilstrækkeligt. Den formidlende organisation skal i sit arbejde med disse sager have for øje, at der er mulighed for, at statsforvaltningen efter at have modtaget materialet fra afgiverlandet på baggrund af en samlet vurdering af sagen finder, at den ansøgte adoption ikke er bedst for barnet.

Statsforvaltningen bør i forbindelse med en afgørelse om, at ansøgerne i en konkret sag om international familieadoption skal lade sig bistå af en formidlende organisation, vejlede ansøgerne om de omkostninger og ressourcer, der må påregnes i forbindelse med behandlingen af sagen, og at det ikke er muligt på forhånd at vurdere, om statsforvaltningen, efter at det fornødne oplysningsgrundlag er tilvejebragt, vil finde, at det er bedst for barnet at gennemføre adoptionen.

Endelig skal det bemærkes, at de formidlende organisationer kan afvise at yde bistand, hvis organisationen ikke har erfaring med adoptionsformidling fra det land eller område, som barnet stammer fra, eller hvis organisationen finder det tvivlsomt, om adoptionen vil kunne gennemføres på en lovlig, etisk og faglig forsvarlig måde.

5.4.3. Undersøgelse og afvejning af barnets forhold og muligheder

En forudsætning for at kunne vurdere, om adoption vil være bedst for barnet er, at barnets forhold er tilstrækkeligt undersøgt. Ansøgerne vil ofte selv kunne bidrage med oplysninger til belysning af barnets forhold, men oplysninger fra ansøgerne om, under hvilke forhold barnet lever i hjemlandet, skal søges dokumenteret i forbindelse med statsforvaltningens samarbejde med myndighederne i barnets hjemland.

Haagerkonventionens samarbejdssystem indebærer, at myndighederne i barnets hjemland bl.a. varetager undersøgelsen af barnets forhold og foretager en vurdering af, om international familieadoption efter de pågældende myndigheders vurdering vil være til barnets bedste. Det bør fremgå af hjemlandets undersøgelse af barnets forhold, hvorledes det pågældende lands myndigheder vurderer mulighederne for anden anbringelse i hjemlandet som alternativ til den ansøgte adoption.

Der er i Haagerkonventionens artikel 16 fastsat en række minimumskrav til indholdet af den undersøgelse af barnets forhold, som hjemlandets myndigheder skal forestå i sager om international adoption – herunder international familieadoption. Det fremgår således af artikel 16, at der skal udarbejdes en rapport med oplysninger barnets identitet, baggrund, sociale miljø, familieforhold, sygdomshistorie herunder familiens, samt om barnets særlige behov. Det fremgår endvidere af artikel 16, at den udenlandske centralmyndighed skal dokumentere, at forældrene har afgivet betryggende samtykke i overensstemmelse med konventionens artikel 4.

Statsforvaltningen skal påse, at disse oplysninger er indeholdt i den udenlandske myndigheds tilbagemelding til statsforvaltningen. Hvis dette ikke er tilfældet, skal forholdene som udgangspunkt søges afklaret ved en ny henvendelse til den pågældende udenlandske myndighed.

I relation til den undersøgelse af barnets forhold, som hjemlandets myndigheder skal foretage, vil det i sagens natur gøre en forskel, hvis barnet allerede har ophold i Danmark med henblik på adoption. Det kan også tænkes, at hjemlandets myndigheder vurderer, at sagen i sådanne tilfælde vil være et nationalt dansk anliggende. Ikke desto mindre er det fortsat afgørende for statsforvaltningens muligheder for at behandle sagen, at hjemlandets myndigheder undersøger forholdene vedrørende barnets baggrund og familie i hjemlandet.

5.4.4. Vurdering af barnets forhold og muligheder i lyset af subsidiaritetsprincippet

Tilbagemeldingerne fra myndighederne i barnets hjemland er af væsentlig betydning for statsforvaltningens fortsatte til gavns vurdering, idet denne skal baseres på en samlet vurdering af ansørgernes og barnets situation, hvor forhold som barnets alder, tilknytning til ansøgerne, tilknytning til Danmark, tilknytning til forældre, søskende og øvrig familie i hjemlandet, kulturforskellen mellem landene og barnets mulighed for at blive i hjemlandet skal indgå i den samlede vurdering. Herudover skal statsforvaltningen i den fortsatte vurdering af, om adoptionen er til gavn for barnet, afveje om fordelene ved adoptionen vil være så store, at de kan opveje de ulemper, som barnet vil stå overfor i forbindelse med overgangen fra hjemlandet til danske forhold.

Når der ovenfor henvises til Haagerkonventionens regler og principper, er det væsentligt at være opmærksom på, at dette relaterer sig til såvel de formelle sagsbehandlingsmæssige procedurer (særligt konventionens artikler 14-20), som til de mere materielle indholdsmæssige principper, der ligger til grund for konventionen. Her tænkes særligt på konventionens princip om subsidiaritet. Dette grundlæggende princip betyder, at statsforvaltningen i enhver sag om international familieadoption er forpligtet til at overveje, om det er bedst for det enkelte barn at blive flyttet fra sit land og sit ophav, eller om der i hjemlandet findes gode alternative løsningsmuligheder for barnet, i en situation hvor barnet ikke har mulighed for at være hos sine forældre.

En bortadoption fra hjemlandet til familiemedlemmer i Danmark skal derfor som udgangspunkt betragtes som en sidste mulighed for at tage vare på barnet, når mulighederne for barnet i hjemlandet er dårlige eller ikke eksisterende. Imidlertid er det dog væsentligt at være opmærksom på – særligt i relation til internationale familieadoptioner – at barnets forbliven i familien og dermed beskyttelse af dets biologiske ophav i nogle tilfælde varetages bedst ved at blive adopteret af familiemedlemmer, der er bosiddende i Danmark. Dette særligt hvis alternativet er, at barnet bliver adopteret af fremmede eller anbragt på institution i sit hjemland. Derfor kan det også forekomme, at det i en given sag vil være til barnets bedste at blive adopteret af familiemedlemmer i Danmark, selv om barnets alder og kendskab til Danmark ikke umiddelbart taler for at flytte barnet.

Subsidiaritetsprincippet er således et facetteret begreb, der skal ses i sammenhæng med ansøgernes reelle familiære tilknytning til barnet, ligesom det skal ses i tæt sammenhæng med, hvad det er bedst for barnet i den enkelte sag. Generelt bør statsforvaltningen lægge stor vægt på, om barnet bor eller kan bo hos sine forældre og eventuelle søskende eller anden familie i hjemlandet, idet adoptionen i sådanne situationer som udgangspunkt ikke vil kunne tillades.

Ved adoption af ældre børn skal statsforvaltningen endvidere være særlig opmærksom på, at børnenes tilpasningsproblemer og ulemperne ved et eventuelt kulturskifte erfaringsmæssigt vokser i takt med børnenes alder. Det er ikke muligt at opstille faste aldersgrænser til brug for vurderingen af, om en adoption vil være til gavn for barnet.

5.4.5. Afsluttende sagsbehandling

I relation til den praktiske sagsbehandling er det væsentligt, at statsforvaltningen i sager om international familieadoption er særlig opmærksom på den skærpede vejledningspligt, der består i forbindelse med indhentelse af samtykker og erklæringer fra udlændinge. Generelt skal statsforvaltningen således være særlig opmærksom på, at den relevante udenlandske repræsentation er i stand til at yde en tilstrækkelig vejledning, og at blanketter til samtykke og/eller erklæring er oversat til det relevante sprog. Der henvises til punkt 6.5.

I forbindelse med de danske regler om afgivelse af samtykke og erklæring og det ovenfor anførte om den skærpede vejledningspligt er det imidlertid vigtigt, at statsforvaltningen er opmærksom på, om de nødvendige samtykker i forbindelse med hjemlandets sagsbehandling i henhold til Haagerkonventionens artikel 4 er indhentet på behørig vis, idet dette i nogle tilfælde vil kunne spare statsforvaltningen for selv at indhente det relevante samtykke eller erklæring. Hvis hjemlandets myndigheder således oplyser til statsforvaltningen, at samtykke er indhentet i overensstemmelse med principperne i artikel 4, kan statsforvaltningen forelægge sagen for Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, med henblik på at få vurderet, om det afgivne samtykke kan sidestilles med et samtykke afgivet over for en dansk myndighed. Det samme gør sig gældende for så vidt angår adoptionslovens § 13, hvis en forælder, der ikke har del i forældremyndigheden, er blevet hørt over og vejledt om adoptionen og dennes retsvirkninger på behørig vis, og der ikke er ydet nogen form for vederlag eller modydelse til den pågældende i forbindelse med sagens behandling.

Et vigtigt formelt sagsbehandlingsskridt i sager om internationale familieadoptioner, der formelt omfattes af Haagerkonventionen, er konventionens artikel 17 c om afgivelse af erklæring om fortsættelse af adoptionsproceduren. Formålet med udstedelsen af erklæring i henhold til artikel 17 c er at sikre, at myndighederne i såvel afgiverland som modtagerland er enige om, at adoptionen er bedst for barnet.

Der er ikke i konventionen taget stilling til, i hvilken rækkefølge henholdsvis afgiverland og modtagerland skal udstede erklæring i henhold til artikel 17 c. Hvis statsforvaltningen sammen med hjemlandets undersøgelse vedrørende barnets forhold således ikke modtager en erklæring i henhold til artikel 17 c fra den kompetente myndighed i afgiverlandet, jf. www.hcch.net, men det klart fremgår af hjemlandets svar vedrørende undersøgelsen af barnets forhold, at hjemlandet bifalder den ansøgte adoption, kan statsforvaltningen således udmærket indlede med at sende en artikel 17 c-erklæring til den kompetente myndighed i hjemlandet og samtidig bede om at modtage hjemlandets 17 c-erklæring inden en nærmere angivet frist med henblik på at fremme sagens afslutning.

Statsforvaltningen vurderer på baggrund af hjemlandets undersøgelse af barnets situation og sagens øvrige forhold, om adoptionen vil være til gavn for barnet og kan bevilges. Finder statsforvaltningen, efter en samlet vurdering af sagens oplysninger, at adoptionen ikke vil være bedst for barnet, skal statsforvaltningen ikke udstede erklæring i henhold til artikel 17 c.

Hvis statsforvaltningen derimod finder, at adoptionen kan bevilges, afgives artikel 17 c-erklæringen til den kompetente myndighed i hjemlandet. Erklæringen udfærdiges på en godkendt blanket, når ansøgningen om adoption er færdigbehandlet, og statsforvaltningen har fundet, at den ansøgte adoption skal imødekommes.

Når statsforvaltningen har truffet afgørelse om, at den ansøgte adoption findes bedst for barnet og kan imødekommes, indledes proceduren omkring hjemtagelsen af barnet. Statsforvaltningen henviser i den forbindelse ansøgerne til at søge om opholdstilladelse for barnet ved de danske udlændingemyndigheder, se nærmere punkt 12.2.2.

Når barnet er hjemtaget, udsteder statsforvaltningen en dansk adoptionsbevilling, og hvis der er tale om et barn fra et Haagerkonventionsland, udstedes tillige erklæring i overensstemmelse med konventionens artikel 23 - en såkaldt konformitetserklæring. Når der er udstedt en konformitetserklæring, vil øvrige konventionslande som altovervejende hovedregel være forpligtet til at anerkende adoptionen. Den originale konformitetserklæring udleveres til adoptanterne sammen med adoptionsbevillingen, og en kopi sendes til centralmyndigheden for adoption i barnets hjemland. Statsforvaltningen skal dog være opmærksom på, at konformitetserklæringen i henhold til konventionens artikel 23 kun kan udstedes, hvis konventionens formelle regler har været overholdt i forbindelse med sagens behandling. Statsforvaltningen kan som udgangspunkt lægge til grund, at dette er tilfældet, hvis både Danmark og barnets hjemland har udstedt artikel 17 c-erklæring i forbindelse med sagens behandling.

Kapitel 6

Samtykke og erklæring om adoption i forbindelse med stedbarns- og familieadoption

Et samtykke til adoption fra barnets forældre er en betingelse for en adoption. En adoption, der gennemføres af statsforvaltningen, uden at betingelserne herfor er til stede, vil efterfølgende kunne erklæres for ugyldig.

Adoptionslovens regler om information, rådgivning og samtykke har til hensigt at sikre, at den, der skal afgive samtykke til adoptionen, modtager tilstrækkelig information og rådgivning om retsvirkningerne heraf, inden samtykket afgives.

Statsforvaltningens indhentelse af samtykke og forpligtelsen til at informere og rådgive skal derfor ses i naturlig indbyrdes sammenhæng.

Samtidig kan en samtale om adoptionen give statsforvaltningen mulighed for at indhente nærmere oplysninger om sagens parter til brug for vurderingen af, om adoptionen vil være til gavn for barnet.

Ifølge adoptionsbekendtgørelsens § 11 skal statsforvaltningen sikre, at også ansøgeren modtager eller har modtaget den fornødne information og rådgivning. Statsforvaltningen skal forinden eller i forbindelse med sagens start rådgive ansøgeren om sagens forløb, herunder om inddragelse af

danske og udenlandske myndigheder, sagens tidsmæssige udstrækning, samt ansøgerens pligt til at fremskaffe den nødvendige dokumentation og til at betale for oversættelser af erklæringer, attester, domsudskrifter m.v., der er udfærdiget på andre sprog end dansk, grønlandsk, færøsk, norsk, svensk, finsk, islandsk, engelsk eller tysk, jf. adoptionsbekendtgørelsens § 4.

6.1. Tilvejebringelse af samtykker og erklæringer

Det er som udgangspunkt statsforvaltningen, der – efter at have modtaget en ansøgning om adoption – tager initiativ til, at der indhentes de nødvendige samtykker og erklæringer. Ansøgeren kan således ikke selv tage initiativ til, at samtykker m.v. afgives, inden ansøgning om adoption indgives.

I visse tilfælde vil samtykke og erklæring dog være tilvejebragt før behandlingen af ansøgningen om adoption i statsforvaltningen.

6.2. § 7-samtykke fra forældre og værge

Ifølge adoptionslovens § 7, stk. 1, er det en betingelse for at tillade adoption af et barn, der er under 18 år og umyndigt, at barnets forældre eller værge(r) samtykker til adoptionen. Dette gælder dog kun, hvis forældrene har (del i) forældremyndigheden over barnet. Fra forældre, der ikke har del i forældremyndigheden, indhentes i stedet en erklæring efter lovens § 13, jf. punkt 6.3.

Har en forælder eller værge bopæl eller ophold i Grønland eller på Færøerne, kan statsforvaltningen anmode Rigsombudsmanden i Grønland eller Rigsombudsmanden på Færøerne om at indkalde den pågældende til personligt fremmøde med henblik på at afgive samtykket. Har en forælder eller værge bopæl eller længerevarende ophold i udlandet, kan statsforvaltningen anmode en dansk repræsentation om at indkalde den pågældende til personligt fremmøde med henblik på at afgive samtykket.

Indhentelse af samtykke efter § 7 fra indehaveren af forældremyndigheden kan kun undlades, hvis den pågældende er død, forsvundet eller på grund af sindssygdom, åndssvaghed eller lignende tilstand er ude af stand til at handle fornuftsmæssigt, jf. § 7, stk. 2.

6.2.1. Hvem har forældremyndigheden?

Siden den 27. maj 2004 er oplysninger om aftaler og afgørelser om forældremyndighed blevet indberettet til CPR-registeret. Oplysningerne om forældremyndighed vil således kunne findes i CPR-registeret. I nogle tilfælde vil det dog være nødvendigt, at statsforvaltningen foretager en nærmere undersøgelse af, hvem der har forældremyndigheden over barnet.

Hvis barnet er født i udlandet og er af udenlandsk nationalitet, opstår der undertiden særlige problemer vedrørende afklaringen af udenlandsk ret. Anerkendelse af en udenlandsk afgørelse om forældremyndighed forudsætter, at det dokument, der indeholder afgørelsen, er ægte. I vejledning af 20. maj 2009 om dokumentation for ægtheden af familieretlige dokumenter, beskrives, hvordan en myndighed, der skal tage stilling til anerkendelse af en udenlandsk afgørelse på det familieretlige område, sikrer sig, at det dokument, der indeholder afgørelsen, er ægte. Der henvises endvidere til vejledning om anerkendelse af udenlandske afgørelser m.v. om forældremyndighed.

I tvivlstilfælde kan statsforvaltningen bede Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, om en vejledende udtalelse om, hvem der har forældremyndigheden over barnet.

6.2.2. Værge

Er begge forældre uden del i forældremyndigheden, døde, forsvundne, eller på grund af sindssygdom, åndssvaghed eller lignende tilstand ude af stand til at handle fornuftmæssigt, kræves samtykke fra en værge for barnet, jf. adoptionslovens § 7, stk. 3. Statsforvaltningen skal da efter værgemålslovens § 47 udpege en værge for barnet.

Som bevis for fornuftsmangel på grund af sindssygdom eller åndssvaghed bør statsforvaltningen kræve en lægeerklæring fra en læge eller lignende fagperson. Erklæringen bør være udstedt med adoptionssagen for øje og indeholde oplysninger om, hvorvidt den pågældende er i stand til at forstå retsvirkningerne af adoptionen og af samtykket.

Hvis forældremyndighedens indehaver ikke kan afgive samtykke efter § 7, skal der heller ikke indhentes en erklæring efter § 13 fra den pågældende.

Det bemærkes, at det forhold, at en forælder er under værgemål, ikke i sig selv har betydning for, om forælderen skal afgive samtykke efter § 7, idet dette alene afhænger af, om vedkommende har forældremyndighed over barnet og er i stand til at forstå retsvirkningerne af adoptionen og af samtykket. En værge beskikket for forælderen kan ikke på forælderen vegne give samtykke efter § 7.

6.2.3. Formkrav

Indehaveren af forældremyndigheden skal afgive sit samtykke efter adoptionslovens § 7 skriftligt på en godkendt blanket. Samtykket skal efter adoptionslovens § 8, stk. 1, afgives under personligt fremmøde for statsforvaltningen, der forinden skal vejlede den pågældende forælder om adoptionens og samtykkets retsvirkninger. Samtykker tilvejebragt på anden måde vil være uden retlig betydning.

Kravet om personligt fremmøde gælder dog ikke den forælder, der giver samtykke til sin ægtefælles eller partners stedbarnsadoption.

Om statsforvaltningens forpligtelser med hensyn til information og rådgivning henvises til punkt 6.2.5.

Særligt vedrørende udlændinge skal statsforvaltningen sikre, at den pågældende fuldt ud har forstået retsvirkningerne af adoptionen, jf. punkt 6.5.

Skønnes det, at forældrenes beslutning om adoption ikke er truffet efter tilstrækkelig overvejelse, eller findes det af andre grunde betænkeligt at modtage deres samtykke, bør de opfordres til at overveje sagen på ny, inden samtykket modtages.

6.2.4. Tidspunktet for samtykkets afgivelse

Det fremgår af adoptionslovens § 8, stk. 2, at samtykket tidligst kan modtages 3 måneder efter barnets fødsel, medmindre ganske særlige forhold gør sig gældende. Reglen gælder både for moderen og faderen.

Uanset § 8, stk. 2, kan et samtykke modtages tidligere end 3 måneder efter barnets fødsel, hvis adoptanten ønsker at adoptere sin registrerede partners barn, der antages at være blevet til ved kunstig befrugtning med anonym donorsæd, og hvis partnerne boede sammen på tidspunktet for den kunstige befrugtning (adoptionslovens § 8 a). Lovens § 8 a er ophævet pr. 1. december 2013. Se mere herom under punkt 4.1.2.

Et samtykke efter § 8 a kan tidligst gives, når det er konstateret, at den kunstige befrugtning har medført graviditet.

Samtykkets gyldighed er ikke tidsbegrænset, og samtykket skal være til stede indtil bevillingstidspunktet. Et allerede givet samtykke kan tilbagekaldes. For at sikre samtykkets aktualitet bør statsforvaltningen generelt tilstræbe, at et samtykke er afgivet inden for et løbende år.

Om adgangen til at gennemføre en adoption, selvom samtykket er tilbagekaldt, henvises til adoptionslovens § 9, stk. 1. Reglerne om at tilsidesætte en tilbagekaldelse af et samtykke til adoption efter § 9, stk. 1, omfatter ikke samtykke, der er afgivet efter § 8 a.

6.2.5. Information og rådgivning af forældremyndighedsindehaveren

En forælder eller værge skal inden afgivelse af samtykke til adoptionen have modtaget vejledning i et sådant omfang, at den pågældende er i stand til at vurdere, om samtykke skal afgives.

Statsforvaltningen skal i forbindelse med vejledningen sikre, at de involverede parter får tilstrækkelig orientering om retsvirkningerne af adoptionen, af samtykket og af andre retslige forhold i tilknytning til adoptionen, § 8 i adoptionsbekendtgørelsen. Dette omfatter en mere juridisk orienteret vejledning. Der skal i den forbindelse bl.a. informeres om adoptionens retsvirkninger, herunder at retsforholdet mellem barnet og den biologiske slægt bortfalder, om mulighederne for ophævelse af adoptionen, jf. adoptionslovens kapitel 3, og om at samtykket ikke frit kan tilbagekaldes. Der skal desuden informeres om, at der i helt særlige tilfælde kan fastsættes samvær eller anden form for kontakt efter adoptionen, hvis barnet forud for adoptionen havde samvær eller anden kontakt med den, der anmoder om samvær (forældreansvarslovens § 20 a).

I forbindelse med den juridiske vejledning til barnets forældre eller værge skal statsforvaltningen være opmærksom på, at det ikke tilstrækkeligt alene at oplyse om de juridiske retsvirkninger. Reglerne må forklares på en sådan måde, at forældrene eller værgen er i stand til at forstå og overskue konsekvenserne og rækkevidden af adoptionen og af samtykket. Herudover kan der efter omstændighederne være behov for at rådgive om alternativer til adoptionen, herunder de muligheder der i øvrigt er for at sikre retsstillingen mellem ansøgeren og barnet uden gennemførelse af en adoption, f.eks. reglerne i forældreansvarsloven, navneloven, lov om afgift af dødsboer og gaver, og om mulighederne for oprettelse af testamente. Endvidere kan der efter omstændighederne være behov for at rådgive om forældrenes muligheder for at modtage støtte efter den sociale lovgivning, hvis de undlader at gennemføre adoptionen.

Omfanget af den vejledning, der skal ydes, må bero på en konkret vurdering. Som minimum skal det altid påses, at forældrene har modtaget information om retsvirkningerne af adoptionen og samtykket. Om der i øvrigt er behov for rådgivning, må bero på en konkret vurdering.

Vejledning af forældrene vil normalt kunne gives i forbindelse med det personlige fremmøde med henblik på afgivelse af samtykke. I de tilfælde, hvor samtykket afgives for Rigsombudsmanden i Grønland, Rigsombudsmanden på Færøerne eller en dansk repræsentation i udlandet, vil det normalt være hensigtsmæssigt, at denne myndighed vejleder forælderen.

I enkelte tilfælde kan det være hensigtsmæssigt at lade en anden myndighed end den, der modtager samtykket, forestå vejledningen af forælderen eller værgen. Dette vil f.eks. kunne være tilfældet, hvis den, der skal afgive samtykke, har en nær tilknytning til andre offentlige myndigheder, f.eks. fordi barnet er anbragt uden for hjemmet eller er i behandling. I sådanne tilfælde har statsforvaltningen mulighed for at bede den behandlende myndighed om at gennemføre vejledningen af forælderen, og statsforvaltningen bør så påse, at der foreligger et notat fra den vejledende myndighed om, hvad der er vejledt om og om forløbet af vejledningen.

Herudover gælder naturligvis den almindelige vejledningspligt efter forvaltningsloven til at orientere ansøgeren om sagens forløb, herunder om inddragelse af danske og udenlandske myndigheder, sagens tidsmæssige udstrækning, samt ansøgers pligt til at fremskaffe den nødvendige dokumentation og betale for oversættelser, se nærmere herom ovenfor i punkt 6.

6.3. Erklæring efter adoptionslovens §§ 13 og 14

Efter adoptionslovens § 13 kræves der fra forældre, der ikke har del i forældremyndigheden, en erklæring om adoptionen. Formålet med erklæringen er at give den pågældende forælder lejlighed til at udtale sig om adoptionen, og indhentelse af erklæringen kan kun undlades, hvis indhentelsen skønnes at ville kunne være til væsentlig skade for barnet eller at ville medføre en uforholdsmæssig forsinkelse af sagen.

Efter § 14 må den, som er under værgemål efter værgemålslovens § 5 eller under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne, jf. værgemålslovens § 6, ikke adopteres, uden at erklæring er indhentet fra værgen.

6.3.1. Formkrav

Erklæring efter §§ 13 og 14 indhentes af statsforvaltningen på en godkendt blanket. Med blanketten følger en skriftlig vejledning, der har til formål at orientere den pågældende om retsvirkningerne af en adoption.

Statsforvaltningen kan dog efter anmodning, eller når det i øvrigt findes nødvendigt eller hensigtsmæssigt, indkalde forælderen eller værgen til et personligt møde og vejlede vedkommende om retsvirkningerne af adoptionen samt om muligheden for at søge forældremyndigheden overført. Indkaldelse til personligt møde vil f.eks. kunne komme på tale, hvor der kan være tvivl om, hvorvidt den, der skal afgive erklæring, har forstået rækkevidden og konsekvenserne af adoptionen og af erklæringen.

Har en forælder eller værge bopæl eller ophold i Grønland eller på Færøerne, kan statsforvaltningen anmode Rigsombudsmanden i Grønland eller på Færøerne om at indkalde den pågældende til personligt fremmøde med henblik på at afgive erklæringen. Har en forælder eller værge bopæl eller længerevarende ophold i udlandet, kan statsforvaltningen anmode en dansk repræsentation om at indkalde den pågældende til personligt fremmøde med henblik på at afgive erklæringen.

Skønnes det, at forældrens beslutning om bortadoption ikke er truffet efter tilstrækkelig overvejelse, eller findes det af andre grunde betænkeligt at modtage erklæringen, bør forælderen opfordres til at overveje sagen på ny, inden erklæringen modtages.

6.3.2. Information til erklæringsafgiver

Den forælder, der ikke har del i forældremyndigheden, skal informeres om adoptionens retsvirkninger og rådgives om muligheden for at søge om overførsel af forældremyndighed eller søge om samvær eller anden kontakt med barnet.

Statsforvaltningen bør være særlig opmærksom på, om der verserer en forældremyndighedssag eller en samværssag, idet adoption ikke kan gennemføres, før denne sag er afsluttet.

Der skal desuden informeres om, at der i helt særlige tilfælde kan fastsættes samvær eller anden form for kontakt efter adoptionen, hvis barnet forud for adoptionen havde samvær eller anden kontakt med den, der anmoder om samvær (forældreansvarslovens § 20 a).

6.3.3. Protest mod adoptionen

En stedbarnsadoption kan normalt ikke tillades mod protest fra en forælder, der ikke har del i forældremyndigheden, hvis den pågældende inden for de sidste 7-8 år har haft kontakt med barnet.

En familieadoption vil tilsvarende normalt ikke kunne tillades mod protest fra en forælder, der ikke har del i forældremyndigheden, hvis den pågældende inden for de sidste 3 år har haft kontakt med barnet.

Baggrunden for kravet ved stedbarnsadoptioner om en længere periodes manglende kontakt mellem barnet og en forælder, der ikke har del i forældremyndigheden, er, at barnet ved en stedbarnsadoption bevarer retsforholdet til den forælder, der er indehaver af forældremyndigheden og som ønsker adoptionen gennemført, men ikke i forhold til den forælder, der protesterer mod adoptionen.

I relation til familieadoptioner er længden af den manglende kontakt fra en forælder, der protesterer mod adoptionen, sat ned til 3 år i forhold til tidligere praksis. Dette skal ses i lyset af, at retsforholdet mellem barnet og forældrene ophæves i forhold til begge forældre – og ikke som ved en stedbarnsadoption kun i forhold til den forælder, som protesterer og ikke har del i forældremyndigheden. Ved familieadoption har den forælder, der har forældremyndigheden, derfor også på et tidligere tidspunkt mulighed for at beslutte, at adoption er det bedste for barnet. Den forælder, der ikke har del i forældremyndigheden, vil naturligvis have mulighed for at søge om overførsel af forældremyndigheden, hvis denne er uenig i beslutningen om adoption.

Det vil i disse situationer være meget vigtigt for statsforvaltningen at undersøge baggrunden for den manglende kontakt mellem barnet og den forælder, der ikke har del i forældremyndigheden.

Det vil endvidere altid afhænge af en konkret vurdering af sagen, om adoptionen kan gennemføres trods en sådan protest. Statsforvaltningen skal i den forbindelse lægge vægt på, om hensynet til barnets tarv i den konkrete sag vejer tungere end hensynet til den forælder, der protesterer.

Statsforvaltningen kan i den forbindelse lægge vægt på, hvilken kontakt barnet tidligere har haft med den forælder, der protesterer, samt på årsagen til, at kontakten eventuelt er blevet afbrudt. Der kan også lægges vægt på den alder, som barnet havde på tidspunktet, hvor kontakten blev afbrudt, og på barnets alder på tidspunktet for ansøgningen om adoption. Der kan desuden lægges vægt på, hvilken form for kontakt, der har været tale om, (samvær eller anden direkte kontakt, telefonisk kontakt eller kontakt via brev, gaver el. lignende) og på omfanget af denne kontakt (regelmæssig eller sporadisk).

Statsforvaltningen skal være særlig opmærksom på, om der verserer en samværssag, eller om forælderen, der ikke har del i forældremyndigheden, under adoptionssagen giver udtryk for et ønske om samvær med barnet. Afgørelsen om adoption må da afvente udfaldet af en samværssag, idet adoption ikke kan gennemføres, hvis der kan fastsættes samvær.

Hvis barnet er over 18 år på tidspunktet for adoptionen, tillægges en protest som udgangspunkt ikke vægt.

6.3.4. Manglende reaktion

Manglende reaktion på henvendelsen fra statsforvaltningen vedrørende holdningen til adoptionen fra den forælder, der ikke har forældremyndigheden, må af statsforvaltningen tillægges virkning som en protest mod adoptionen, jf. punkt 6.3.3.

6.3.5. Undladelse af at indhente § 13-erklæring

Indhentelse af erklæring kan undlades, hvis det vil medføre en uforholdsmæssig forsinkelse af sagen (adoptionslovens § 13, stk. 2).

Statsforvaltningen skal udøve rimelige bestræbelser på at finde den pågældende. Statsforvaltningen bør altid grundigt undersøge, hvornår der sidst har været kontakt til en biologisk forælder, samt om ansøgeren har nyere kontaktoplysninger. Oplyses det, at den pågældende forælder er bosat i udlandet, bør statsforvaltningen via den danske repræsentation på stedet forsøge at indhente erklæringen. Se i øvrigt punkt 6.5 om indhentelse af samtykke eller erklæring fra udlandet.

Hvis den pågældende forælder ikke kan findes, og statsforvaltningen derfor undlader at indhente en § 13-erklæring, må den manglende § 13-erklæring tillægges vægt som en protest, jf. punkt 6.3.3.

Indhentelse af erklæring kan også undlades, hvis indhentelsen vil kunne være til væsentlig skade for barnet. Denne bestemmelse må administreres med stor forsigtighed, da oplysningerne herom normalt stammer fra den forælder, der har forældremyndigheden. Oplysninger om, at der består et spændt forhold mellem forældrene, eller at man ikke ønsker, at den af forældrene, der er uden del i

forældremyndigheden, får oplysninger om adoptionen, er normalt ikke tilstrækkeligt til at undlade at indhente en erklæring.

6.3.6. Særligt om klager i sager om stedbarnsadoptioner

Hvis statsforvaltningen mener, at en adoption bør gennemføres trods protest eller manglende reaktion fra den forælder, der ikke har del i forældremyndigheden, skal statsforvaltningen i en høring gøre den pågældende opmærksom på, at statsforvaltningen agter at tillade adoptionen uanset den pågældendes protest.

Hensigten med denne procedure er, at den forælder, der ikke har del i forældremyndigheden, får lejlighed til at fremkomme med eventuelle yderligere bemærkninger, inden statsforvaltningen træffer endelig afgørelse i sagen.

Høringen skal være begrundet og indeholde oplysning om, at statsforvaltningen har til hensigt at imødekomme den ansøgte adoption trods den pågældendes protest. Statsforvaltningen skal desuden vejlede om, at eventuelle yderligere eller nye oplysninger bedes meddelt statsforvaltningen inden 1 måned (eller efter omstændighederne mere).

Når høringsfristen er udløbet – eller når statsforvaltningen har modtaget eventuelle bemærkninger fra forælderen – skal statsforvaltningen træffe afgørelse i sagen. Afgørelsen skal meddeles til parterne. Afgørelsen skal være begrundet og indeholde oplysning om klageadgangen til Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen.

Der gælder ingen klagefrist for statsforvaltningens afgørelse.

6.4. Samtykke fra barnet

6.4.1. Børn over 12 år

Et barn over 12 år skal give sit samtykke til adoptionen, jf. adoptionslovens § 6, stk. 1.

Efter § 6, stk. 2, skal samtykket afgives under personligt fremmøde for statsforvaltningen, idet samtykket dog skal afgives mundtligt eller skriftligt efter statsforvaltningens bestemmelse herom. Hvis samtykket afgives skriftligt, skal det ske på en godkendt blanket. Hvis det gives mundtligt, skal statsforvaltningen udfærdige en erklæring om, at samtykket er afgivet. Der henvises til adoptionsbekendtgørelsens § 9, stk. 4.

Før samtykket afgives, skal statsforvaltningen afholde en samtale med barnet om adoptionen, jf. adoptionsbekendtgørelsens § 9, stk. 5. Under samtalen skal statsforvaltningen vejlede barnet om adoptionen og dens retsvirkninger, og barnet skal have mulighed for at udtale sig om adoptionen. Ved samtalen skal statsforvaltningen sikre, at barnet forstår alle retsvirkningerne af adoptionen, herunder spørgsmål om eventuel navneændring og statsborgerskab. Samtalens indhold skal bruges i vurderingen af, om adoptionen er til gavn for barnet. Se endvidere punkt 6.4.3 om samtalen med barnet og om notatpligt.

Har barnet ikke bopæl eller ophold her i landet, kan statsforvaltningen anmode Rigsombudsmanden i Grønland eller på Færøerne om at indkalde barnet til personligt fremmøde med henblik på at afgive samtykket. Har barnet bopæl eller længerevarende ophold i udlandet, kan statsforvaltningen

anmode en dansk repræsentation om at indkalde barnet til personligt fremmøde med henblik på at afgive samtykket.

Statsforvaltningen kan undtagelsesvis undlade at indhente et samtykke, hvis indhentelsen må antages at være til skade for barnet. Denne bestemmelse skal administreres med stor varsomhed og anvendes i praksis yderst sjældent, og det er således ikke tilstrækkeligt, at man ikke ønsker, at barnet skal vide, at ansøgeren ikke er forælder til barnet.

Herudover kan der forekomme tilfælde, hvor et barn under 18 år på grund af åndssvaghed eller sindssygdom ikke er i stand til at forstå retsvirkningerne af en adoption, og hvor indhentelsen af samtykke vil være til skade for barnet. Hvis barnet er over 18 år, men er under værgemål, skal samtykke fra barnets værge indhentes, jf. adoptionslovens § 14. Er den pågældende under værgemål og samtidig fratræktet den retlige handleevne på grund af en sindssygdom eller åndssvaghed, og er den pågældende ikke i stand til at forstå retsvirkningerne af adoption, kan den pågældende ikke adopteres.

Reglerne om indhentelse af samtykke og vejledning af et barn over 12 år finder også anvendelse, hvis barnet befinder sig i udlandet, og samtykket skal indhentes via en dansk repræsentation, jf. adoptionsbekendtgørelsens §§ 8 og 9.

6.4.2. Børn under 12 år

Er barnet under 12 år, skal der ifølge adoptionsloven foreligge oplysning om dets holdning til adoptionen, i det omfang barnets modenhed og sagens omstændigheder tilsiger det.

Statsforvaltningen skal tilvejebringe oplysninger om barnets holdning på en måde, der er afpasset barnets alder, modenhed og sagens omstændigheder, og høring af et barn under 12 år kræver, at barnet har den nødvendige modenhed og er i stand til at forstå og udtale sig om den påtænkte adoption.

Høringsreglen er ikke ubetinget. Statsforvaltningen skal altid konkret vurdere det enkelte barns modenhed og ikke alene vurdere dette ud fra barnets alder. Oplysninger om barnets modenhed tilvejebringes bl.a. gennem oplysninger fra forældrene og eventuelt barnets dagsinstitution eller skole.

Hvis en eller flere af de formelle betingelser for adoption ikke er opfyldt, eller statsforvaltningen skønner, at adoptionen allerede på det foreliggende grundlag ikke kan antages at være til gavn for barnet, skal barnet ikke høres.

Inddragelse af børn i form af egentlige samtaler afhænger af det enkelte barns modenhed. Det vil dog formentlig for de fleste ca. 7-årige være muligt at gennemføre en samtale. Der vil sikkert også kunne gennemføres samtaler med selv meget små børn (førskolealderen). Statsforvaltningen skal være opmærksom på, om der er tale om et barn med funktionsnedsættelser.

Iværksætter statsforvaltningen en høring af barnet, bør barnet indkaldes til en samtale. Under samtalen bør statsforvaltningen informere barnet om retsvirkningerne af en adoption og yde barnet rådgivning. Omfanget af informationen og rådgivningen må tage udgangspunkt i barnets faktiske situation og gives på en sådan måde, at barnet mødes i "øjnehøjde".

Statsforvaltningen skal ved samtaler med børn være opmærksom på, at barnet ikke kan tilkendegive sine synspunkter, hvis ikke det er tilstrækkeligt informeret om de spørgsmål, det forventes at kunne have en mening om. Det er derfor vigtigt, at barnet under samtalen informeres om baggrunden for, at barnet er indkaldt til en samtale og om de spørgsmål, barnet skal forholde sig til.

Det er vigtigt, at barnet ikke sættes i en situation, som det ikke kan overskue, og som barnet ikke kan forholde sig til.

Det er ikke et krav, at barnet afgiver samtykket skriftligt over for statsforvaltningen.

Hvis oplysningerne om barnets holdning til adoptionen stammer fra andre myndigheder, skal statsforvaltningen sikre sig, at barnet har modtaget den nødvendige rådgivning og fået tilstrækkelig information om adoptionen. Hvis dette ikke er tilfældet, bør også børn under 12 år indkaldes til samtale.

6.4.3. Samtalen med barnet og notatpligt

Hvis statsforvaltningen afholder samtale med et barn om adoptionen, skal statsforvaltningen udfærdige et notat om samtalen (offentlighedslovens § 6).

Barnet skal orienteres om, at der udfærdiges et notat om samtalen, og at oplysninger fra samtalen vil indgå i grundlaget for afgørelsen. Barnet skal endvidere orienteres om, at forældrene og ansøger kan få oplysningerne fra samtalen, medmindre der er tale om oplysninger, som statsforvaltningen kan undtage fra aktindsigt. De oplysninger, som barnet fremkommer med om sig selv og om forholdet til forældrene eller ansøgerne, vil efter en konkret vurdering kunne undtages fra aktindsigt, hvis statsforvaltningen skønner, at videregivelse af oplysningerne vil være til skade for barnet, særligt barnets forhold til forældrene eller andre.

Oplysninger om barnets konklusion eller holdning i sagen vil normalt ikke kunne undtages fra aktindsigt.

Notatet om samtalen med barnet bør så klart som muligt beskrive barnets mening. Det bør indeholde følgende oplysninger:

- Barnets stillingtagen til, at dets oplysninger videregives til forældrene eller andre.
- Tid og sted for samtalen og de medvirkende.
- Barnets forhold til ansøger.
- Barnets forhold til de biologiske forældre.
- Barnets syn på adoptionen, herunder barnets holdning til retsvirkningerne heraf, f.eks. holdning til nyt navn, statsborgerskab, afbrydelsen af slægtskabet til biologisk forælder, arvemæssige konsekvenser m.v.
- En vurdering af samtalen, herunder barnets modenhed og reaktioner.

De oplysninger, der kommer frem under samtalen, skal indgå i statsforvaltningens vurdering af, om adoptionen kan antages at være til gavn for barnet.

6.5. Særlig vejledningspligt over for udlændinge og personer bosat i udlandet

Det følger af adoptionslovens § 8, stk. 3, og adoptionsbekendtgørelsens § 8, at en forælder eller værge, der skal afgive samtykke eller erklæring, skal have modtaget vejledning om adoptionens retsvirkninger.

Statsforvaltningens almindelige vejledningspligt følger også af forvaltningslovens § 7.

I forbindelse med vejledning af udlændinge skal statsforvaltningen være særlig opmærksom på, om den pågældende fuldt ud forstår den vejledning, som gives.

Folketingets Ombudsmand har i sin beretning for 1990 anført, at det følger af bestemmelserne om myndighedernes vejledningspligt og af officialmaksimen, at forvaltningsmyndigheder i almindelighed må sikre sig, at de bliver forstået af udlændinge, hvis sag myndighederne behandler. Ifølge ombudsmanden gælder denne vejledningspligt særligt, hvor den pågældende udlænding ikke har kendskab til, at der eksisterer en sag.

Om statsforvaltningen i den konkrete sag skal oversætte breve til et for udlændingen tilgængeligt sprog eller indkalde en tolk til samtaler med den pågældende må bero på en konkret vurdering.

Særligt om indhentelse af samtykke eller erklæring fra udlandet

Hvis den, der skal afgive samtykke eller erklæring, ikke har bopæl her i landet, kan statsforvaltningen bede en dansk repræsentation i opholdslandet om at indkalde den pågældende til en samtale med henblik på afgivelse af samtykke eller erklæring.

Til brug for afgivelse af samtykket eller erklæringen anvendes en godkendt blanket oversat til et sprog, som forælderen forstår.

Det skal sikres, at vedkommende modtager vejledning om adoptionens retsvirkninger. Hvis statsforvaltningen beder en dansk repræsentation i udlandet om at indhente samtykket fra forældrene eller værgen, bør statsforvaltningen instruere repræsentationen om, hvilke informationer m.v. der bør gives til den, der skal afgive samtykket eller erklæringen.

Hvis den, der skal afgive samtykke eller erklæring, ikke har bopæl her i landet og ikke har mulighed for at møde på en dansk repræsentation, f.eks. på grund af geografiske afstande, bør statsforvaltningen forelægge sagen for Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, der efter adoptionslovens § 8, stk. 5, har mulighed for at bestemme, at samtykke afgivet for en udenlandsk myndighed eller institution kan ligestilles med samtykke afgivet for dansk myndighed eller institution.

6.6. Forbud mod vederlag og ulovlig formidling

Alle de personer, der skal afgive samtykke m.v. til adoption, er omfattet af forbuddet i adoptionslovens § 15 mod at yde eller modtage vederlag i forbindelse med adoptionen. Statsforvaltningen må under samtalerne søge oplyst, om der er ydet eller modtaget vederlag eller anden form for modydelse. En adoptionsbevilling må nægtes, hvis der er ydet vederlag, uanset om vederlaget har påvirket den pågældendes holdning til adoptionen.

I de situationer, hvor der skal afgives et samtykke efter adoptionslovens § 7 eller en erklæring efter adoptionslovens § 13, vil dækning af rimelige rejseomkostninger til en forælder, der bor i udlandet og skal afgive samtykket eller erklæringen overfor en dansk repræsentation eller anden myndighed, som udgangspunkt ikke være omfattet af forbuddet i adoptionslovens § 15.

Efter adoptionslovens § 33, stk. 1, må der ikke ydes eller modtages hjælp med henblik på at opnå forbindelse mellem en kvinde og en anden, der ønsker, at kvinden skal føde et barn til denne (surrogatmoderskab). Efter § 33, stk. 2, må der heller ikke foretages annoncering med henblik på at opnå en sådan forbindelse. Forbuddet gælder, uanset om der ydes vederlag eller ej. Såvel formidleren som modtageren af formidlingen kan straffes for overtrædelse af denne bestemmelse. Formålet med bestemmelsen er at modvirke surrogatmoderskab, hvori der er et kommercielt islæt, ud fra en betragtning om, at børn ikke bør gøres til en handelsvare. En overtrædelse af § 33 kan straffes med bøde eller fængsel indtil 4 måneder.

Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, har på baggrund af en række konkrete sager søgt afklaret, om adoptionslovens § 33 finder anvendelse i tilfælde, hvor en udenlandsk organisation yder bistand til at formidle kontakt mellem et dansk ægtepar og en udenlandsk rugemor.

På baggrund af formuleringen af § 33 må det konkluderes, at hvis bistanden må anses for modtaget i Danmark, dvs. at materiale fra den udenlandske organisation til et dansk ægtepar er modtaget i Danmark, og formidling af kontakten mellem den udenlandske rugemor og det danske ægtepar er sket i Danmark, kan det danske ægtepar straffes for overtrædelse af § 33. Hvor bistanden må anses for at være modtaget i udlandet, kan parret derimod kun straffes, hvis modtagelsen af sådan bistand også er strafbar i det pågældende land, jf. straffelovens § 7, stk. 1, nr. 1.

Overtrædelse af § 33 kan derimod ikke begrunde, at bevilling til eventuel efterfølgende stedbarnsadoption nægtes.

Ved mistanke om ulovlig formidling af surrogatmoderskab skal adoptionssagen forelægges for Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, jf. adoptionsbekendtgørelsens § 12, nr. 2.

6.7. Tilbagekaldelse af samtykke til adoption og adoption uden samtykke

En grundlæggende betingelse for at gennemføre en adoption, er, at der foreligger samtykke fra forældrene, jf. adoptionslovens § 7. Adoption kan dog i særlige tilfælde gennemføres uden samtykke fra forældrene, hvis hensynet til barnets tarv afgørende tilsiger dette.

Afgørelser om adoption uden samtykke skal forelægges for Ankestyrelsen. Familieretsafdelingen, efter adoptionsbekendtgørelsens § 20.

Hvis et samtykke til adoption tilbagekaldes under sagens behandling, skal statsforvaltningen underrette ansøgerne herom, vejlede om retsstillingen og spørge, om adoptionen fortsat ønskes gennemført.

Efter § 9, stk. 1, i adoptionsloven kan adoptionsbevilling alligevel meddeles, hvis tilbagekaldelsen under særlig hensyntagen til barnets tarv ikke er rimeligt begrundet. Bestemmelsen kan anvendes i situationer, hvor barnet, efter at et samtykke er givet, er blevet anbragt i en plejefamilie og er faldet godt til hos plejeforældrene, der er interesserede i at adoptere barnet.

Der kræves ikke så meget for at fremme en adoption, hvis et meddelt samtykke er blevet tilbagekaldt, som hvis samtykket aldrig er blevet givet.

Der kan lægges vægt på, om begrundelsen for tilbagekaldelsen er rimelig. Selv om dette er tilfældet, kan hensynet til barnets tarv dog, når barnet har været hos plejeforældrene i en vis tid, med betydelig vægt tale for at se bort fra tilbagekaldelsen.

Som det fremgår af punkt 6.2.4 omfatter reglerne om tilsidesættelse af en tilbagekaldelse af et samtykke til adoption efter § 9, stk. 1, ikke samtykke, der er afgivet efter § 8 a. Se punkt 4.1.2.

Der henvises til vejledning om frigivelse af børn til national bortadoption for en nærmere gennemgang af reglerne for adoption uden samtykke efter adoptionslovens § 9, stk. 2-4.

6.8. Vejledningspligt i forbindelse med afslag på ansøgning om familie- eller stedbarnsadoption

Ved meddelelse af afslag på ansøgning om familie- eller stedbarnsadoption bør statsforvaltningen hvor det er relevant, f.eks. hvor alle involverede parter er enige, men hvor de generelle betingelser ikke er opfyldt, vejlede om muligheden for på anden vis at sikre retsstillingen mellem ansøgeren og barnet, f.eks. reglerne i forældreansvarsloven, navneloven og lov om afgift af dødsboer og gaver samt om mulighederne for at oprette testamente. Dette kan eventuelt gøres ved i afgørelsen om afslag på adoption at tilføje en kort passus herom.

Det bemærkes, at statsforvaltningen ikke forventes at kunne yde detaljeret rådgivning om afigtsreglerne eller reglerne i arvelovgivning.

DEL III

Fremmedadoption

Tredje del af vejledningen beskriver reglerne og sagsbehandlingen, når der søges om godkendelse til at gennemføre en national eller international fremmedadoption.

I kapitel 7 beskrives undersøgelses- og godkendelsesforløbet, mens kapitel 8 vedrører de krav, der stilles for, at en ansøger kan godkendes til adoption. I kapitel 9 redegøres for godkendelsen, herunder blandt andet dens indhold og varighed. Kapitel 10 beskriver forhold vedrørende matchningen af et barn med godkendte adoptionsansøgere, og kapitel 11 beskriver de rapporter, som adoptanterne udfærdiger efter hjemtagelsen af barnet (opfølgingsrapporter).

Kapitel 7

Undersøgelses- og godkendelsesforløbet

7.1. Generelt om undersøgelsesforløbet

Undersøgelsesforløbet er i sager om fremmedadoption opdelt i tre særskilte faser. Forløbet er nærmere reguleret i kapitel 6 i adoptionsbekendtgørelsen.

Formålet med fase 1 er, at det meget tidligt i forløbet afklares, om ansøgeren opfylder de generelle betingelser for at blive godkendt. Fase 2 er gennemførelse af det adoptionsforberedende kursus,

mens adoptionsmyndighederne i fase 3 foretager den individuelle vurdering af, om ansøgeren kan anses for egnet som adoptivforælder.

I det faseopdelte undersøgelsesforløb lægges der vægt på rådgivning af ansøgeren og på ansøgerens egen vurdering, mens myndighedernes kontrolfunktion træder i baggrunden.

Undersøgelsesforløbet skal først og fremmest skabe en afklaring af, om ansøgeren opfylder kravene for at blive godkendt som adoptant, herunder en afklaring af om ansøgeren har den nødvendige indsigt i og forståelse for et adoptivbarns situation. Herudover skal undersøgelsesforløbet forberede ansøgeren på de særlige problemer, der kan opstå ved enhver adoption.

7.2. Fase 1

Statsforvaltningens undersøgelse i fase 1 er koncentreret om at tilvejebringe oplysninger om, hvorvidt ansøgeren opfylder de generelle krav, der gælder for at blive godkendt som adoptant, dvs. oplysninger om ansøgerens alder, samliv og ægteskab, økonomi, bolig, strafforhold og helbred. Der henvises til punkt 8.2 for en nærmere beskrivelse af de krav, der skal opfyldes i fase 1.

Statsforvaltningen skal alene undersøge, om ansøgeren opfylder de generelle krav til adoption efter dansk ret. Der vil imidlertid være tilfælde, hvor ansøgeren opfylder disse krav, men hvor der samtidig gør sig forhold gældende, der på grund af afgiverlandenes lovgivning m.v. vil besværliggøre formidlingen af et barn til ansøgeren. Hvis ansøgeren ønsker vejledning om lovgivningen i de enkelte afgiverlande, bør ansøgeren henvises til at kontakte de formidlende organisationer.

Undersøgelsesforløbet i fase 1 indledes med, at ansøgeren retter henvendelse til statsforvaltningen med en ansøgning om godkendelse som adoptant.

Ansøgningen anses for indgivet til statsforvaltningen samme dag, som den er modtaget i statsforvaltningen.

Ansøgningsskemaet skal udfyldes med en række oplysninger, der for nogles vedkommende ikke direkte vedrører adoptionssamrådets afgørelse i fase 1. Det er mest hensigtsmæssigt, at sagens faktuelle oplysninger indhentes samlet, så det undgås, at ansøgeren skal afgive nye oplysninger forud for undersøgelsen i fase 3.

Ansøgeren skal desuden udfylde en helbredserklæring og fremlægge en helbredsattest, der som udgangspunkt skal være udfærdiget af ansøgerens egen læge. Helbredsattesten må ved indlevering til statsforvaltningen ikke være mere end 3 måneder gammel.

7.2.1. Statsforvaltningens opgaver i fase 1

Når statsforvaltningen har modtaget ansøgningen med bilag, gennemgås oplysningerne for at vurdere, om der er behov for at indhente yderligere oplysninger. Afhængigt af oplysningerne om ansøgerens helbredsmæssige forhold kan der være behov for at indhente supplerende oplysninger om f.eks. hospitalsindlæggelser eller særlige lægeundersøgelser og behandlinger.

Herudover skal statsforvaltningen indhente en udskrift af ansøgerens straffeattest i henhold til § 22, stk. 1, nr. 5, i bekendtgørelse nr. 218 af 27. marts 2001 om behandling af personoplysninger i Det Centrale Kriminalregister (Kriminalregisteret) med senere ændringer samt en eventuel erklæring i henhold til bekendtgørelsens § 26. Ansøgeren har givet samtykke hertil ved sin underskrift af ansøgningen.

Endelig skal statsforvaltningen spørge ansøgerens bopælskommune, om denne er i besiddelse af oplysninger om ansøgeren, der kan tale imod, at kommunen senere vil udstede plejetilladelse. Kommunen vil normalt senere udstede plejetilladelsen på grundlag af de undersøgelser, som statsforvaltningen allerede har foretaget i forbindelse med adoptionssagen. Kommunen vil således kun skulle foretage en selvstændig undersøgelse af ansøgerens forhold i forbindelse med udstedelse af plejetilladelsen, hvis kommunen er i besiddelse af oplysninger om ansøgeren, som ikke fremgår af adoptionssagen, og som kan begrunde en selvstændig undersøgelse.

Når statsforvaltningen vurderer, at sagen er tilstrækkeligt oplyst, indkaldes ansøgeren til en orienterende samtale. Statsforvaltningen gennemgår under samtalen de indkomne oplysninger med ansøgeren og søger eventuelle tvivlsspørgsmål afklaret.

Statsforvaltningen skal under samtalen informere ansøgeren om det kommende undersøgelsesforløb, herunder kravene til en adoptant og de oplysninger, som ansøgeren må forvente at skulle afgive.

Hvis det ved undersøgelsen i fase 1 skønnes, at der er forhold ved ansøgeren, som ikke i sig selv kan give anledning til afslag i fase 1, men som kan give anledning til en særlig vurdering i fase 3, herunder eventuelt iværksættelse af en specialundersøgelse, bør ansøgeren også vejledes herom,

Statsforvaltningen bør desuden under samtalen med ansøgeren gøre opmærksom på, at der normalt kræves tilmelding til en formidlende organisation, hvis ansøgeren ønsker at gennemføre en international fremmedadoption. Oplyser ansøgeren, at vedkommende ønsker at gennemføre adoptionen uden bistand fra en formidlende organisation, bør statsforvaltningen henvise ansøgeren til at rette henvendelse til Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, jf. kapitel 14.

Med hensyn til ansøgerens ønsker og muligheder i relation til barnets alder bemærkes, at Adoptionsnævnet på baggrund af høringer af de to formidlende organisationer har henstillet til adoptionssamrådene og deres sekretariater, at en ansøger, som ikke umiddelbart kan godkendes til adoption af et barn i alderen 0-36 måneder, i forbindelse med forundersøgelsen bør vejledes om, at mulighederne for at adoptere et barn vil afhænge af formidlingssituationen på det pågældende tidspunkt, og at det i yderste konsekvens kan være forbundet med betydelige vanskeligheder at få formidlet et barn inden for den periode, hvor godkendelsen er gyldig, jf. punkt 9.4. Ansøgeren bør samtidig orienteres om muligheden for at kontakte organisationerne med henblik på drøftelse af formidlingssituationen på det givne tidspunkt.

Endelig kan det være relevant at vejlede ansøgeren om betydningen af fertilitet og eventuel graviditet i løbet af undersøgelsesforløbet, jf. herom punkt 8.5.

Hvis statsforvaltningen vurderer, at ansøgeren utvivlsomt opfylder de generelle godkendelseskrav, træffer statsforvaltningen afgørelse om, at undersøgelsesforløbet kan fortsætte uden, at sagen forelægges adoptionssamrådet (administrativ godkendelse). Hvis statsforvaltningen er i tvivl om,

hvorvidt de generelle godkendelseskrav er opfyldt, eller hvis statsforvaltningen vurderer, at ansøgeren ikke opfylder kravene, skal sagen forelægges for adoptionssamrådet.

7.2.2. Adoptionssamrådets opgaver i fase 1

Hvis sagen forelægges adoptionssamrådet, skal samrådet træffe afgørelse om, hvorvidt ansøgeren opfylder de generelle krav. Adoptionssamrådet skal ikke i øvrigt vurdere, om ansøgeren er egnet til at adoptere.

Hvis der er fremkommet oplysninger, der betyder, at ansøgeren ikke opfylder de generelle krav i forbindelse med godkendelse som adoptant, bør der allerede på dette tidspunkt meddeles afslag på godkendelse som adoptant. Hvis det omvendt vurderes, at ansøgeren opfylder de generelle betingelser, tilkendegiver adoptionssamrådet, at undersøgelsesforløbet kan fortsætte.

Hvis adoptionssamrådet vurderer, at der, før der træffes afgørelse, er behov for en specialundersøgelse af ansøgeren, kan samrådet bestemme, at en sådan undersøgelse af ansøgeren skal iværksættes. Adoptionssamrådet vil så efterfølgende på baggrund af specialundersøgelsen skulle vurdere sagen på ny og træffe en endelig afgørelse om, hvorvidt de generelle krav kan anses for opfyldt. Denne situation vil særlig være relevant i forbindelse med vurderingen af den betydning, som en ansøgers helbredsmæssige forhold har for spørgsmålet om godkendelse til adoption.

7.3. Fase 2

Det adoptionsforberedende kursus er obligatorisk for alle førstegangsansøgere og indgår for disse ansøgere som fase 2 i undersøgelsesforløbet.

Formålet med og indholdet af kurset, der tilrettelægges og udbydes af Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, er nærmere omtalt i punkt 8.3.

Deltagelse i kurset er betinget af, at

- adoptionssamrådet har tilkendegivet, at undersøgelsesforløbet kan fortsætte efter fase 1, og at
- ansøgeren har betalt for deltagelsen i kurset, jf. § 39 i adoptionsbekendtgørelsen.

Statsforvaltningen bør orientere førstegangsansøgere om det adoptionsforberedende kursus, herunder om tid og sted for kurserne.

På www.ast.dk findes en kursusoversigt med tid og sted for de enkelte kurser.

Ansøgerne skal selv tilmelde sig et kursus. Tilmelding sker til kursussekretariatet i Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen.

Ansøgeren kan frit vælge mellem de udbudte kurser. Kurset skal dog være gennemført, således at fase 3 kan påbegyndes senest et år efter, at ansøgeren er blevet godkendt i fase 1, jf. adoptionsbekendtgørelsens § 31, stk. 3.

Når kurset er gennemført, modtager ansøgeren et kursusbevis. Dette bevis skal, hvis ansøgeren ønsker at fortsætte adoptionssagen, indsendes til statsforvaltningen.

Adoptionsforberedende kurser for flergangsadoptanter

Det adoptionsforberedende kursus er kun obligatorisk for førstegangsansøgere. Adoptionssamrådet kan dog i den enkelte sag beslutte, at en ansøger, der tidligere har adopteret et barn, skal deltage i et adoptionsforberedende kursus (adoptionslovens § 25 c, stk. 2).

Adoptionssamrådet skal ved en afgørelse herom begrunde afgørelsen så udførligt, at Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, – på baggrund af begrundelsen – kan tilrettelægge et særligt kursusforløb for den pågældende ansøger, hvor der i kursusindholdet tages højde for netop de problemstillinger, der er relevante for den enkelte familie.

Det må formodes, at adoptionssamrådet kun sjældent finder anledning til at træffe afgørelse om, at en ansøger, der tidligere har adopteret, på ny skal på kursus.

Flergangsansøgere, der måtte ønske at deltage i det adoptionsforberedende kursus på frivillig basis, kan efter omstændighederne tilbydes en kursusplads. Det er dog en forudsætning, at der er ledige pladser på det kursus, som ansøgeren ønsker at tilmelde sig. Hvis en ansøger over for statsforvaltningen spørger om muligheden for frivillig deltagelse i kurset, bør statsforvaltningen henvise den pågældende til at rette henvendelse til kursussekretariatet i Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen.

7.4. Fase 3

I fase 3 skal det afgøres, om en ansøger, der opfylder de generelle betingelser for at blive godkendt som adoptant, og som efter deltagelse i det adoptionsforberedende kursus oplyser, at vedkommende fortsat ønsker at adoptere, også efter en individuel vurdering kan anses for egnet hertil.

Det er en betingelse for iværksættelsen af fase 3, at ansøgeren har bedt statsforvaltningen om, at fase 3 iværksættes, og at ansøgeren har gennemført et adoptionsforberedende kursus, hvis dette kræves. Derudover er det en betingelse, at ansøgeren er tilmeldt en formidlende organisation, jf. § 55, eller at ansøgeren over for Adoptionsnævnet har tilkendegivet et ønske om at gennemføre en national adoption, jf. adoptionsbekendtgørelsens § 31. stk. 2, nr. 2.

Der gælder ikke noget krav til, hvordan ansøgeren skal anmode om iværksættelse af fase 3.

7.4.1. Statsforvaltningens opgaver i fase 3

Statsforvaltningen indkalder som indledning til fase 3 ansøgeren til en samtale.

Formålet med undersøgelsen i fase 3 er at tilvejebringe en individuel beskrivelse af ansøgeren. Denne beskrivelse har til formål at give adoptionssamrådet det nødvendige grundlag for at træffe afgørelse om godkendelse som adoptant og at fastsætte de nærmere rammer for godkendelsen. Herudover har undersøgelsen til formål at give enten de udenlandske myndigheder eller Adoptionsnævnet det nødvendige grundlag for deres afgørelse om at anvise et konkret barn til den

pågældende. Hvis ansøgeren ønsker at gennemføre en international fremmedadoption, vil statsforvaltningen udarbejde en socialrapport på baggrund af undersøgelsen i fase 3, jf. punkt 9.3.1.

Oplysningerne i fase 3 tilvejebringes i et samarbejde mellem statsforvaltningen og ansøgeren under det antal samtaler, herunder hjemmebesøg, der i den enkelte sag må anses for nødvendigt. Det vil normalt være tilstrækkeligt at afholde en fælles samtale med ansøgerne i statsforvaltningen samt et hjemmebesøg. Varigheden af statsforvaltningens samtale(r) med ansøgeren vil naturligvis kunne variere noget. Imidlertid bør den samlede varighed af samtalerne normalt ikke overstige 4-5 timer.

Hvis sagsbehandleren er i tvivl om, hvorvidt ansøgeren bør godkendes, må undersøgelsen dog ventes at blive noget mere omfattende, herunder eventuelt omfatte enesamtaler, inddragelse af en anden sagsbehandler eller efter omstændighederne psykiatrisk eller psykologisk bistand.

Det vil være naturligt under samtalerne at få belyst følgende emner:

- Adoptionsmotivet (tidspunktet for beslutningen, barnløshed, evt. ønsker om søskende).
- Personlighed og interesser (fritidsbeskæftigelser, socialt liv m.v.).
- Fremtidsplaner.
- Ægteskab og relationer til slægt og omgivelser.
- Ønsker vedrørende godkendelsens anvendelse – national eller international adoption.
- Forestillinger om barnet (køn, alder, udseende og begrundelsen herfor).
- Forventninger til barnet, herunder hvilke risici ansøgeren kan acceptere.
- Kendskab til børn.
- Indstilling til barnets biologiske baggrund, herunder overvejelser om åbenhed i adoption og oplysning til barnet om adoptionen.
- Pasning af barnet.
- Beskrivelse af børn i hjemmet.
- Bolig og omgivelser.
- Erhverv.
- Religionsopfattelse.

De enkelte emner har en selvstændig betydning af forskellig tyngde, men også en indbyrdes sammenhæng ved belysningen af ansøgerens forhold. Det er ikke tanken, at sagsbehandleren skal udspørge ansøgeren mere detaljeret om de enkelte emner, men hvis samtalen giver indtryk af, at ansøgeren kan have særlige vanskeligheder, kan dette føre til en specialundersøgelse.

Sagsbehandleren i samrådssekretariatet vil under sagen skulle indgå i et nært samspil med ansøgeren, og der vil skulle drøftes forhold, som ansøgeren kan have svært ved at tale med andre – måske især ”myndigheder” – om. Sådanne omstændigheder skal inddrages i vurderingen af den enkelte sag og tages i betragtning i kontakten med ansøgerne.

En række af emnerne, for eksempel ansøgerens adoptionsmotiv, barnets biologiske baggrund og oplysning til barnet om adoptionen, indgår i det adoptionsforberedende kursus i fase 2. Disse emner bør alligevel berøres under undersøgelsen i fase 3, men drøftelserne må tilpasses den omstændighed, at emnerne har været behandlet indgående på det adoptionsforberedende kursus. Sagsbehandleren må derfor tage udgangspunkt i, at formålet med at berøre emnerne under fase 3 er at tilvejebringe de nødvendige oplysninger om ansøgeren.

I forhold til emnet om ansøgerens forventninger til barnet, bør ansøgeren vejledes om, at en del børn til såvel national som international adoption falder uden for en almen godkendelse. I samtalerne med ansøgeren er det vigtigt, at sagsbehandleren drøfter dette med ansøgeren og giver ansøgeren mulighed for at overveje, om vedkommende ønsker på forhånd at søge en udvidet godkendelse.

Hvis ansøgeren tilkendegiver, at vedkommende ønsker at adoptere et barn født i Danmark, bør det – uanset at ansøgeren ikke på forhånd ønsker at søge en udvidet godkendelse – af sagen fremgå, hvilke eventuelle risici ansøgeren er indstillet på at acceptere. Det bør også af sagen fremgå, om ansøgeren ønsker at modtage et barn i pleje med henblik på eventuel senere adoption og ansøgernes overvejelser i forhold til at adoptere et barn, som er frigivet til adoption uden samtykke.

Foruden drøftelsen af de nævnte emner er det vigtigt, at sagsbehandleren aflægger besøg i ansøgerens hjem for at danne sig et indtryk af ansøgeren i dennes eget miljø og få en nærmere oplevelse af de forhold, hvorunder ansøgeren lever. Hvis ansøgeren i forvejen har børn, kan sagsbehandleren her få lejlighed til at se hvert enkelt barn i familiemiljøet og bedømme de indbyrdes forhold.

Hvis der er tale om en ansøger, der tidligere har adopteret, vil omfanget af statsforvaltningens undersøgelse normalt være mere begrænset og vil kunne koncentreres om en opdatering i forhold til den tidligere adoptionssag.

I tilfælde, hvor ansøgeren har egne børn i hjemmet, bør man med ansøgerens tilladelse på forhånd indhente udtalelse om børnene fra deres daginstitution, skole m.v.

Sagsbehandleren udarbejder på baggrund af samtalerne en beskrivelse af ansøgeren, der indeholder følgende hovedpunkter:

- Ansøgerens baggrund, uddannelse, erhverv og økonomi.
- Beskrivelse af ansøgerens positive og negative egenskaber.
- Kendskab til børn.
- Ønsker vedrørende barnet og begrundelse herfor.
- Forventninger til barnet, herunder hvilke risici ansøgeren accepterer.
- Bolig og omgivers egnethed for børn.
- Oplysning om eventuelle andre børns tilpasning og udvikling.

7.4.2. Adoptionssamrådets opgaver i fase 3

Når statsforvaltningen finder, at sagen er tilstrækkeligt oplyst, forelægges beskrivelsen af ansøgeren for adoptionssamrådet sammen med en indstilling til afgørelse. Ansøgerne skal forud for adoptionssamrådets behandling af sagen partshøres over alt relevant materiale, jf. forvaltningsloven § 19.

Adoptionssamrådet skal i fase 3 tage stilling til, om ansøgeren kan godkendes som adoptant.

Hvis adoptionssamrådet vurderer, at der, før der træffes afgørelse, er behov for en specialundersøgelse af ansøgeren, kan samrådet bestemme, at en sådan undersøgelse af ansøgeren skal iværksættes. Adoptionssamrådet vil så efterfølgende på baggrund af specialundersøgelsen skulle vurdere sagen på ny og træffe en endelig afgørelse om godkendelse som adoptant.

Det skal af den endelige godkendelse fremgå, om denne omfatter en adoption, der formidles af en formidlende organisation/Adoptionsnævnet, eller om godkendelsen omfatter en adoption af et konkret barn født i Danmark. Hvis godkendelsen omfatter en adoption, hvor ansøgeren har tilladelse til at gennemføre en privat fremmedadoption, skal dette også fremgå af godkendelsen.

Kapitel 8

Godkendelseskrav

8.1. Adoptionslovens krav om godkendelse som adoptant

Adoptionslovens § 2 indeholder den grundlæggende betingelse for, at adoption må bevilges - nemlig at adoptionen må antages at være til gavn for den, der ønskes adopteret.

Som grundlag for adoptionen skal der være foretaget en undersøgelse. Ved adoptionslovens § 4 a er kravet herom skærpet til et krav om, at ansøgeren som hovedregel skal godkendes som adoptant.

Godkendelse som adoptant meddeles af adoptionssamrådet efter en undersøgelse, der foretages af statsforvaltningen, jf. adoptionslovens § 25 a. Undersøgelsen omfatter dels en række generelle krav, der er forholdsvis målbare (punkt 8.2), dels det krav, at ansøgeren efter en individuel vurdering skal kunne anses for egnet til at opfostre et adoptivbarn (punkt 8.4).

De krav, der gælder for at blive godkendt som adoptant, udspringer af det grundlæggende princip om, at hensynet til barnets bedste kommer i første række. Ansøgeren har ikke et retskrav på at kunne adoptere et barn. Uanset at ansøgeren har et legitimt ønske om at adoptere, vil en eventuel konflikt mellem ansøgerens ønsker og hensynet til, hvad der er bedst for barnet, altid skulle afgøres til fordel for barnet.

Kravene i forbindelse med godkendelse som adoptant findes i adoptionsbekendtgørelsens §§ 24-28.

8.2. De generelle godkendelseskrav

I det følgende redegøres der for de generelle kriterier, som man normalt skal opfylde for at blive godkendt som adoptant. Hvordan disse retningslinjer nærmere skal anvendes i konkrete sager, vil også kunne udledes af Adoptionsnævnets praksis i konkrete sager, der er beskrevet på www.ast.dk.

8.2.1. Alder

Efter adoptionsbekendtgørelsens § 26, stk. 1, kan en ansøger ikke godkendes som adoptant, hvis ansøgerens alder på tidspunktet for ansøgningens indgivelse overstiger barnets alder med mere end 42 år. Reglen skal forstås sådan, at der maksimalt må være 42 år og 364 dages aldersforskel mellem ansøgeren og barnet.

Ansøges der om en generel godkendelse som adoptant, jf. punkt 9.1, beregnes aldersforskellen som forskellen mellem ansøgerens alder og den nedre aldersramme for den generelle godkendelse. Dette indebærer, at en ansøger, der ønsker en generel godkendelse som adoptant til et barn i alderen 0-36 måneder, ikke må være fyldt 43 år på tidspunktet for ansøgningens indgivelse.

Hvis ansøgeren på ansøgningstidspunktet er fyldt 43 år, vil ansøgeren efter hovedreglen ikke kunne godkendes til adoption af et barn yngre end 12 måneder, mens en ansøger på 44 år på ansøgningstidspunktet ikke vil kunne godkendes til et barn yngre end 24 måneder osv.

Ansøgerens alder vurderes på tidspunktet for indgivelse af ansøgningen til statsforvaltningen, hvilket forstås som det tidspunkt, hvor ansøgningen modtages i statsforvaltningen.

Dette tidspunkt fastholdes kun som ansøgningstidspunkt, hvis efterfølgende oplysninger fra ansøgernes side fremkommer i umiddelbar kontinuitet af ansøgningen om forundersøgelse. Det er således f.eks. ikke muligt at opfylde det ovenfor omtalte 42 års krav ved kort før sin 43 års fødselsdag at indsende en ufuldstændig ansøgning og herefter undlade at foretage videre. I betragtning af, at der kun kræves få og enkle oplysninger for, at forundersøgelsen af ansøgerne kan påbegyndes, skal der næppe gå lang tid, før det kan vække mistanke om, at ansøgerne ikke ønsker, at sagen skal påbegyndes med det samme. Hvor lang tid, der skal gå, afhænger dog af en konkret vurdering, herunder ansøgerens begrundelse for ikke at fremsende oplysningerne.

Statsforvaltningen vil kunne henlægge sagen, hvis det fremgår af ansøgernes oplysninger eller af omstændighederne i øvrigt, at ansøgeren ikke ønsker sagen behandlet i naturlig forlængelse af ansøgningens indgivelse. Statsforvaltningen må i sådanne tilfælde henvise ansøgeren til at indgive ansøgning på ny. Tilsvarende gælder, hvis en ansøger efterfølgende trækker sagsbehandlingen i langdrag ved f.eks. gang på gang at aflyse møder.

I forbindelse med vejledning af ansøgere om de forskellige muligheder for at søge dispensation til alderskravet i § 26, stk. 1, i adoptionsbekendtgørelsen, bemærkes, at Adoptionsnævnet i en generel henstilling har opfordret til, at der ydes særlig vejledning til adoptionsansøgere med hensyn til, hvilken aldersramme der bør søges om godkendelse til. Vejledningen skal ydes med henblik på at undgå situationer, hvor ansøgere, der i forbindelse med godkendelse til barn nr. 1 har fået meddelt en relativ lav aldersramme, må forudses ikke at ville have mulighed for at opnå aldersdispensation til barn nr. 2, dels på grund af aldersreglerne, navnlig den maksimale grænse på 48 års aldersforskel, dels på grund af kravet om naturlig søskendeafstand. Der henvises for nærmere information til nævnets hjemmeside, www.ast.dk.

Dispensation, hvis der inden rimelig tid efter modtagelsen af et adoptivbarn søges om godkendelse på ny

Det fremgår af adoptionsbekendtgørelsens § 26, stk. 2, nr. 1, at 42 års-reglen kan fraviges, hvis der inden rimelig tid efter modtagelsen af et adoptivbarn ansøges om godkendelse til adoption af endnu et barn.

En ansøgning anses for indgivet ”inden rimelig tid”, hvis den er indgivet senest 1½ år efter modtagelsen af det allerede adopterede barn.

En ansøgning om godkendelse som adoptant til fremmedadoption kan dog tidligst indgives 6 måneder efter modtagelsen af det sidst ankomne barn i familien, medmindre der foreligger særlige omstændigheder, jf. adoptionsbekendtgørelsens § 3.

Bestemmelsen i § 26, stk. 2, nr. 1, giver ikke adgang til at godkende en ansøger til et barn i en aldersgruppe, der ligger under den aldersgruppe, hvortil der blev givet godkendelse ved den

forudgående adoption. Hertil kommer, at det er et krav, at der er naturlig søskendeafstand mellem børnene, hvorved forstås ca. 9 måneder.

Dispensation på grund af særlige omstændigheder

Det fremgår af adoptionsbekendtgørelsens § 26, stk. 2, nr. 2, at 42 års-reglen vil kunne fraviges, hvis der foreligger særlige omstændigheder.

Som eksempel på særlige omstændigheder kan især nævnes særlige forhold hos det barn, der ønskes adopteret. Det gælder f.eks., hvis der søges om adoption af en biologisk søster eller bror til et barn, som man allerede har adopteret, eller af et barn, som ansøgeren i forvejen har et nært og længerevarende tilknytningsforhold til. Det gælder også, hvis der søges om godkendelse til adoption af et større barn eller et vanskeligt anbringeligt barn under forudsætning af, at ansøgerne – bl.a. gennem erfaringer med egne børn – har de særlige kvalifikationer, der vil kunne medvirke til at sikre et gunstigt adoptionsforløb for et sådant barn.

Adoptionsnævnet har i en henstilling fra 2006 redegjort for nævnets holdning til en række forskellige forhold, som erfaringsmæssigt gør sig gældende i de sager, hvor der søges dispensation fra aldersreglen under henvisning til, at der foreligger særlige omstændigheder. Nævnet har i den forbindelse understreget, at bestemmelsen i sin ordlyd og indhold lægger op til en konkret vurdering af, om der i den enkelte sag foreligger sådanne særlige omstændigheder, som kan begrunde en aldersdispensation, hvorfor konkrete omstændigheder i den enkelte sag kan føre til, at nævnets umiddelbare opfattelse må fraviges. Der henvises til Adoptionsnævnets henstilling af 27. februar 2006 om dispensation fra alderskravet i medfør af adoptionsbekendtgørelsens § 26 stk. 2, nr. 2, (tidligere § 6, stk. 2, nr. 3), der finder på www.ast.dk.

Samspillet mellem de forskellige bestemmelser om dispensation fra 42 års-reglen

Der vil ikke ved at kombinere de enkelte dispensationsmuligheder kunne opnås yderligere fravigelse af de almindelige aldersregler.

8.2.2. Ægteskab

Af adoptionslovens § 5, stk. 1, fremgår, at personer, der er gift, som det helt klare udgangspunkt kun kan adoptere sammen med deres ægtefælle.

Af § 5, stk. 2, fremgår, at kun ægtefæller kan adoptere sammen. Et par, der lever sammen uden at være gift, vil således ikke kunne godkendes til at adoptere sammen.

Kravet om, at ansøgerne er gift, skal først være opfyldt på tidspunktet for den endelige godkendelse. Et ugift par vil således kunne indgive ansøgning om godkendelse som adoptanter, og vil – hvis de øvrige betingelser er opfyldt – kunne godkendes som adoptanter, hvis de på tidspunktet for adoptionssamrådets endelige afgørelse om godkendelse kan fremlægge dokumentation for, at de nu er blevet gift.

Ansøgnernes ægteskabelige status bør så vidt muligt søges afklaret under fase 1. Hvis ansøgerne afslutter fase 1 af godkendelsesforløbet uden at have indgået ægteskab, må statsforvaltningen eller adoptionssamrådet i forbindelse med tilkendegivelsen om, at undersøgelsesforløbet kan fortsætte,

samtidig henlede ansøgernes opmærksomhed på, at en endelig godkendelse som adoptanter vil forudsætte, at ansøgerne indgår ægteskab.

Siden 1. juli 2010 har registrerede partnere været ligestillet med ægtefæller i adoptionsmæssig henseende, således at registrerede partnere har mulighed for at gennemføre fremmedadoption, familieadoption og stedbarnsadoption efter de samme regler, som gælder for ægtefæller.

8.2.3. Samliv

Efter § 25 i adoptionsbekendtgørelsen kan ægtefæller kun godkendes som adoptanter, hvis de på tidspunktet for indgivelse af ansøgningen har levet sammen i mindst 2½ år, medmindre der foreligger særlige omstændigheder.

Kravet om minimum 2½ års samliv skal sikre, at ansøgerne lever i et stabilt parforhold, hvilket må være en forudsætning for et gunstigt adoptionsforløb. Det kræves normalt, at ansøgerne i minimum 2½ år har haft fælles folkeregisteradresse. Efter omstændighederne kan der lægges vægt på oplysninger af anden art, men ansøgernes egne oplysninger om samlivets varighed kan ikke alene begrunde, at samlivskravet anses for opfyldt.

Hvis der foreligger særlige omstændigheder, vil samlivskravet kunne fraviges. Det gælder f.eks., hvis samlivskravet kolliderer med aldersbetingelserne i bekendtgørelsens § 26, fordi ansøgerne først har mødt hinanden i en relativt sen alder og derefter hurtigt har fundet ud af, at de ikke kan få biologiske børn sammen.

8.2.4. Særligt om enlige ansøgere

En enlig ansøger kan efter adoptionsbekendtgørelsens § 24 godkendes som adoptant, hvis vedkommende opfylder kravene i §§ 24-28 og i øvrigt kan anses for egnet til at opfostre et barn alene.

Som enlige ansøgere betragtes ansøgere, der er ugifte, fraskilte, enker eller enkemænd. Det gælder også, hvis ansøgeren er fast samlevende med en person, som vedkommende ikke er gift med, og som ikke er medansøger i sagen.

Adoptionsnævnet har i konkrete klagesager udtalt, at der ved bedømmelsen af en ugift persons egnethed som adoptant må tages stilling til, om den pågældende på egen hånd vil kunne opfostre barnet på betryggende vis, og at det herudover også må tillægges betydning, om der er sandsynlighed for, at andre vil få en forældrerolle i forhold til et eventuelt barn, og i så tilfælde om også denne person eller disse personer er tilstrækkeligt egnede hertil.

Ved adoptionssamrådets stillingtagen til, om den enlige ansøger opfylder de generelle krav til godkendelse som adoptant, vil det således f.eks. kunne tillægges betydning, hvis ansøgeren lever i et ægteskabslignende forhold med en person, der reelt vil kunne få en forældrerolle i forhold til barnet, og som ikke opfylder de generelle godkendelseskrav.

Det forhold, at ansøgeren lever i et fast samliv med en anden person, er altså ikke i sig selv til hinder for, at en ansøger kan søge om godkendelse som enlig adoptant. Adoptionsnævnet har dog

fundet, at karakteren af det faste samlivsforhold kan være sådan, at også samleveren vil skulle opfylde de generelle godkendelseskrav.

Om den individuelle vurdering af en enlig ansøger henvises til punkt 8.4.4 nedenfor.

8.2.5. Bolig

Efter § 27, nr. 2, i adoptionsbekendtgørelsen er det en betingelse for godkendelse som adoptant, at ansøgeren råder over en bolig, der er egnet til at danne rammerne for opfostring af et barn.

Der er ikke opstillet objektive krav til boligens størrelse, idet forhold som f.eks. boligens beliggenhed og indretning i relation til rammerne for barnets opvækst vil kunne spille en lige så stor rolle som boligens størrelse.

For at sagsbehandleren kan danne sig et overordnet billede af ansøgerens bolig, afgiver ansøgeren dog i ansøgningsskemaet faktuelle oplysninger om boligen, ligesom ansøgeren får lejlighed til i øvrigt at beskrive boligen.

Man vil i enkelte sager opleve, at ansøgerens – måske midlertidige – boligforhold på tidspunktet for forundersøgelsen ikke opfylder de krav, der må stilles til en egnet bolig for en familie med et barn. Hvis ansøgeren giver udtryk for realistiske planer om f.eks. flytning eller tilbygning, og hvis disse planer må forventes gennemført før barnets hjemtagelse, vil de kunne inddrages i vurderingen af ansøgerens sag, således at de aktuelle boligforhold ikke i sig selv kan begrunde et afslag på godkendelse som adoptant.

Det bemærkes, at der generelt ved international adoption fra afgiverlandenes side stilles krav om oplysninger om ansøgerens boligforhold, boligens omgivelser og placering samt egnethed til børn, ligesom det kræves, at der medsendes fotos af ansøgerens hjem.

8.2.6. Økonomi

Efter § 27, nr. 3, i adoptionsbekendtgørelsen er det en betingelse for at blive godkendt som adoptant, at ansøgeren har ”forsvarlige økonomiske forhold”. Kravet skal forstås sådan, at ansøgeren har en økonomi, der giver plads til forsørgelse af en familie - også efter modtagelsen af et adoptivbarn.

Ansøgeren skal til brug for vurderingen af de økonomiske forhold fremlægge oplysninger fra skattemyndighederne om indkomst- og formueforhold for de 2 sidste indkomstår samt oplysninger om eventuelle restancer hos skattemyndigheder eller kommune. Ansøgeren skal herudover på ansøgningsskemaet angive oplysninger om månedlige indtægter og udgifter samt aktuelle formueforhold.

Ved vurderingen af oplysningerne om indtægter og udgifter vil der fra statsforvaltningens side kunne lægges vægt på en konkret udsigt til ændring i ansøgerens økonomi (indtægter, udgifter m.v.). Det kan i den forbindelse blive relevant at overveje betydningen af f.eks. planlagte ændringer i ansøgerens job- eller boligsituation nærmere, ligesom selve det at modtage et adoptivbarn i sagens natur vil medføre øgede udgifter til husholdning, daginstitutioner etc.

Har ansøgeren svingende indtægter, kan der være behov for at indhente indtægtsoplysninger for en længere periode.

I relation til vurderingen af ansøgerens formueforhold vil f.eks. oplysninger om betydelige restancer til det offentlige – særligt hvis der ikke er indgået aftale om afdragsvis betaling, eller hvis en indgået aftale ikke overholdes – kunne være af betydning for ansøgerens godkendelse som adoptant, idet oplysningerne kan indicere uorden i økonomien.

Hvis der er behov herfor, vil der i forbindelse med vurderingen af ansøgerens indtægter og udgifter kunne gøres brug af et budgetschema. Tilsvarende vil der i relation til vurderingen af ansøgerens formueforhold kunne gøres brug af et skema vedrørende formueopgørelse.

Det vil ikke i sig selv kunne begrunde afslag på godkendelse som adoptant, at ansøgeren modtager kontanthjælp eller social pension. Det vil dog kunne være relevant at diskutere årsagen til længerevarende kontanthjælp eller til social pension i forbindelse med den individuelle vurdering af ansøgerens ressourcer.

Det må i øvrigt antages, at de tilfælde, hvor de økonomiske forhold i sig selv kan begrunde afslag, vil være yderst begrænsede.

Det bemærkes, at der ved international adoption generelt fra afgiverlandenes side stilles krav om, at der fremlægges oplysninger om og dokumentation for ansøgerens økonomiske forhold, idet disse oplysninger tillægges betydning i forbindelse med afgiverlandenes vurdering af ansøgerens sag.

8.2.7. Strafforhold

Efter § 27, nr. 4, i adoptionsbekendtgørelsen er det en betingelse for at blive godkendt som adoptant, at ansøgeren ikke er straffet for forhold, der giver anledning til berettiget tvivl om ansøgerens egnethed til at adoptere.

I fase 1 indhenter statsforvaltningen derfor ansøgerens straffeattest i henhold til § 22, stk. 1, nr. 5, i bekendtgørelse nr. 218 af 27. marts 2001 om behandling af personoplysninger i Det Centrale Kriminalregister (Kriminalregisteret) med senere ændringer samt en eventuel erklæring i henhold til bekendtgørelsens § 26. Det bemærkes, at bekendtgørelsens § 36 ikke giver hjemmel til indhentelse af såkaldte børneattester i sager om godkendelse som adoptant.

Allerede i forbindelse med indgivelse af ansøgningen om godkendelse som adoptant giver ansøgeren samtykke til, at statsforvaltningen indhenter disse oplysninger.

Det bemærkes, at statsforvaltningen efterfølgende for ansøgere med en generel godkendelse skal indhente en ny straffeattest, umiddelbart inden barnet overdrages til ansøgerne, jf. § 53 og § 62 i adoptionsbekendtgørelsen. I praksis bør statsforvaltningen derfor sikre sig, at man modtager oplysning om tidspunkt for en ansøgers udrejse, idet straffeattesten bør indhentes umiddelbart inden udrejsen.

For ansøgere med en konkret godkendelse indhentes efterfølgende ny straffeattest, umiddelbart inden bevilling udfærdiges.

Tidligere begået kriminalitet vil – afhængig af art og omfang samt tidspunktet herfor – kunne begrunde afslag på godkendelse som adoptant. Visse grove personfarlige forbrydelse samt sædelighedsforbrydelser må antages at kunne føre til afslag på godkendelse, uanset om forholdet ligger langt tilbage i tiden. Omvendt vil andre forbrydelser – f.eks. mindre berigelsesforbrydelser – ikke automatisk medføre afslag, hvis det er længe siden, at det strafbare forhold er begået. Endelig vil det normalt ikke føre til afslag, at ansøgeren for nyligt er straffet, hvis der er tale om en lovovertrædelse, der klart er uden betydning for den pågældendes egnethed om adoptant.

Der vil i relation til visse tilfælde af kriminalitet kunne opstå behov for at iværksætte en psykologisk eller psykiatrisk undersøgelse af ansøgeren.

Formålet i fase 1 er primært at tage stilling til objektive forhold om ansøgeren, mens der ikke foretages en nærmere vurdering af ansøgerens individuelle ressourcer. En specialundersøgelse skal derfor vente til fase 3. Herved opnås også, at der i forbindelse med specialundersøgelsen kan inddrages andre mere individuelle forhold omkring ansøgeren, som først er kommet frem under den eller de samtaler, der har fundet sted med ansøgeren under fase 3 i undersøgelsesforløbet. Skønnes det under fase 1, at det kan blive relevant at iværksætte en specialundersøgelse under fase 3, skal ansøgeren orienteres herom.

Det bemærkes, at afgiverlandene ved international adoption generelt stiller krav om oplysninger og dokumentation for ansøgerens strafforhold, ligesom en række afgiverlande kræver, at ansøgeren har en ren straffeattest. Er ansøgeren straffet for en lovovertrædelse, der ikke kan føre til afslag på godkendelse som adoptant, bør statsforvaltningen derfor vejlede vedkommende om, at lovovertrædelsen kan bevirke, at visse afgiverlande vil afvise at anvise et barn til den pågældende.

8.2.8. Helbred

Efter adoptionsbekendtgørelsens § 27, nr. 1, er det en betingelse for at blive godkendt som adoptant, at ansøgerens fysiske og psykiske helbredstilstand ikke forringer mulighederne for, at adoptionsforløbet kan blive til barnets bedste. Dette gælder uanset, at en ansøger søger som del af et par.

Til brug for vurderingen heraf skal ansøgeren indsende en helbredserklæring, som vedkommende selv har udfyldt, og en helbredsattest fra ansøgerens egen læge. Hvis der er helbredsmæssige problemer, bør der normalt – med samtykke fra ansøgeren – indhentes en udtalelse fra den behandlende læge med oplysning om diagnose, behandling og eventuel prognose.

Der bør altid foretages en konkret vurdering af den enkelte ansøgers helbredsforhold, og der er mulighed for at iværksætte en medicinsk, psykiatrisk eller psykologisk undersøgelse af ansøgeren, hvis adoptionssamrådet finder det nødvendigt for at træffe afgørelse.

Udgangspunktet for vurderingen af ansøgerens helbredstilstand er, at ansøgerens fysiske og psykiske helbredstilstand må være sådan, at den ikke forringer mulighederne for et gunstigt forløb af adoptivforholdet.

Ved bedømmelsen af helbredstilstanden bør der, udover vurderingen af den øjeblikkelige helbredstilstand, søges stillet en langtidsprognose, der dækker omtrent det tidsrum, inden for hvilket barnets opvækst vil finde sted. Der bør herved finde en bedømmelse sted af risikoen for ansøgerens

død inden for dette tidsrum og for udviklingen af sværere sygdomme eller invaliditet, som kan forringe ansøgerens evne til at forsørge eller opdrage barnet, eller som kan påvirke familiens sammenhold og psykiske tilstand.

Der henvises for så vidt angår de nærmere krav til adoptionsansøgerens fysiske og psykiske helbredstilstand til vejledning af 22. februar 2012 om vurderingen af adoptionsansøgeres fysiske og psykiske helbredsforhold og til beskrivelsen af Adoptionsnævnets praksis på hjemmesiden www.ast.dk.

Det skal understreges, at der med udgangspunkt i de udstukne retningslinjer skal foretages en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde. Det er herved muligt at tage hensyn til bl.a. sværhedsgraden af den pågældende sygdom eller betydningen af det pågældende handicap set i forhold til personens samlede livssituation.

8.3. Det adoptionsforberedende kursus

Deltagelse i et adoptionsforberedende kursus er en betingelse for, at personer, der ikke tidligere har adopteret et barn, kan godkendes som adoptanter (adoptionslovens § 25 c, stk. 1).

Det adoptionsforberedende kursus tilrettelægges og udbydes af Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen.

Formålet med kurserne er bl.a. at gøre de centrale problemstillinger vedrørende adoption klare for ansøgeren og at sætte ansøgeren i stand til over for sig selv at få prøvet og bekræftet sit motiv til at adoptere.

Ansøgeren vil i den forbindelse blive undervist i og rådgivet om en række forhold, der har betydning ved adoption, og kurset tilsigter herudover at skabe en afklaring hos adoptanterne af egne ressourcer og præferencer med henblik på godkendelse af barn i forslag.

Det adoptionsforberedende kursus består af 2 weekender, hvor der særligt er fokus på ansøgeren, adoptionsmotivet, adoptivbarnet, dets baggrund og opvækstvilkår, ansøgerens og barnets individuelle tilknytningshistorier samt adoptivfamiliens dannelse.

Ansøgeren skal deltage i kurset i overensstemmelse med den kursusplan, som Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, har lagt. Det indebærer, at en ansøger, der har tilmeldt sig et kursus, skal deltage i hele det fastlagte forløb for det pågældende kursus. Det er ikke muligt at deltage i enkelte dele af forskellige kursusforløb, f.eks. ved at deltage i et første weekendkursus, der indgår i ét kursusforløb og herefter deltage i den afsluttende weekend i et andet kursusforløb.

Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, kan dog efter omstændighederne tillade, at en ansøger, der har påbegyndt ét adoptionsforberedende kursus, men som på grund af f.eks. pludselig opstået sygdom, bliver forhindret i at afslutte det tilmeldte kursusforløb, overgår til et andet kursusforløb.

Ægtefæller skal følge samme kursusforløb (adoptionsbekendtgørelsens § 37, stk. 2).

Adoptionssamrådet kan efter adoptionslovens § 25 c, stk. 2, bestemme, at ansøgere, der tidligere har adopteret, skal deltage i et adoptionsforberedende kursus, hvis der efter en konkret vurdering er

behov herfor. Der vil dog normalt være en formodning for, at en flergangsansøger ikke har behov for at deltage i et adoptionsforberedende kursus for at blive godkendt som adoptant på ny. Hvis der imidlertid under undersøgelsesforløbet undtagelsesvis kommer oplysninger frem, som indicerer, at ansøgeren er usikker på, hvad det vil indebære at adoptere endnu et barn, kan adoptionssamrådet træffe beslutning om, at ansøgeren skal deltage i et adoptionsforberedende kursus. Dette vil f.eks. kunne være tilfældet, hvis ansøgeren efter modtagelsen af det første barn har gennemgået barnløshedsbehandling, hvis det allerede adopterede barn har haft vanskeligt ved at tilpasse sig familien og omvendt, eller hvis der søges om godkendelse til en anden godkendelsesramme end tidligere.

8.4. Den individuelle vurdering

Ansøgeren skal – udover at opfylde de generelle godkendelseskrav og eventuelt deltage i et adoptionsforberedende kursus – også efter en mere individuel vurdering kunne anses for egnet til at opfostre et adoptivbarn.

Afgørelsen af, om ansøgeren kan anses for egnet til at opfostre et adoptivbarn, afhænger navnlig af ansøgerens personlige ressourcer.

Det er ikke muligt nøje at opregne, hvilke personlige ressourcer ansøgeren skal være i besiddelse af for at blive godkendt som adoptant. Der er tale om en konkret vurdering, hvor det bl.a. indgår, om der søges om godkendelse til adoption for første gang, og om der søges om en almen eller en udvidet godkendelse.

Herudover skal det naturligvis inddrages, hvis ansøgeren søger om godkendelse som enlig adoptant.

8.4.1. Førstegangsansøgere

Ved vurderingen af de personlige ressourcer hos en ansøger, der søger om adoption, skal det tillægges vægt, at ansøgeren har deltaget i et adoptionsforberedende kursus og derved har fået kendskab til de særlige problemstillinger, der knytter sig til at adoptere samt er afklaret om egne ressourcer.

Det blev i forbindelse med indførelsen af det faseopdelte undersøgelses- og godkendelsesforløb forudsat, at der er en formodning for, at en ansøger er egnet til at adoptere, hvis den pågældende opfylder de generelle betingelser og fortsat ønsker at adoptere efter at have gennemgået det adoptionsforberedende kursus.

8.4.2. Flergangsansøgere

Afgørelsen af, om en ansøger, der tidligere har adopteret, kan godkendes på ny, må bero på en konkret vurdering af ansøgerens og familiens ressourcer.

Ved vurderingen må det tillægges vægt, at ansøgeren, der tidligere har adopteret, og dermed kender de krav, som modtagelsen af et nyt adoptivbarn stiller, selv mener at have ressourcer til at adoptere endnu et barn. Der vil derfor kun undtagelsesvis være behov for på baggrund af en konkret vurdering at afslå en ansøgning fra en ansøger, som tidligere har adopteret, og som ønsker at adoptere endnu et barn.

Der er ikke fastsat nogen begrænsning for, hvor mange børn en ansøger kan adoptere. Spørgsmålet herom må bero på en konkret vurdering af, om ansøgerne kan antages at have de yderligere familiemæssige ressourcer, der må kræves for at optage endnu et barn i familien. Tilsvarende gælder, hvis et eller flere af de børn, som er i hjemmet i forvejen, er ansøgerens biologiske børn.

8.4.3. Udvidet godkendelse

Som omtalt i punkt 9.2 omfatter den mest almindelige godkendelse (almen godkendelse) et barn i alderen 0-36 måneder uden væsentlige kendte fysiske eller psykiske problemer.

Ønsker ansøgeren godkendelse til et barn, der ligger uden for den almene godkendelse, kræves der en såkaldt udvidet godkendelse. Den udvidede godkendelse kommer med andre ord på tale, når der søges om adoption af et barn, der er ældre end 36 måneder, et barn, der på grund af fysiske eller psykiske forhold er særligt ressourcekrævende, eller når der søges om adoption af flere børn samtidig (søskende).

Der må i sagens natur stilles større krav til ansøgerens ressourcer, hvis vedkommende ønsker en udvidet godkendelse, end hvis der ønskes en almen godkendelse. En ansøger, der ønsker en udvidet godkendelse, skal have tilstrækkelige ressourcer til at kunne overvinde de særlige problemer, der må antages at kunne forekomme, når der adopteres et større barn, et barn med et (potentielt) psykisk eller fysisk handicap eller to eller flere søskende.

Et større barn vil kunne få særlige tilpasningsproblemer, der i øvrigt må forventes at være stigende i takt med barnets alder på tidspunktet for adoptionen. Risikoen for sådanne problemer bør tages i betragtning i forbindelse med vurderingen af, om ansøgeren skønnes egnet til at modtage et større barn. Det vil i den forbindelse kunne indgå i vurderingen, om ansøgeren har erfaring med egne børn eller børn i øvrigt, herunder om der er tale om erfaring med børn i hjemmet, om ansøgeren har haft et egentligt ansvar for børn, samt på erfaringens aktualitet.

8.4.4. Enlige ansøgere

En enlig ansøger skal – udover at opfylde de generelle godkendelseskraav og eventuelt deltage i et adoptionsforberedende kursus – også efter en mere individuel vurdering kunne anses for egnet til alene at opfostre et adoptivbarn.

Der må ved denne vurdering lægges vægt på, om ansøgeren er i besiddelse af nogle – til forskel fra samlevende – yderligere eller særlige kvalifikationer, der gør ansøgeren velegnet til at opfostre et barn alene. Det er dog ikke muligt nøje at opregne, hvilke kvalifikationer der skal være tale om, idet afgørelsen beror på en samlet vurdering af bl.a. ansøgerens person og de omgivelser og det miljø, som ansøgeren lever i.

Der kan også lægges vægt på ansøgerens kontakt til familie og bekendtskabskreds og på ansøgerens forhold til eventuelle andre medlemmer af husstanden og den eller de pågældendes holdning til ansøgerens adoptionsønske.

Som omtalt i afsnit 8.2.4. har Adoptionsnævnet tilkendegivet, at det ved vurderingen af den enlige ansøgers forhold også kan tillægges betydning, hvis ansøgeren lever i et ægteskabslignende forhold med en person, der vil skulle deltage i opfostringen af barnet.

8.5. Betydningen af fertilitetsbehandling og graviditet

Det er i praksis ikke udsædvanligt, at ansøgere fortsat er i fertilitetsbehandling, når de søger om godkendelse som adoptanter.

Der er ikke hjemmel til at afslå at behandle en ansøgning om godkendelse som adoptant, fordi ansøgerne er i fertilitetsbehandling. Ansøgerne har således – uanset hvor langt de er i undersøgelsesforløbet – krav på, at deres sag realitetsbehandles.

Ansøgerne bør dog så tidligt som muligt og gerne i fase 1 vejledes om, at fortsat fertilitetsbehandling ved den endelige afgørelse om godkendelse vil indgå i vurderingen af ansøgerens parathed til at adoptere, og at ansøgeren vil kunne få et afslag på godkendelse, hvis der på baggrund af behandlingen kan rejses tvivl om adoptionsmotivet. Ansøgerne har dog som nævnt ovenfor krav på en egentlig vurdering af deres sag.

Der er heller ikke hjemmel til at afslå realitetsbehandling af en ansøgning fra ansøgere, der under sagen – eller principielt fra sagens start – oplyser, at ansøgeren er gravid.

Graviditet kan – uanset hvor langt fremskreden graviditeten er – ikke anses som en helbredsmæssig afslagsgrund, da graviditet ikke i sig selv kan siges at være et helbredsmæssigt forhold, der kan indebære en risiko for, at adoptionen ikke bliver til adoptivbarnets bedste.

Ansøgerne vil dog så tidligt, som det er muligt, skulle vejledes om, at graviditeten vil indgå i vurderingen af den endelige vurdering af ansøgerne.

Adoptionsnævnet har i sin henstilling af 6. november 2009, der findes på www.ast.dk, udtalt, at det er nævnets opfattelse, at en sag i fase 3 kan sættes i bero frem til 22. graviditetsuge. Efter dette tidspunkt – eller hvis ansøgeren tidligere ønsker en stillingtagen – bør adoptionssamrådet vurdere, om ansøgeren efter en individuel vurdering må anses for egnet som adoptant efter adoptionsbekendtgørelsens § 34. Det er Adoptionsnævnet opfattelse, at fortsat graviditet efter 22. graviditetsuge vil skabe en formodning for, at betingelserne for at blive godkendt som adoptant ikke længere er til stede. Hvis kvinden tidligere har haft en eller flere spontane aborter senere i graviditeten, eller der i øvrigt foreligger særlige grunde, har Adoptionsnævnet udtalt, at man efter omstændighederne kan beslutte at sætte sagen i bero til senere i graviditeten, men at man som udgangspunkt ikke bør tilbyde at sætte sagen i bero ud over 24. graviditetsuge.

Hvis en graviditet måtte mislykkes forud for 22. graviditetsuge, bør det indgå i den individuelle vurdering, hvordan aborten påvirker familiens ressourcer i forhold til at skulle varetage omsorgen for et adoptivbarn.

Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, har ingen indvendinger imod, at ansøgerne tilbydes, at sagen sættes i bero. Hvis ansøgerne de ikke ønsker, at sagen sættes i bero, har krav på, at sagen realitetsbehandles, ligesom de må have et krav på, at den endelige afgørelse om godkendelse – hvis ansøgeren ikke er 22 uger henne i graviditeten – udskydes til dette tidspunkt, hvor der er en vis sikkerhed for, at graviditeten lykkes.

I forbindelse med en realitetsbehandling skal statsforvaltningen inddrage det moment, at en graviditet medfører et generelt ukendskab til den fremtidige familiesituation og dermed også

ukendskab til, hvilken familie et adoptivbarn vil skulle indgå i. Dette forhold gør det vanskeligt med den fornødne sikkerhed at vurdere, hvilken betydning det at få et barn vil have for ansøgerne som familie og for deres ressourcer som helhed i forhold til adoptivbarnet.

Kapitel 9

Godkendelse som adoptant

9.1. Forskellige typer godkendelse

Det fremgår af adoptionsbekendtgørelsens § 23, stk. 1, at godkendelse som adoptant kan meddeles til:

- At adoptere et konkret barn (konkret godkendelse).
- At adoptere et barn, der bringes i forslag fra en dansk eller udenlandske adoptionsformidlende myndighed eller organisation (generel godkendelse).

Ansøges der om en generel godkendelse, fastsætter adoptionssamrådet indholdet af godkendelsen – de såkaldte godkendelsesrammer, jf. bekendtgørelsens § 23, stk. 2.

I forhold til godkendelsens indhold bemærkes, at en godkendelse som adoptant ikke sonderer mellem, om der er tale om national eller en international adoption. Undersøgelser- og godkendelsesforløbet er det samme, og godkendte ansøgere kan derfor også vælge at benytte godkendelsen til begge dele. Ansøgere kan dog ikke samtidig stå på venteliste hos Adoptionsnævnet og en formidlende organisation, jf. 9.3. nedenfor.

Hvis statsforvaltningen modtager en ansøgning om godkendelse til national adoption af et konkret barn, hvor der endnu ikke er truffet afgørelse om frigivelse af barnet, er det muligt at godkende ansøgeren til adoption af det konkrete barn med det forbehold, at barnet efterfølgende frigives til adoption.

Når adoptionssamrådet træffer afgørelse om at godkende en ansøger til et konkret barn født i Danmark, skal sagen indberettes til Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen (adoptionsbekendtgørelsens § 63). Indberetningen bør indeholde både oplysningerne fra barnesagen og fra godkendelsessagen.

9.2. Godkendelsesrammer

Ved en generel godkendelse som adoptant fastsætter adoptionssamrådet indholdet af godkendelsen (godkendelsesrammen).

I relation til godkendelsesrammen skelnes der mellem en almen godkendelse og en udvidet godkendelse.

Ved almen godkendelse forstås en godkendelse til at adoptere et barn i aldersgruppen 0-36 måneder uden væsentlige kendte fysiske eller psykiske problemer.

En almen godkendelse indebærer, at en ansøger skal kunne acceptere – og af adoptionssamrådet være fundet egnet til – at adoptere et barn i denne aldersgruppe. Der vil normalt ikke være mulighed for inden for en almen godkendelse at begrænse aldersrammen yderligere. Det vil heller ikke være muligt at begrænse den almene godkendelse til alene at omfatte et barn af et bestemt køn, en bestemt etnisk afstamning eller lignende.

Ved udvidet godkendelse forstås en godkendelse til at adoptere et ældre barn, søskende eller et barn, som på grund af kendte fysiske eller psykiske helbredsmæssige forhold må anses for særligt ressourcekrævende.

Afgørelsen af, om ansøgeren skal meddeles en almen eller en udvidet godkendelse, afhænger dels af ansøgerens ansøgning, dels af adoptionssamrådets vurdering af ansøgerens ressourcer. I den forbindelse vil også ansøgerens alder kunne få indflydelse på, hvilken aldersramme ansøgeren kan godkendes til, jf. punkt 8.2.1.

Det mest almindelige er, at ansøgeren søger om og får en almen godkendelse. Det bør i den forbindelse over for ansøgeren understreges, at der – uanset at ansøgeren har fået en almen godkendelse – ikke kan gives nogen garanti for, at det barn, som ansøgeren senere kommer til at adoptere, er fuldstændigt sundt og rask set med danske øjne. Dels kan barnet have mindre helbredsmæssige problemer, dels kan mange børn have en traumatisk baggrund, og det kan være uvist, hvilke spor barnets tidlige oplevelser har sat sig hos barnet. Herudover kan det efterfølgende vise sig, at barnet har funktionsproblemer eller alvorlige helbredsmæssige problemer i øvrigt, som var ukendte, da barnet blev frigivet til adoption.

9.3. Procedure efter godkendelsen

Hvis en ansøger meddeles en generel godkendelse til adoption, vil sagen almindeligvis skulle sendes enten til Adoptionsnævnet eller til en af de formidlende organisationer. Der henvises til kapitel 14 for en nærmere beskrivelse af de tilfælde, hvor ansøgeren har opnået godkendelse til at gennemføre en privat fremmedadoption.

Hvis ansøgeren tilkendegiver, at vedkommende ønsker at anvende godkendelsen til international adoption, udarbejder statsforvaltningen en socialrapport og sender denne til den formidlende organisation, som ansøgeren er tilmeldt, jf. adoptionsbekendtgørelsens § 42. Ansøgeren fremlægger dokumentation for tilmeldelsen, inden sagen sendes til den formidlende organisation.

Hvis ansøgeren tilkendegiver, at vedkommende ønsker at anvende godkendelsen til national adoption, sendes sagen til Adoptionsnævnet (adoptionsbekendtgørelsens § 41 og punkt 9.3.2).

I de tilfælde, hvor en godkendt ansøger – efter optagelse på Adoptionsnævnets venteliste – ønsker at skifte venteliste til international adoption, skal statsforvaltningen sikre sig, at Adoptionsnævnet er orienteret om, at vedkommende ikke længere ønsker at stå på nævnets venteliste. Statsforvaltningen skal herefter udarbejde en socialrapport og sende sagen til den formidlende organisation, som ansøgeren har tilmeldt sig. Hvis det modsatte er tilfældet, at en ansøger ønsker at skifte fra en formidlende organisation til Adoptionsnævnet, skal statsforvaltningen ligeledes sikre sig, at den formidlede organisation er orienteret herom, inden sagen sendes til Adoptionsnævnet.

9.3.1. Socialrapporter ved international fremmedadoption

Når ansøgeren er godkendt som adoptant, udarbejder statsforvaltningen på baggrund af den individuelle beskrivelse af ansøgeren en rapport om ansøgerens forhold til brug for de udenlandske adoptionsmyndigheder (adoptionsbekendtgørelsens § 42).

Formålet med rapporten er at give de udenlandske myndigheder det nødvendige grundlag for deres afgørelse om godkendelse af ansøgeren og om anvisning af et barn til ansøgerne (matchning).

Socialrapporten skal sætte myndighederne i afgiverlandet i stand til at afklare, om man ud fra sagens oplysninger om ansøgeren – sammenholdt med afgiverlandets godkendelsesregler – er indstillet på at bringe et barn i forslag til ansøgeren. Herudover skal rapporten danne grundlag for udvælgelse af et barn til ansøgeren med størst mulig sikkerhed for, at adoptionen er til gavn for barnet.

Samtlige afgiverlande stiller krav om at modtage en socialrapport, der indeholder en nærmere beskrivelse af ansøgeren og dennes forhold.

Det varierer imidlertid, hvilke krav afgiverlandene stiller til indholdet af rapporten, ligesom kravene i de enkelte afgiverlande ændres i takt med udviklingen på adoptionsområdet i landet.

Det er derfor ikke muligt at give en udtømmende beskrivelse af de forhold, der bør omtales i rapporten. Det gælder dog generelt, at socialrapporten skal indeholde en beskrivelse af de forhold hos ansøgeren, som – set med afgiverlandets øjne – er relevante for ansøgerens egnethed som adoptant.

Dette indebærer, at rapporten normalt skal indeholde en kort beskrivelse af følgende forhold:

- Ansøgerens baggrund og historie.
- Ansøgerens boligforhold, arbejdsforhold samt økonomiske forhold.
- Ansøgerens helbredsmæssige forhold.
- Ansøgerens religiøse tilknytning.
- Ansøgerens forhold til familie, venner, det omgivende samfund etc.
- Omgivelsernes forhold til adoptionen.
- Et adoptionssøgende ægtepars indbyrdes forhold.
- Adoptionsmotivet.
- Forestillinger om forælderrollen i forhold til et ikke-biologisk barn med fremmedartet udseende.
- Ansøgerens accept af at skulle modtage et barn mellem 0-3 år uanset køn og race
- Ansøgerens kendskab til de særlige livsvilkår, som kendetegner adoptivbørn, samt ansøgerens tanker om, hvordan ansøgeren vil kunne støtte barnet med denne problematik.
- Ansøgerens parathed til at tale om barnets baggrund, biologiske familie, oprindelsesland etc.
- Ansøgerens tanker om familielivet, fremtiden, barnet som ungt og voksent menneske.

Da de indholdsmæssige krav som nævnt varierer, og da socialrapporten udfærdiges på et tidspunkt, hvor ansøgeren muligvis endnu ikke har valgt afgiverlandet, vil det kunne være nødvendigt for den formidlende organisation efterfølgende at søge særlige forhold belyst gennem statsforvaltningen, hvis disse forhold er væsentlige for socialrapporten i netop det land, som ansøgeren har valgt.

Normalt vil et passende omfang af en socialrapport være 2-4 sider omfattende en kortfattet, men præcis beskrivelse af de relevante forhold. En almindelig registrering af oplysninger om objektive forhold vedrørende ansøgeren vil således normalt ikke opfylde afgiverlandenes krav til rapporten, mens der omvendt heller ikke i rapporten bør refereres oplysninger, der er irrelevante for sagens videre gang i afgiverlandet.

For samarbejdet med lande, der har tiltrådt Haagerkonventionen, er spørgsmålet om krav til socialrapporten særligt reguleret i konventionens artikel 15.

Det bemærkes, at der generelt ses en tendens til stigende krav fra afgiverlandene til indholdet af socialrapporterne, hvilket kan opleves som belastende for statsforvaltningen og ansøgerne. Kravene skal ses i lyset af, at danske myndigheder og adoptionsansøgere også omvendt stiller stigende krav til oplysninger om de børn, der stilles i forslag til danske adoptanter.

Statsforvaltningen sender socialrapporten til den formidlende organisation, som ansøgeren er tilmeldt, og der sendes samtidig en kopi af rapporten til ansøgeren til orientering, jf. dog kapitel 14 om privat fremmedadoption.

9.3.2. Fremsendelse af sagen til Adoptionsnævnet

Hvis en godkendt ansøger tilkendegiver, at vedkommende ønsker at anvende godkendelsen til national adoption, sendes sagen til Adoptionsnævnet, jf. adoptionsbekendtgørelsens § 41.

Der udarbejdes ikke en socialrapport, hvis ansøgeren ønsker sagen sendt til Adoptionsnævnet. Statsforvaltningen bør dog vedlægge et kort resumé af sagen, hvoraf følgende fremgår:

- Tid og sted for adoptionssamrådets afgørelse.
- Ansøgerens navn, adresse, alder og beskæftigelse.
- Kort beskrivelse af bopæl.
- Godkendelsesrammen, herunder en opsummering af de sygdomme, handicap eller risici, ansøgeren kan acceptere og eventuelt er godkendt til (udvidet godkendelse).
- Opsummering af ansøgerens overvejelser i forhold til barnets eventuelle risici og eventuelle overvejelser i forhold til at modtage et barn i pleje med henblik på adoption.
- Oplysninger om eventuelle søskende eller andre særlige familiemæssige forhold.
- Særlige værdier, interesser eller livsstil, som barnet vil blive en del af.
- Ansøgerens holdning til grad af åbenhed i forhold til barnets oprindelige slægt.

Hvis ansøgeren tilkendegiver, at vedkommende ønsker at anvende godkendelsen til national adoption, bør ansøgeren vejledes om, at det forventes, at vedkommende medvirker til udarbejdelse af opfølgingsrapporter i overensstemmelse med Adoptionsnævnets henstilling herom, jf. punkt 11.2.

9.4. Godkendelsens varighed

Reglerne om varigheden af en godkendelse som adoptant findes i § 29 i adoptionsbekendtgørelsen. En godkendelse som adoptant er tidsbegrænset til 4 år, således at godkendelsen under visse betingelser kan forlænges af adoptionssamrådet, hvis ansøgeren ikke har fået anvist et barn inden for 4 år efter den oprindelige godkendelse (adoptionsbekendtgørelsens § 29, stk. 1). En godkendelse

kan dog længst gælde og forlænges, indtil ansøgerens alder overstiger barnets alder med 47 år, jf. bekendtgørelsens § 29, stk. 3. Dette betyder, at en godkendelse udløber senest dagen inden, ansøgeren fylder 48 år, hvis ansøgeren er godkendt til et barn i alderen 0-36 måneder. Reglen i § 29, stk. 3, tager udgangspunkt i aldersforskellen mellem ansøgeren og barnet, således at ansøgeren vil kunne have en godkendelse til adoption af et ældre barn fra f.eks. 2 år frem til dagen inden, ansøgeren fylder 50 år.

Hvis der indtræder relevante ændringer i ansøgerens forhold, har ansøgeren pligt til at give meddelelse herom til statsforvaltningen (adoptionsbekendtgørelsens § 43, stk. 2).

Det bemærkes, at de gældende regler om varigheden af en godkendelse som adoptant trådte i kraft den 1. juli 2012, jf. bekendtgørelse nr. 662 af 25. juni 2012 om adoption. Godkendelser meddelt efter de hidtidige regler gælder fortsat, jf. adoptionsbekendtgørelsens § 76.

9.5. Forlængelse af godkendelsen

Reglerne for forlængelse af en godkendelse som adoptant findes ligeledes i § 29 i adoptionsbekendtgørelsen. Har ansøgeren ikke inden for 4 år efter den oprindelige godkendelse fået anvist et barn med henblik på adoption, skal statsforvaltningen foretage en fornyet prøvelse af, om ansøgeren fortsat opfylder betingelserne i bekendtgørelsens §§ 25, 27 og 28. Statsforvaltningen skal i den forbindelse indhente ny straffeattest vedrørende ansøgeren og foranledige, at ansøgeren indsender ajourført skatteattest og restanceerklæring samt en erklæring fra egen læge om, at der ikke er indtrådt ændringer i ansøgerens helbreds-mæssige forhold. Statsforvaltningen skal derudover indkalde ansøgeren til en personlig samtale. Dette skal ses i lyset af, at varigheden af den første godkendelsesperiode er på 4 år, samt at der – på trods af ansøgerens indberetningspligt – kan være situationer, hvor der kan være behov for at følge op på spørgsmål, som forud for den oprindelige godkendelse gav anledning til tvivl.

Adoptionssamrådet tager på baggrund af de oplysninger, som er tilvejebragt af statsforvaltningen, stilling til, om den oprindelige godkendelse kan forlænges. Adoptionssamrådet kan i den forbindelse anmode statsforvaltningen om at indhente supplerende oplysninger.

Hvis adoptionssamrådet finder, at godkendelsen ikke kan forlænges, meddeles der ansøgeren afslag på forlængelse af godkendelsen. Et sådant afslag kan påklages til Adoptionsnævnet.

En forlængelse af godkendelsen kan efterfølgende meddeles for yderligere to år ad gangen, indtil dagen inden ansøgeren fylder 48 år, når der er talt om en godkendelse til et barn i alderen 0-36 måneder. Det er således muligt, at en godkendelse kan forlænges flere gange under forudsætning af, at ansøgerens alder ikke overstiger barnets alder med mere end 47 år, jf. adoptionsbekendtgørelsens § 29, stk. 3, og at ansøgeren fortsat opfylder betingelserne i bekendtgørelsens §§ 25, 27 og 28.

Det bemærkes, at de gældende regler om forlængelse af en godkendelse som adoptant trådte i kraft den 1. juli 2012, jf. bekendtgørelse nr. 662 af 25. juni 2012 om adoption. Om forlængelse af godkendelser meddelt efter de hidtidige regler gælder fortsat, se adoptionsbekendtgørelsens § 76.

9.6. Bortfald af godkendelsen

9.6.1. Ansøgerens pligt til at give meddelelse om ændrede forhold

En godkendelse som adoptant er tidsbegrænset for en periode af fire år.

I den periode, hvor godkendelsen gælder, kan der indtræffe omstændigheder, som gør, at adoptanten ikke længere opfylder betingelserne for at blive godkendt som adoptant, eller i øvrigt ikke længere kan anses for egnet til at adoptere.

Ifølge adoptionsbekendtgørelsens § 43, stk. 2, er ansøgeren forpligtet til at orientere statsforvaltningen, hvis der indtræder relevante ændringer i ansøgerens forhold. Sådanne ændringer kan f.eks. være arbejdsløshed, forskellige sygdomme, strafforhold, ændringer i familiebildet, herunder graviditet. Det er vigtigt, at statsforvaltningen informerer ansøgeren om, at vedkommende har en sådan indberetningspligt.

9.6.2. Tilbagekaldelse af godkendelsen

Fremkommer der efter godkendelsen oplysninger, som ville have ført til afslag på godkendelse, hvis oplysningerne var indgået i afgørelsesgrundlaget, kan adoptionssamrådet normalt trække godkendelsen tilbage efter adoptionsbekendtgørelsens § 43, stk. 1. En tilbagekaldelse kan i helt særlige tilfælde ske, selv efter at barnet er hjemtaget af ansøgerne, men inden adoptionen er gennemført, hvis det ikke er til barnets bedste at blive i familien, jf. også principperne i Haagerkonventionens artikel 21.

Der kan også træffes afgørelse om bortfald af en godkendelse som adoptant, hvis der efterfølgende fremkommer oplysninger om forhold hos ansøgeren, som var til stede – men uoplyste – på godkendelsestidspunktet, og som, hvis der havde foreligget oplysninger herom, ville have ført til afslag på godkendelse.

Tilbagekaldelse af godkendelsen som adoptant kan derudover ske i de tilfælde, hvor ansøgeren uden rimelig grund afviser at modtage et barn, som er bragt i forslag til den pågældende, selvom barnet ligger inden for ansøgerens godkendelse.

Hvis ansøgeren uden saglig grund afviser et barn i forslag, vil det kunne give anledning til overvejelser om ansøgerens egnethed som adoptant. Som afvisningsgrunde, der i almindelighed bør føre til bortfald af godkendelsen som adoptant, kan nævnes barnets køn, alder, hudfarve eller mindre betydende handicaps eller sygdomme. Det vil derimod ikke kunne få konsekvenser for ansøgerens godkendelse, hvis ansøgeren ikke ønsker at søge om udvidelse af godkendelsen i anledning af, at der er bragt et barn i forslag til den pågældende, som ligger uden for ansøgerens oprindelige godkendelse.

Det påhviler den formidlende organisation at være opmærksom på tilfælde, hvor ansøgeren har afvist at acceptere et barn, som organisationen har vurderet som liggende inden for ansøgerens godkendelse. Organisationen bør orientere adoptionssamrådet om disse tilfælde, men bør afholde sig fra at fremkomme med en indstilling om, hvorvidt ansøgerens godkendelse bør trækkes tilbage.

En afgørelse om bortfald af godkendelsen som adoptant kan derimod ikke træffes, hvis adoptionen er gennemført. Hvis adoptanterne efter bevillingen viser sig uegnede som forældre, vil det være de almindelige regler i lov om social service, der finder anvendelse.

En afgørelse om at tilbagekalde en allerede meddelt godkendelse som adoptant træffes af adoptionssamrådet. Statsforvaltningen har ansvaret for at indhente de oplysninger, som er nødvendige for, at der kan træffes afgørelse herom, samt for i øvrigt at forberede sagen til afgørelse, herunder at sikre, at partshøringsreglerne m.v. er iagttaget. Adoptionssamrådets afgørelse kan påklages til Adoptionsnævnet.

Kapitel 10

Barn i forslag

10.1. Matchning med barn fra udlandet

10.1.1. Barn anvist af udenlandsk adoptionsmyndighed

Normalt vil matchningsproceduren tage sit udgangspunkt i, at der fra de udenlandske adoptionsmyndigheders eller formidlingsinstitutioners side bringes et konkret barn i forslag til en adoptionsansøger. I disse tilfælde vurderer den formidlende organisation, om barnet ligger inden for ansøgerens generelle godkendelse.

Finder den formidlende organisation, at matchningsforslaget ligger inden for ansøgerens godkendelsesramme, sender organisationen forslaget til ansøgeren til tilkendegivelse af, om vedkommende er indstillet på at modtage barnet. Om ansøgerens adgang til at søge kvalificeret rådgivning og støtte i denne beslutningsfase henvises til punkt 10.1.3.

Den formidlende organisation underretter statsforvaltningen om ansøgerens tilkendegivelse og sender samtidig oplysningerne om barnet til statsforvaltningen.

Underretning af statsforvaltningen om alle matchningsforslag giver sagsbehandlerne og adoptionssamrådet indsigt i afgiverlandenes matchningsforslag, således at sagsbehandlerne og samrådet hele tiden er sikret en opdateret viden og den faglige indsigt, der er en forudsætning for undersøgelsen og afgørelsen om godkendelse i fase 3. Hvis statsforvaltningen finder anledning til det, kan den efterfølgende forelægge konkrete matchningsforslag med bemærkninger eller kritik for Adoptionsnævnet. Også i andre sager videresender statsforvaltningen – i det omfang Adoptionsnævnet anmoder herom – matchningssagen til nævnet med henblik på en efterfølgende overordnet kontrol, udarbejdelse af statistik m.v.

Hvis ansøgeren afslår at modtage et barn, selvom det ligger inden for godkendelsen, skal organisationen underrette adoptionssamrådet med henblik på, at samrådet får lejlighed til at vurdere, om ansøgerens godkendelse som adoptant eventuelt skal trækkes tilbage, jf. punkt 9.6.

Er den formidlende organisation i tvivl om, hvorvidt barnet ligger inden for godkendelsen, forelægger organisationen sagen for adoptionssamrådet, der tager stilling til, om matchningsforslaget ligger inden for ansøgerens godkendelsesramme. Det forudsættes, at de formidlende organisationer udviser tilbageholdenhed ved vurdering af matchningsforslag, således at

samrådene får lejlighed til at tage stilling til et matchningsforslag, medmindre det åbenbart ligger inden for ansøgerens godkendelse.

Finder den formidlende organisation, at det udenlandske matchningsforslag ligger uden for ansøgerens godkendelse, skal organisationen gøre ansøgeren bekendt med afgiverlandets forslag og med, at forslaget vurderes at ligge uden for godkendelsen. Ansøgeren skal samtidig gøres bekendt med, at der er mulighed for at ansøge om at få udvidet den generelle godkendelse til at omfatte det konkrete barn. Hvis ansøgeren erklærer, at vedkommende ønsker at ansøge herom, forelægges dette spørgsmål for adoptionssamrådet.

Hvis en sag videresendes fra den formidlende organisation til adoptionssamrådet – enten fordi organisationen er i tvivl om, hvorvidt barnet falder inden for ansøgerens godkendelse eller finder, at dette ikke er tilfældet – henhører vurderingen af barnet under adoptionssamrådets kompetence. Adoptionssamrådet er således ikke begrænset af eventuelle formuleringer i fremsendelsesskrivelsen fra den formidlende organisation. Eventuelle spørgsmål om udvidelse af en ansøgers godkendelse bør altid træffes ud fra samtlige forhold i sagen.

Sager om matchning, der forelægges adoptionssamrådet enten til afgørelse af, om barnet ligger inden for ansøgerens godkendelse, eller til afgørelse af, om ansøgeren kan meddeles en udvidet godkendelse til det omhandlede barn, skal behandles hurtigst muligt, idet hensynet til barnet klart taler for, at der hurtigst muligt tages stilling til, om det kan placeres hos den foreslåede familie.

10.1.2. Barn anvist af dansk formidlende organisation

Fra enkelte afgiverlande forekommer det, at de udenlandske adoptionsmyndigheder bringer børn i forslag, uden at der er taget stilling til, hos hvilken adoptant barnet ønskes placeret.

Hvis organisationen vurderer, at det pågældende barn falder inden for godkendelsen hos den ansøger, som står øverst på ventelisten til et barn fra det pågældende land, kan organisationen sende forslaget til ansøgeren til tilkendegivelse af, om vedkommende er indstillet på at modtage barnet. Den formidlende organisation underretter statsforvaltningen om ansøgerens tilkendegivelse og sender samtidig oplysningerne om barnet til statsforvaltningen.

Hvis organisationen bringer barnet i forslag til en anden ansøger på ventelisten end den, som står øverst på ventelisten, skal sagen sendes til adoptionssamrådet med henblik på matchning. Dette gælder dog ikke, hvis den formidlende organisation har stillet barnet i forslag til den ansøger med aldersrelevant godkendelse, som står øverst på ventelisten, jf. § 47, stk. 3, i adoptionsbekendtgørelsen.

Hvis den formidlende organisation vurderer, at barnet falder uden for ansøgerens godkendelse eller er i tvivl om, hvorvidt dette er tilfældet, skal sagen sendes til adoptionssamrådet med henblik på godkendelse af matchningen.

I visse tilfælde vil afgiverlande, der måske normalt selv udvælger barnet til den konkrete adoptionsansøger, vælge at bede en dansk organisation om at søge et såkaldt svært anbringeligt barn anbragt hos en dansk adoptionsansøger. Dette vil især dreje sig om ældre børn eller børn med særlige fysiske eller psykiske vanskeligheder. Den formidlende organisation har i praksis normalt ikke ansøgere godkendt til adoption af sådanne børn på venteliste, og organisationen søger derfor

efter interesserede ansøgere til børnene i organisationens nyhedsbrev eller på deres hjemmesider ("Børn søger forældre").

Når en ansøger responderer på omtalen af et konkret barn og ønsker at adoptere barnet, sendes oplysningerne om barnet til godkendelse i adoptionssamrådet, idet godkendelse af matchningen som nævnt normalt forudsætter en udvidelse af ansøgerens oprindelige godkendelse.

10.1.3. Ansøgerens stillingtagen til matchningen

Ansøgeren har i forbindelse med sin stillingtagen til et matchningsforslag mulighed for at søge rådgivning hos f.eks. de læger m.v., der er tilknyttet de formidlende organisationer og Adoptionsnævnet samt hos ansøgerens egen læge.

Hvis adoptionssamrådet har været inddraget i sagen, vil ansøgeren tillige kunne søge rådgivning hos statsforvaltningens lægelige sagkundskab.

Hvis ansøgeren – eventuelt efter at have søgt rådgivning – er uenig med den formidlende organisation omkring vurderingen af et barn i forslag, har ansøgeren mulighed for at klage over organisationen til Adoptionsnævnet, jf. punkt 17.3.

10.2. Matchning med et barn født i Danmark

10.2.1. Matchningsproceduren

Det fremgår af adoptionsbekendtgørelsens § 61, stk. 1, at når et barn ønskes bortadopteret ved national adoption, udvælger Adoptionsnævnet blandt de ansøgere, der er godkendt som adoptanter, og som står på venteliste hos Adoptionsnævnet, den ansøger, der skønnes bedst egnet til at adoptere det konkrete barn.

Adoptionsnævnets forretningsorden indeholder i kapitel 7 nærmere retningslinjer for, hvordan nævnet varetager denne opgave.

Det fremgår, at der blandt Adoptionsnævnets medlemmer nedsættes en eller flere voteringsgrupper, der har til opgave at gennemgå de enkelte sager om ansøgere godkendt til adoption og at gøre sig bekendt med de oplysninger, der vil kunne få betydning i forbindelse med en udvælgelse af ansøgerne til adoption af et konkret barn. Adoptionsnævnets socialrådgiver er fast medlem af alle voteringsgrupper.

Når et barn ønskes bortadopteret, foretager Adoptionsnævnets børnelæge en gennemgang af barnets sag. Nævnets børnelæge udarbejder et notat om sin gennemgang af oplysningerne, herunder en vurdering af eventuelle udviklingsproblemer, sygdomme eller risici som barnet måtte have. Lægen konkluderer på denne baggrund nærmere om barnets egnethed til bortadoption og tager stilling til, om barnet kan bortadopteres inden for eller uden for almen godkendelse. Børnelægens notat videregives til de kommende adoptanter, når de får barnet anvist.

På baggrund af de foreliggende oplysninger om barnet, herunder den pædiatriske vurdering og oplysningerne om de biologiske forældre, vælger voteringsgruppen den af de godkendte ansøgere, der efter en konkret vurdering skønnes bedst egnet til at adoptere barnet.

Adoptionsnævnet har tilkendegivet, at der ved vurderingen af, hvilken ansøger der skønnes bedst egnet til at adoptere et konkret barn, bl.a. tillægges følgende forhold betydning:

- At hel- og halvsøskende som udgangspunkt placeres i samme familie.
- At barnet placeres i en passende geografisk afstand fra de biologiske forældre og deres netværk, således at risikoen for, at anonymiteten brydes, minimeres.
- At de biologiske forældres ønsker vedrørende barnets kommende forældre og miljø så vidt muligt respekteres.
- At der i adoptivforældrenes baggrund er forhold, værdier og interesser, som stemmer overens med de biologiske forældres. Dette kan f.eks. have betydning, hvis børnene senere i livet vil søge tilbage til deres biologiske ophav, og for adoptivfamiliens mulighed for at støtte medfødte evner.
- At ansøgerne har indsigt og rummelighed i forhold til barnets eventuelle familiære dispositioner for sygdomme eller fysiske eller psykiske handicap.

Når voteringsgruppen har truffet beslutning om, hvilken familie der vurderes at være bedst egnet til at adoptere det konkrete barn, giver Adoptionsnævnet besked til statsforvaltningen.

Det samlede Adoptionsnævn orienteres efterfølgende om matchningen.

10.2.2. Særligt om yngre søskende til allerede adopterede børn

Det sker jævnligt, at bortadoption af børn født i Danmark er halv- eller helsøskende til børn, der tidligere er blevet bortadopteret.

Som det fremgår ovenfor, lægger Adoptionsnævnet ved matchning af børn født i Danmark vægt på, at hel og halvsøskende så vidt muligt placeres i samme familie.

Dette betyder også, at Adoptionsnævnet almindeligvis vil foreslå, at der rettes henvendelse til den familie, som tidligere har adopteret en søskende, uanset at familien ikke har indgivet en ansøgning om adoption af endnu et barn. En sådan henvendelse vil bl.a. indebære, at familien i anonymiseret form orienteres om, at der er en søskende til bortadoption, og at familien bør overveje, om de ønsker at indgive en ansøgning om adoption af dette barn.

Det bemærkes i den forbindelse, at statsforvaltningen i forbindelse med bortadoption af børn, der er født i Danmark bør orientere adoptanterne om, at de vil kunne komme ud for senere at blive kontaktet, hvis en søskende til deres barn måtte komme til bortadoption.

10.2.3. Anvisningsproceduren i statsforvaltningen

Som beskrevet ovenfor vil Adoptionsnævnet – når der er truffet beslutning om, hvilken familie, der vurderes at være bedst egnet til at adoptere det konkrete barn – tage kontakt til statsforvaltningen.

Proceduren vil almindeligvis være sådan, at sagen forelægges for statsforvaltningen, som indledningsvis undersøger, om der er noteret forhold i adoptanternes sag, som nævnet ikke har fået oplysning om. Hvis der ikke er sket ændringerne i ansøgernes forhold, og hvis statsforvaltningen i øvrigt er enig i matchningsforslaget, omtaler statsforvaltningen barnet over for familien.

Hvis barnet falder uden for ansøgernes godkendelse, bør statsforvaltningen i første omgang omtale barnet på anonymiseret vis. Statsforvaltningen bør således heller ikke udlevere barnets personlige papirer til adoptanterne, før disse har taget stilling til, om de ønsker at adoptere barnet. Alt afhængig af årsagen til, at barnet falder uden for godkendelsen, kan det være hensigtsmæssigt, at f.eks. en læge eller psykolog deltager i samtalen med adoptanterne. Det vil også ofte være relevant at vejlede adoptanterne om de tilbud for rådgivning og støtte, som eksisterer efter hjemtagelsen af barnet. Det kan som nævnt i punkt 9.6.2 få konsekvenser for ansøgernes godkendelse, hvis de ikke ønsker at adoptere et barn, som falder inden for deres oprindelige godkendelse.

Hvis ansøgerne ønsker at få deres godkendelse udvidet til at omfatte det konkrete barn, som er blevet anvist, bør statsforvaltningen indkalde ansøgerne til en personlig samtale. Ansøgerne bør under denne samtale orienteres om barnet og baggrunden for, at barnet falder uden for ansøgernes godkendelse. Hvis ansøgerne – enten under eller umiddelbart efter mødet – tilkendegiver, at de ønsker at adoptere barnet, og derved søger deres godkendelse udvidet til at omfatte barnet, bør adoptionssamrådet hurtigst muligt tage stilling til ansøgernes ønske om at få deres godkendelse udvidet til at omfatte barnet.

I forbindelse med omtalen af barnet bør statsforvaltningen også gøre adoptanterne opmærksomme på, om de biologiske forældre har ønsket at modtage anonymiserede rapporter om barnet, jf. kapitel 11.

Ved adoption af ældre børn bør statsforvaltningen vejlede adoptanterne om den oprindelige slægts mulighed for at få fastsat samvær eller anden kontakt end samvær efter forældreansvarslovens § 20 a, hvis der forud for adoptionen har været et samvær eller en kontakt med barnet, som det vil være positivt for barnet at fortsætte.

Kapitel 11

Opfølgingsrapporter

11.1. Opfølgingsrapporter ved international adoption

Efter hjemtagelsen af det udenlandske adoptivbarn påhviler det statsforvaltningen at medvirke til at udarbejde opfølgingsrapporter, når myndighederne i udlandet kræver det, jf. adoptionsbekendtgørelsens § 45.

Kravet til hyppigheden og indholdet af opfølgingsrapporterne varierer fra afgiverland til afgiverland.

Som udgangspunkt må det dog påregnes, at myndighederne i barnets oprindelsesland forventer, at der 3 måneder efter adoptanternes hjemtagelse af barnet udarbejdes en rapport om, hvordan det er gået barnet.

Følgende emner vil ofte være relevante for opfølgingsrapporten:

- Barnets tilstand og udviklingsniveau ved ankomsten i hjemmet.
- Barnets fysiske og mentale udvikling sammenholdt med alderen, herunder omtale af behandlingen af eventuelle problemer.
- Barnets tilpasning i hjemmet og tilknytning til forældrene.

- Barnets tilpasning til det omgivne miljø.
- Det omgivne miljøes accept af barnet.
- Større begivenheder, som har påvirket barnet.

Der er udarbejdet skabeloner til opfølgingsrapporterne, som findes på statsforvaltningens intranet.

Det vil være normalt, at statsforvaltningen til brug for opfølgingsrapporterne aflægger hjemmebesøg hos adoptanterne. Der vil dog være situationer, hvor det er tilstrækkeligt, at opfølgingsrapporten udarbejdes på baggrund af en telefonsamtale med adoptanterne.

Herudover skal statsforvaltningen i øvrigt snarest muligt efter hjemtagelsen af barnet tilbyde adoptanterne et besøg i hjemmet, jf. adoptionsbekendtgørelsens § 44.

11.2. Opfølgingsrapporter ved national adoption

Adoptivfamilien meddeler statsforvaltningen, når de har hjemtaget barnet. Det fremgår af adoptionsbekendtgørelsens § 44, at statsforvaltningen skal tilbyde adoptanterne vejledning og hjemmebesøg efter, at barnet er hjemtaget. Hjemmebesøget bør sædvanligvis ligge inden for den første måned efter hjemtagelsen, således at eventuelle spørgsmål om indgivelse af ansøgning om adoptionsbevilling hurtigt kan afklares.

Ved hjemmebesøget umiddelbart efter hjemtagelsen videregives desuden evt. breve og/eller effekter fra de oprindelige forældre til barnet, ligesom der afleveres en anonymiseret beskrivelse af de oprindelige forældre svarende til, hvad der foreligger i statsforvaltningens sag.

I sager om frivillig national fremmedadoption skal der udarbejdes anonymiserede opfølgingsrapporter om barnet ca. hvert 3. år til barnets 18. år. Udarbejdelsen sker i overensstemmelse med de retningslinjer, som Adoptionsnævnet har udstedt i henstilling af 26. maj 2009 vedrørende udarbejdelse af opfølgingsrapporter i forbindelse med adoption af danske børn.

Statsforvaltningen skal ved disse adoptioner derfor tilbyde at aflægge hjemmebesøg 1 år efter hjemtagelsen med henblik på udarbejdelse af 1 års rapporten samt eventuelt rådgivning i øvrigt. Rapporten sendes herefter til Adoptionsnævnet. De efterfølgende rapporter udarbejdes af adoptanterne. Adoptionsnævnet vil sørge for at indhente og opbevare de rapporter, som udarbejdes af adoptanterne.

I de tilfælde, hvor en adoption uden samtykke gennemføres som en familieadoption (plejebarnsadoption), eller hvor adoptanten i øvrigt ikke er valgt blandt ansøgere på Adoptionsnævnets liste over godkendte adoptionsansøgere, gælder tilsvarende retningslinjer for udarbejdelse af opfølgingsrapporter om barnet. Det vil dog i disse tilfælde være Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, der administrerer ordningen.

DEL IV

Andet

Denne fjerde og sidste del af vejledningen er en opsamling i forhold til forskellige emner. Kapitel 12 vedrører sagsbehandlingen, når adoptanten hjemtager et barn, mens kapitel 13 beskriver særlige

forhold vedrørende udfærdigelsen af adoptionsbevillingen. Begge kapitler omhandler både nationale og internationale adoptioner.

I kapitel 14 beskrives reglerne for at gennemføre en privat fremmedadoption, og kapitel 15 vedrører spørgsmål om anerkendelse af udenlandske adoptionsafgørelser. Kapitel 16 beskriver reglerne og sagsbehandlingen i forbindelse med ophævelse af adoptioner, og kapitel 17 indeholder en beskrivelse af forskellige bestemmelser vedrørende klage over og aktindsigt i adoptionssager.

Kapitel 12

Hjemtagelse af barn

12.1. Plejetilladelse

Efter servicelovens § 78, stk. 1, må et barn under 14 år ikke modtages til døgnophold i privat familiepleje i en sammenhængende periode ud over 3 måneder, uden at der er udstedt en plejetilladelse fra kommunen.

Statsforvaltningen indhenter i forbindelse med fase 1 et tilsagn om plejetilladelse fra ansøgerens bopælskommune, jf. kapitel 7.2.

Efter matchningen anmoder den formidlende organisation kommunen om plejetilladelse til det konkrete barn. Den formidlende organisation sender sammen med anmodningen et eksemplar af socialrapporten, jf. punkt 9.3, samt en bekræftelse på, at ansøgeren har samtykket i at modtage barnet. Hvis der er tale om et barn matchet af Adoptionsnævnet, er det statsforvaltningen, som beder kommunen om plejetilladelse til det konkrete barn.

Kommunen bør opfordres til at sende plejetilladelsen direkte til ansøgeren med kopi til den formidlende organisation og til statsforvaltningen.

Ved privat fremmedadoption, hvor der ikke medvirker en formidlende organisation, skal ansøgeren selv sørge for, at der udstedes plejetilladelse til barnet. Der henvises til kapitel 14 om privat fremmedadoption.

12.2. Opholdstilladelse

I situationer, hvor barnet skal indrejse i Danmark inden udstedelse af adoptionsbevilling, må ikke bringes til Danmark, før der foreligger en opholdstilladelse, medmindre barnet er statsborger i Danmark, Finland, Island, Norge eller Sverige eller i et visumfrit land. Dette gælder i alle adoptionssager.

Reglerne herom gennemgås i punkt 12.2.1 og 12.2.2.

12.2.1. Fremmedadoptioner

Efter § 30, stk. 1, nr. 1, i udlændingebekendtgørelsen gives der opholdstilladelse til mindreårige udlændinge med mulighed for varigt ophold hos andre end forældremyndighedsindehaveren, hvor adoptionsansøgeren er godkendt som adoptant, hvor barnet ligger inden for godkendelsen, og hvor adoptionsansøgeren har samtykket i at modtage barnet.

Spørgsmålet om opholdstilladelse til barnet er imidlertid normalt kun relevant i sager, hvor den udenlandske adoptionsafgørelse ikke anerkendes umiddelbart her i landet. I disse sager træffer statsforvaltningen afgørelse om opholdstilladelse for barnet, jf. § 40, stk. 1, jf. § 30, stk. 1, nr. 1, i udlændingebekendtgørelsen.

Efter udlændingebekendtgørelsens § 40, stk. 2, indgives ansøgning om opholdstilladelse til statsforvaltningen. Har adoptivbarnet ikke bopæl eller ophold her i landet, indgives ansøgningen til en dansk repræsentation i adoptivbarnets hjemland eller i det land, hvor adoptivbarnet har haft fast ophold i de sidste seks måneder.

Statsforvaltningens afgørelse vedrørende ansøgning om opholdstilladelse til adoptivbarnet kan påklages til Udlændingestyrelsen, jf. udlændingebekendtgørelsens § 42.

Cirkulære af 24. juli 2007 om opholdstilladelse i forbindelse med adoption fastsætter bl.a. nærmere regler for statsforvaltningens udstedelse af opholdstilladelsen. Det bemærkes, at statsforvaltningen alene har kompetence til at udstede opholdstilladelser i sager om fremmedadoptioner, jf. § 1, stk. 3. Proceduren i forbindelse med ansøgning om opholdstilladelse afhænger af, om der ved adoptionen medvirker en formidlende organisation eller ej.

Ved adoption via en formidlende organisation følger det af cirkulærets § 3, stk. 1, at den formidlende organisation sender ansøgningen om opholdstilladelse til statsforvaltningen. Ansøgningen om opholdstilladelse vedlægges dokumentation for, at ansøgeren er blevet godkendt som adoptant samt dokumentation for, at ansøgeren har accepteret at modtage barnet.

Proceduren omkring meddelelse af opholdstilladelse til barnet forløber normalt således, at statsforvaltningen efter at have påset, at der foreligger en godkendelse af matchningen fra en formidlende organisation, et adoptionssamråd eller Adoptionsnævnet, bemyndiger den stedlige danske repræsentation i barnets opholdsland til at udstede opholdstilladelse i 24 måneder med henblik på varigt ophold til barnet, jf. cirkulærets § 4, stk. 5. Statsforvaltningen orienterer ansøgerne og den formidlende organisation, når bemyndigelsen er givet.

I sager, hvor den udenlandske adoptionsafgørelse anerkendes umiddelbart i Danmark efter adoptionslovens § 28, stk. 2, får barnet dansk statsborgerskab fra det tidspunkt, hvor adoptionens retsvirkninger indtræder, hvis barnet er under 12 år og adopteres af et ægtepar, hvor mindst en af ægtefællerne er dansk statsborger eller af en ugift dansk statsborger, jf. indfødsretslovens § 2 a, stk. 3, jf. stk. 1 og 2. Barnet bliver med andre ord dansk statsborger allerede fra tidspunktet for gennemførelsen af den udenlandske adoption. Da barnet således vil være dansk statsborger ved indrejsen til Danmark, er der ikke brug for en opholdstilladelse. Dette følger ligeledes af cirkulærets § 1, stk. 5.

Statsforvaltningen vil imidlertid også i disse sager på forhånd, dvs. før ansøgerens udrejse med henblik på at hjemtage barnet, skulle tage stilling til, om betingelserne i indfødsretslovens § 2 a konkret er opfyldt. Anmodningen om statsforvaltningens stillingtagen hertil indgives af den formidlende organisation på vegne af barnet.

Hvis betingelserne i indfødsretslovens § 2 a er opfyldt, giver statsforvaltningen meddelelse herom til den danske repræsentation i afgiverlandet med henblik på, at ansøgeren ved forevisning af den udenlandske adoptionsafgørelse og eventuel fødselsattest eller andre dokumenter udstedt af

afgiverlandets myndigheder i anledning af adoptionen (jf. kapitel 4 i cirkulæreskrivelse af 17. juli 2012 om udenlandske adoptionsafgørelser) vil kunne få udstedt et provisorisk pas til barnet.

Hvis betingelserne i indfødsretslovens § 2 a ikke er opfyldt, vil statsforvaltningen skulle tage stilling til meddelelse af opholdstilladelse til barnet efter reglerne herom, jf. udlændingebekendtgørelsen § 40, stk. 1, jf. § 30, stk. 1, nr. 1, og cirkulære nr. 50 af 24. juli 2007.

Ved en privat fremmedadoption vil den udenlandske adoptionsafgørelse som udgangspunkt ikke kunne anerkendes umiddelbart her i landet. Ansøgeren vil i disse sager selv skulle indgive ansøgningen om opholdstilladelse til barnet. Det fremgår af cirkulærets § 3, stk. 2, at sagen indledes ved indgivelse af ansøgning via den danske repræsentation i barnets hjemland, og at opholdstilladelse kun kan meddeles, når der foreligger en godkendelse som adoptant fra et adoptionssamråd eller fra Adoptionsnævnet.

12.2.2. Stedbarns- og familieadoptioner

Efter § 30, stk. 1, nr. 2 og 3, i udlændingebekendtgørelsen gives der opholdstilladelse til mindreårige udlændinge med mulighed for varigt ophold hos andre end forældremyndighedsindehaveren med henblik på dels ophold hos nærmeste familie, når der foreligger en særlig begrundelse for, at barnet ikke kan bo hos forældrene eller andre nære slægtninge i hjemlandet (nr. 2), dels ophold hos andre, når ganske særlige omstændigheder foreligger, og når plejeforholdet anbefales af kommunen. (nr. 3).

Hvis statsforvaltningen finder, at adoptionen er til gavn for barnet, og er indstillet på at gennemføre adoptionen, skal statsforvaltningen henvise ansøgeren til at søge om opholdstilladelse for barnet hos Udlændingestyrelsen. Ansøgning om opholdstilladelse indgives normalt via en dansk repræsentation i det land, hvor barnet opholder sig.

Opholdstilladelse til et udenlandsk plejebarn efter udlændingebekendtgørelsens § 30, stk. 1, nr. 3, forudsætter, at plejeforholdet anbefales af kommunen. Når Udlændingestyrelsen har givet barnet opholdstilladelse, og barnet er kommet til Danmark, henvises ansøgerne til at søge om plejetilladelse i bopælskommunen. Hvis barnet allerede opholder sig her i landet, skal statsforvaltningen sikre sig, at der foreligger den fornødne opholdstilladelse. I tvivlstilfælde må Udlændingestyrelsen kontaktes.

Efter udlændingebekendtgørelsens § 30, stk. 3, kan der ikke gives opholdstilladelse efter § 30, stk. 1, nr. 2 og 3, med henblik på adoption, før der foreligger en udtalelse fra Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, om, hvorvidt adoptionen vil kunne forventes gennemført.

12.3. Orlov

Statsforvaltningen bør i forbindelse med adoptionssagen vejlede ansøgerne om retten til orlov og dagpenge. Reglerne herom findes i barsellovens § 8 (lov om ret til orlov og dagpenge ved barsel (barselloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 872 af 28. juni 2013).

12.3.1. Fremmedadoptioner

Efter § 8, stk. 1, i barselsloven har kommende adoptanter, der opholder sig i udlandet for at modtage et barn, ret til fravær fra arbejdet i op til 4 uger før modtagelsen af barnet. Retten til fravær forlænges i op til 4 uger, hvis opholdet bliver længere end 4 uger af årsager, som ikke kan tilregnes de kommende adoptanter. Det er en betingelse for ret til orlov i forbindelse med hjemtagelsen af barnet, at adoptionen er formidlet via en formidlende organisation, eller at der er tale om en privat fremmedadoption gennemført efter tilladelse fra Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen.

Efter § 8, stk. 4, har kommende adoptanter, der skal modtage et adoptivbarn i Danmark, ret til fravær i op til 1 uge før modtagelse af barnet, hvis barnet ikke allerede har ophold i adoptanternes hjem. Det er en forudsætning, at adoptanterne af hensyn til barnet opholder sig på det sted, hvor barnet befinder sig, inden modtagelsen. Retten til fravær forlænges i op til 1 uge, hvis opholdet bliver længere end 1 uge af årsager, som ikke kan tilregnes de kommende adoptanter.

Hvis der er truffet afgørelse om adoption uden samtykke efter adoptionslovens § 9, vil adoptanterne på samme måde opnå ret til orlov, uanset at bevillingen skal afvente en eventuel domstolsbehandling.

Om ret til orlov efter hjemtagelsen af barnet bestemmer § 8, stk. 6, at en af adoptanterne ad gangen i de første 14 uger efter modtagelsen af barnet har ret til fravær. Dog har adoptanterne ret til samtidigt fravær i 2 sammenhængende uger.

Efter barselslovens §§ 19 og 20 er der ret til dagpenge i det omfang, der efter de nævnte regler er ret til fravær fra arbejdet.

Efter den 14. uge har adoptanterne ret til fravær fra arbejdet i forbindelse med forældreorlov efter lovens almindelige regler, jf. §§ 9 og 10, og ret til barseldagpenge efter reglerne i § 21. Under forældreorlov er der efter reglerne i §§ 11 og 12 mulighed for helt eller delvist at genoptage arbejdet og udskyde en del af orloven.

Det er en betingelse for orlov efter hjemtagelsen af barnet, at statsforvaltningen har bestemt, at adoptanten eller den ene af adoptanterne i en periode skal være i hjemmet. Statsforvaltningen kan ved afgørelsen nøjes med at tilkendegive, at ”den eller de adoptionssøgende i en periode skal være i hjemmet”, således at adoptanterne selv kan tilrettelægge orloven inden for lovens rammer.

Barnet anses i relation til retten til orlov for modtaget, når de formelle betingelser for at rejse hjem med barnet er opfyldt. Hvis barnet eksporteres til Danmark, regnes ”modtagelsen af barnet” som det tidspunkt, hvor barnet kommer til Danmark. Statsforvaltningen udleverer til brug for adoptionsansøgerens ansøgning om orlov en erklæring, hvori statsforvaltningen bekræfter, at der er stillet krav om, at der afholdes orlov i forbindelse med adoptionen. I forhold til national adoption anses barnet for modtaget, når det får ophold i adoptanternes hjem.

I praksis vil det normalt være et krav for at blive godkendt som adoptant, at man er indstillet på at holde orlov i forbindelse med hjemtagelsen af barnet.

Ansøgeren bør i øvrigt gøres opmærksom på, at vedkommende fra tidspunktet for den generelle godkendelse løbende bør orientere sin arbejdsgiver om udviklingen i adoptionssagen, ligesom

arbejdsgiveren i passende tid i forvejen bør underrettes om, at der påtænkes afholdt orlov i forbindelse med adoptionen. Ansøgeren bør i den forbindelse også vejledes om, at det inden 8 uger fra modtagelse af barnet skal meddele arbejdsgiveren, hvordan orloven efter den 14. uge vil blive afholdt.

12.3.2. Stedbarns- og familieadoptioner

Orlov vil især være relevant ved fremmedadoptioner. Det kan dog være relevant også at overveje adgangen til orlov i sager om familieadoption, hvor barnet hjemtages som spædt. I forhold til familieadoptioner bør statsforvaltningen imidlertid være opmærksom på, at retten til orlov er afhængig af, at adoptionen er gennemført med bistand fra en godkendt adoptionsformidlende organisation, jf. barsellovens § 8, stk. 3.

Det er muligt at gennemføre en stedbarnsadoption af registreret partners barn fra fødslen, hvis det antages, at barnet er blevet til ved kunstig befrugtning med anonym donorsæd, og hvis partnerne boede sammen på tidspunktet for den kunstige befrugtning, jf. adoptionslovens § 8 a.

Det fremgår af barsellovens § 8, stk. 8, at den adoptant, der stedbarnsadopterer sin registrerede partners barn, kan opnå ret til fravær. Adoptanten har ret til fravær i 2 sammenhængende uger efter fødslen eller efter modtagelsen af barnet i hjemmet eller efter aftale med arbejdsgiveren inden for de første 14 uger efter fødslen, når adoptionen har retsvirkninger fra barnets fødsel. Barsellovens § 8, stk. 8, er ophævet fra den 1. december 2013, men finder fortsat anvendelse, hvis der er sket stedbarnsadoption efter den hidtil gældende § 8 a i adoptionsloven. Se mere under punkt 4.1.2.

Efter barsellovens §§ 19 og 20 er der ret til dagpenge i det omfang, der efter de nævnte regler er ret til fravær fra arbejdet.

Efter den 14. uge har adoptanterne ret til fravær fra arbejdet i forbindelse med forældreorlov efter lovens almindelige regler, jf. §§ 9 og 10, og ret til barseldagpenge efter § 21. Under forældreorlov er der efter §§ 11 og 12 mulighed for at helt eller delvist at genoptage arbejdet og udskyde en del af orloven.

Hvis statsforvaltningen modtager en ansøgning om stedbarnsadoption af registreret partners barn fra fødslen, inden barnet er født, har statsforvaltningen mulighed for at tilrettelægge arbejdet på en sådan måde, at statsforvaltningen inden barnets forventede fødsel kan sende en bekræftelse til ansøgerne på, at bevilling vil blive udstedt, når barnets fødselsattest modtages. Se punkt 4.1.2.

Ansøgeren vil kunne fremvise statsforvaltningens bekræftelse i forbindelse med medmorens anmodning om barselsorlov, jf. punkt 5 i cirkulæreskrivelse af 25. juni 2009 om nye regler på adoptionsområdet.

Kapitel 13

Adoptionsbevillingen

Det fremgår af adoptionslovens § 1, stk. 1, at adoption meddeles ved bevilling, der udfærdiges af statsforvaltningen.

Bevillingen udfærdiges på en godkendt blanket, og statsforvaltningen skal opbevare en genpart af bevillingen i sagens akter.

I sager om adoption er det vigtigt, at bevillingen udstedes hurtigst muligt efter, at der er søgt om bevilling, da barnets retsstilling er usikker, indtil bevilling foreligger.

13.1. Bevilling til international adoption

13.1.1. Udfærdigelse af bevilling

Udenlandske adoptionsafgørelser fra en række afgiverlande anerkendes umiddelbart i Danmark. Der udstedes derfor kun dansk bevilling i de sager om adoption af udenlandske børn, hvor afgiverlandets afgørelse om adoption ikke anerkendes umiddelbart.

Om behandlingen af sager om adoption af udenlandske børn, hvor afgiverlandets afgørelse anerkendes umiddelbart i Danmark, henvises til kapitel 15 i denne vejledning og til cirkulæreskrivelse af 16.juli 2012 om udenlandske adoptionsafgørelser.

13.1.2. Fastsættelse af bevillingens virkning

Ifølge adoptionslovens § 1, stk. 2, har adoptionsbevillingen ved adoption af et barn fra et andet land virkning fra barnets ankomst her til landet. Tidspunktet for barnets ankomst her til landet vil normalt blive fastlagt på grundlag af indrejsestempellet i barnets pas.

I visse tilfælde forekommer det, at der ikke findes et indrejsestempel i passet. Tidspunktet for barnets ankomst her til landet vil da i stedet kunne fastlægges på grundlag af oplysningerne i det brev, som den formidlende organisation standardmæssigt sender til statsforvaltningen med en bekræftelse af datoen for barnets indrejse.

Hvis der er knyttet en prøveperiode til adoptionen, har bevillingen dog først virkning fra udløbet af prøveperioden (adoptionslovens § 1, stk. 2, 2. pkt.).

Prøveperioden betyder, at den endelige adoptionsafgørelse først udstedes, når prøveperioden er udløbet, og afgiverlandet enten selv udsteder en adoptionsafgørelse eller tillader, at adoptionsprocessen fortsættes og afsluttes i Danmark. Hvis der foreligger særlige omstændigheder, kan statsforvaltningen fastsætte et andet tidspunkt for bevillingens virkning, jf. adoptionslovens § 1, stk. 2, 3. pkt. Dette vil f.eks. være tilfældet i internationale stedbarns- eller familieadoptioner, hvor barnet opholder sig i udlandet, og hvor det vil være naturligt, at bevillingen får virkning fra udstedelsen. Et andet eksempel kan være de sager, hvor en bevilling ikke kan udstedes umiddelbart efter prøveperiodens udløb.

13.1.3. Afgivelse af attest efter artikel 23

Når statsforvaltningen i en sag om international familieadoption eller international fremmedadoption udsteder bevilling til en adoption, og adoptionen er gennemført i overensstemmelse med de formelle regler i Haagerkonventionen, skal statsforvaltningen i forbindelse med udfærdigelse af bevillingen attestere, at adoptionen er i overensstemmelse med konventionen, jf. adoptionsbekendtgørelsens § 64, stk. 2 og konventionens artikel 23.

Artikel 23-erklæringen, også kaldet konformitetserklæring, udfærdiges på en godkendt blanket. Den originale erklæring udleveres til adoptanterne, og der lægges en kopi på sagen.

En forudsætning for at udstede en konformitetserklæring i henhold til artikel 23 er, at konventionens formelle sagsbehandlingsregler er overholdt. Statsforvaltningen kan lægge til grund at dette er tilfældet, hvis der i sagen foreligger fyldestgørende artikel 17 c-erklæring både fra Danmark og afgiverlandet. I modsat fald kan adoptionen ikke anses for formelt gennemført efter Haagerkonventionen.

Den omstændighed, at der ikke foreligger en artikel 17 c-erklæring fra afgiverlandet, får imidlertid ikke indflydelse på statsforvaltningens behandling af ansøgningen om adoptionsbevilling. Hvis betingelserne i øvrigt er til stede, kan statsforvaltningen udstede bevillingen, men adoptionen vil ikke kunne anses for gennemført efter Haagerkonventionen.

Udstedelse af attesten efter artikel 23 skal ses i sammenhæng med, at det er et af konventionens formål at sikre gensidig anerkendelse af adoptioner gennemført i de kontraherende stater. Hvis en adoption således er attesteret af en kontraherende stat i medfør af artikel 23, skal adoptionen som altovervejende hovedregel anerkendes af de andre kontraherende stater.

Der henvises i øvrigt til cirkulæreskrivelse af 16. juli 2012 om udenlandske adoptionsafgørelser.

13.2. Bevilling til national adoption

En adoption har som udgangspunkt virkning fra udstedelsen af bevillingen.

En adoption af en registreret partners barn efter adoptionslovens § 8 a får virkning fra barnets fødsel, hvis samtykke til adoption modtages senest 3 måneder efter barnets fødsel, jf. adoptionslovens § 1, stk. 3. Bestemmelsen finder også anvendelse i de tilfælde, hvor barnet er dødfødt eller dør kort tid efter fødslen. Det samme gælder, hvis barnet dør under sagens behandling i statsforvaltningen. Adoptionslovens § 1, stk. 3, er ophævet fra den 1. december 2013, men finder fortsat anvendelse på børn, der er blevet til ved kunstig befrugtning, der er foretaget før den 1. december 2013, hvis statsforvaltningen inden 3 måneder efter barnets fødsel har modtaget samtykket til adoptionen fra barnets mor. Se punkt 4.1.2.

Har der før adoptionen været fastsat bidrag til barnets underhold, skal den statsforvaltning, der har udfærdiget adoptionsbevillingen, sørge for, at bidragsresolutionen forsynes med påtegning om adoptionen og om, at bidragspligten er bortfaldet.

13.3. Adoptivbarnets navn

I adoptionsbevillingen kan der tages stilling til barnets navn. Reglerne i navneloven (lovbekendtgørelse nr. 392 af 1. maj 2012) finder anvendelse, og navnelovens §§ 9 og 11, stk. 5, vedrører særligt adoptivbørn.

13.4. Statsborgerskab

Det fremgår af indfødsretslovens § 2 a, stk. 1, at et udenlandsk barn under 12 år, der er adopteret ved en dansk adoptionsbevilling, bliver dansk statsborger ved adoptionen, hvis barnet adopteres af

et ægtepar, hvor mindst én af ægtefællerne er dansk statsborger, eller af en ugift dansk statsborger. Tilsvarende gælder, hvis barnet er adopteret ved en udenlandsk afgørelse, der anerkendes efter adoptionslovens § 28, stk. 2, jf. indfødsretslovens § 2 a, stk. 3.

Det fremgår af indfødsretslovens § 2 a, stk. 2, at barnet får dansk statsborgerskab fra det tidspunkt, hvor adoptionens retsvirkninger indtræder. Barnet bliver således typisk dansk statsborger med virkning fra ankomsten her til landet, jf. adoptionslovens § 1, stk. 2, eller fra tidspunktet for gennemførelsen af den udenlandske adoption, der anerkendes i medfør af adoptionslovens § 28, stk. 2.

Et udenlandsk barn, der er stedbarnsadopteret ved en dansk adoptionsbevilling, er dermed ikke omfattet af indfødsretslovens § 2 a uanset barnets alder.

Hvis barnet ikke er omfattet af indfødsretslovens § 2 a, stk. 1 eller 3, men barnet af adoptanterne ønskes meddelt dansk indfødsret, sender statsforvaltningen kopi af den danske adoptionsbevilling eller af den udenlandske adoptionsafgørelse med bekræftelse på, at den anerkendes her i landet, til Justitsministeriet sammen med følgende erklæringer¹⁾ og dokumenter:

- 1) Adoptanternes skriftlige bekræftelse af ansøgningen om dansk indfødsret.
- 2) Hvis barnet er fyldt 15 år, en af barnet underskrevet tro og love-erklæring. Er barnet under 15 år, skal denne erklæring underskrives af adoptanterne.
- 3) Adoptanternes samtykke til indhentelse af de oplysninger, som er nødvendige for at behandle barnets ansøgning om dansk indfødsret, herunder oplysninger om strafbare forhold, gæld til det offentlige og hjælp efter lov om aktiv socialpolitik eller integrationsloven.
- 4) En erklæring om troskab og loyalitet underskrevet af barnet.
- 5) En erklæring om afkald på hidtidigt statsborgerskab underskrevet af adoptanterne.
- 6) Hvis barnet er fyldt 15 år, en af barnet underskrevet erklæring vedrørende strafbare forhold, herunder eventuelle begåede forhold omfattet af straffelovens kapitel 12 om forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed og kapitel 13 om forbrydelser mod statsforfatningen og de øverste statsmyndigheder mv. samt eventuelle kriminelle forhold her i landet eller i udlandet.
- 7) Kopi af barnets pas eller rejselegitimation.
- 8) Dokumentation for adoptanternes statsborgerskab (kopi af pas).
- 9) Kopi af vielsesattest i tilfælde, hvor adoptanten og den oprindelige forælder eller adoptanterne har indgået ægteskab i udlandet.

Hvis ingen af adoptanterne er danske statsborgere, kan dansk statsborgerskab alene opnås, hvis forældrene samtidig selv søger om dansk statsborgerskab og opnår dette.

13.5. Journal- og statistikkort

Statsforvaltningen skal i medfør af adoptionsbekendtgørelsens § 66 underrette Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, om de udfærdigede adoptionsbevillinger og om udenlandske adoptionsafgørelser, der er anerkendt efter adoptionslovens § 28, stk. 2.

Underretningen sker ved, at statsforvaltningen for hver adoption udfylder et journal-/statistikkort. Kortene kan rekvireres hos Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen. Alle oplysningerne på kortet skal udfyldes, inden kortet indsendes. Det er vigtigt, at kortene er korrekt udfyldt, da Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, trækker statistiske oplysninger herfra.

Hvert kvartal indsendes kortene samt bevillingsregnskabet til Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen. Bevillingsregnskabet bør indeholde oplysninger om dato for bevillingen, barnets fødselsdato, adoptivforældrenes navne og journalnummeret.

Kapitel 14

Privat fremmedadoption

Udgangspunktet efter adoptionsbekendtgørelsens § 55 er, at formidlingen af børn til international adoption sker via en formidlende organisation, som ansøgeren er tilmeldt. Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, kan dog i særlige tilfælde tillade, at der gennemføres en adoption, selvom ansøgeren ikke er tilmeldt en af de formidlende organisationer, jf. adoptionsbekendtgørelsens § 56.

Sådanne adoptioner benævnes ”privat fremmedadoption”. Tilladelse fra Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, til privat fremmedadoption er betinget af, at ingen formidlende organisation samarbejder med de relevante myndigheder eller organisationer i det land, hvorfra barnet ønskes adopteret. I praksis forstås dette som et krav om, at ingen formidlende organisation ønsker at bistå ansøgeren med den ønskede adoption. Herudover er det et krav, at ingen af de danske formidlende organisationer ønsker at søge Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, tilladelse til at bistå i den konkrete sag.

Hvis statsforvaltningen modtager en forespørgsel om mulighederne for at gennemføre en international fremmedadoption uden bistand fra en godkendt formidlende organisation, bør statsforvaltningen henvise den pågældende til hurtigst muligt at rette henvendelse til Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, for at få afklaret, om der kan opnås en tilladelse i henhold til adoptionsbekendtgørelsens § 56. Ansøgeren bør i den forbindelse vejledes om fristen i bekendtgørelsens § 31, stk. 3, og om at det vil kunne tage lang tid og være meget ressourcekrævende for ansøgeren at tilvejebringe den nødvendige dokumentation.

Det bemærkes at det er overordentligt sjældent, at der gives tilladelse til at gennemføre en privat fremmedadoption.

Den omstændighed, at der alene er begrænsede muligheder for at gennemføre en privat fremmedadoption, skal bl.a. ses i sammenhæng med, at disse adoptioner giver anledning til betydelige betænkeligheder hos myndighederne i såvel afgiverlandene som modtagerlandene, ikke mindst på grund af risikoen for, at der kan forekomme ulovlige eller uetiske forhold.

Arbejdet vanskeliggøres i disse sager betydeligt af, at der ikke som i sager, hvor en formidlende organisation medvirker, foreligger en indarbejdet formidlingsprocedure i forhold til den udenlandske formidlingspart. Endvidere foreligger der ikke – som når en formidlende organisation medvirker – en garanti for, at formidlingen af forbindelsen mellem barnet og adoptionsansøgeren er sket på en lovlig og etisk forsvarlig måde, eller for at adoptionen kan gennemføres på dette grundlag. Om disse forudsætninger er til stede skal i hvert tilfælde nøje undersøges.

Endelig er mulighederne for at gennemføre private fremmedadoptioner i praksis også begrænset af afgiverlandenes lovgivninger. De hidtidige erfaringer har vist, at en sådan adoptionssag ofte slet ikke har kunnet gennemføres, enten fordi det barn, som ønskes adopteret, ikke har kunnet frigives

til international adoption, eller fordi adoptionsansøgerens kontakt i afgiverlandet ikke har haft kompetence til lovligt at anvise børn til adoption.

14.1. Socialrapporter ved privat fremmedadoption

Hvis Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, har givet tilladelse til privat fremmedadoption, og ansøgeren således ikke er tilmeldt en formidlende organisation, sendes socialrapporten direkte fra statsforvaltningen til den udenlandske adoptionsformidlende organisation eller myndighed. I disse tilfælde bør der normalt ikke udleveres en kopi af socialrapporten til ansøgeren. Baggrunden for, at socialrapporten normalt ikke udleveres til en adoptionsansøger, der ikke er tilmeldt en formidlende organisation, er myndighedernes interesse i, at der ikke skabes risiko for ulovlig anbringelse og formidling af børn til adoption. Myndighedernes interesse heri må normalt betragtes som større end ansøgerens interesse i at få udleveret en kopi af rapporten, jf. forvaltningslovens §§ 15 og 16, stk. 3. Ansøgeren bør dog i disse tilfælde gøres bekendt med, at der er adgang til at gennemse rapporten i statsforvaltningen.

Der henvises til afsnit 9.3.1 for en nærmere beskrivelse af indholdet af socialrapporten.

14.2. Særligt om matchningsproceduren ved privat fremmedadoption

I sager om privat fremmedadoption bringer den udenlandske adoptionsformidlende organisation eller myndighed barnet i forslag over for statsforvaltningen, idet ansøgeren ikke er tilmeldt en formidlende organisation.

Adoptionssamrådet tager i disse tilfælde altid stilling til, om barnet ligger inden for den generelle godkendelse, som ansøgeren har fået i henhold til adoptionsbekendtgørelsens § 34. Når adoptionssamrådet har taget stilling hertil, orienteres ansøgerne om samrådets vurdering, og oplysningerne om barnet sendes samtidigt til ansøgeren.

Hvis adoptionssamrådet vurderer, at barnet ligger inden for ansøgerens generelle godkendelse, anmodes ansøgeren om over for statsforvaltningen at tilkende give, om vedkommende er indforstået med at modtage barnet. Hvis adoptionssamrådet har vurderet, at barnet ligger uden for ansøgerens generelle godkendelse, skal ansøgeren orienteres om muligheden for at ansøge om at få godkendelsen udvidet til at omfatte det konkrete barn. Ønsker ansøgeren at ansøge herom, tager adoptionssamrådet stilling til, om den generelle godkendelse kan udvides.

Kapitel 15

Anerkendelse af udenlandske adoptionsafgørelser

Efter Haagerkonventionen af 1993 er Danmark forpligtet til at anerkende udenlandske adoptioner, der er gennemført i overensstemmelse med konventionens formelle regler.

Dette indebærer, at Danmark skal anerkende en adoption, der er gennemført i et andet konventionsland, hvis dette konventionsland sammen med adoptionsafgørelsen har udstedt en konformitetserklæring, der attesterer, at adoptionen er i overensstemmelse med konventionen, jf. adoptionslovens § 28, stk. 2, 1. pkt. Det er således det adoptionsbevilgende land, der udsteder konformitetserklæringen i medfør af konventionens artikel 23.

Ved vurderingen af, om en international adoption er gennemført i overensstemmelse med Haagerkonventionens formelle regler, kan statsforvaltningen som udgangspunkt lægge til grund, at dette er tilfældet, hvis både Danmark og afgiverlandet har udstedt erklæring om at adoptionsprocessen kan fortsætte i henhold til konventionens artikel 17 c.

Artikel 17 c-erklæringen er en formel godkendelse af den foretagne matchning og en formel tilkendegivelse om, at adoptionsproceduren kan fortsætte. Artikel 17 c-erklæringen er også en kontrol af, at matchningen er i overensstemmelse med ansøgernes generelle godkendelse og kan betragtes som en vetoret for både afgiverlandet og modtagerlandet.

Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, har i sager om international fremmedadoption delegeret kompetencen til at udstede artikel 17 c-erklæringer til de formidlende organisationer, når barnet utvivlsomt ligger inden for ansøgernes godkendelsesramme. I øvrige tilfælde er det adoptionssamrådet, der udsteder artikel 17 c-erklæringer.

Hvis statsforvaltningen er i tvivl om, hvorvidt de foreliggende dokumenter er omfattet af Haagerkonventionens artikler 17 c, og 23, eller sagen i øvrigt giver anledning til tvivl, vil sagen kunne forelægges for Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, jf. adoptionsbekendtgørelsens § 12. En udenlandsk adoption, der ikke er gennemført i overensstemmelse med konventionens formelle regler, kan dog anerkendes umiddelbart, jf. adoptionslovens § 28, stk. 2, 2. pkt., og cirkulæreskrivelse af 16. juli 2012 om udenlandske adoptionsafgørelser.

I sager om international fremmedadoption, hvor adoptionen enten formidles gennem en af de formidlende organisationer, eller hvor Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, har givet tilladelse til, at ansøgerne kan gennemføre en privat fremmedadoption, jf. adoptionsbekendtgørelsens § 56, er det statsforvaltningen, der står for den afsluttende sagsbehandling og således enten udsteder dansk adoptionsbevilling eller bekræftelse på, at den udenlandske adoptionsafgørelse anerkendes umiddelbart.

I forbindelse med statsforvaltningens udfærdigelse af adoptionsbevilling eller bekræftelsen på umiddelbar anerkendelse af den udenlandske adoptionsafgørelse, skal statsforvaltningen orientere følgende myndigheder:

- 1) Personregisterføreren i barnets bopælssogn.
- 2) Personregisterføreren, hvis barnet er fødselsregistreret eller navngivet i de sønderjyske landsdele.
- 3) Folkeregistret i den kommune, hvor barnet har bopæl.

Herudover sendes efter omstændighederne orientering til:

- 1) De personer, fra hvem samtykke eller erklæring er indhentet i medfør af adoptionslovens §§ 6-7 og 13-14, medmindre den pågældende lever i ægteskab med ansøgeren, eller der er tale om en udenlandsk fremmedadoption, eller samtykke er meddelt til, at barnet adopteres af den, som udpeges af Adoptionsnævnet.
- 2) Den formidlende organisation, der har formidlet adoptionen.
- 3) Den myndighed, der har meddelt opholdstilladelse for barnet.
- 4) Den kommune, der har udstedt plejetilladelse.
- 5) Adoptionsnævnet i sager om national fremmedadoption.

Det bemærkes, at orienteringen til personregisterføreren skal vedlægges en fotokopi af adoptanternes fødsels- og dåbsattester eller fødsels- og navneattester og eventuel vielsesattest.

Hvis barnet ved adoptionen får dansk statsborgerskab, skal dette ligeledes anføres i adoptionsbevillingen eller bekræftelsen om anerkendelse af den udenlandske adoptionsafgørelse, jf. adoptionsbekendtgørelsens § 65.

Om betydningen af anerkendelsen af en udenlandsk adoptionsafgørelse i Danmark for statsforvaltningens vurdering af spørgsmålet om statsborgerskab til barnet, henvises til punkt 15.4. Om vurderingen af spørgsmålet om opholdstilladelse henvises til punkt 12.2.

Om barnets navn henvises til punkt 13.3.

Nærmere om anerkendelse af udenlandske adoptionsafgørelse og om, hvilke dokumenter der skal foreligge, for at statsforvaltningen kan afslutte sagen, fremgår af cirkulæreskrivelse af 16. juli 2012 om udenlandske adoptionsafgørelser.

I alle øvrige sager er det Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, der tager stilling til, om en adoption kan anerkendes her i landet. Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, kan anerkende en adoption i medfør af Haagerkonventionen eller efter internationalprivatretnlige regler.

15.1. Statsborgerskab

Når den udenlandske adoptionsafgørelse anerkendes i Danmark efter adoptionslovens § 28, stk. 2, betyder det, at barnet får dansk statsborgerskab fra det tidspunkt, hvor adoptionens retsvirkninger indtræder, hvis barnet er under 12 år, og adopteres af et ægtepar, hvor mindst en af ægtefællerne er dansk statsborger, eller adopteres af en ugift dansk statsborger, jf. indfødsretslovens § 2 a, jf. stk. 1 og 2. Barnet bliver med andre ord dansk statsborger allerede fra tidspunktet for gennemførelse af den udenlandske adoption.

Hvis barnet ikke er omfattet af indfødsretslovens § 2 a, men af adoptanterne ønskes meddelt statsborgerskab, sender statsforvaltningen i forlængelse af bekræftelsen efter adoptionslovens § 28, stk. 2, sagen til Justitsministeriet. En ansøgning om statsborgerskab skal vedlægges de relevante dokumenter, der er beskrevet i punkt 13.4.

Hvis ingen af adoptanterne er danske statsborgere, kan statsborgerskab alene opnås, hvis forældrene samtidig selv søger Justitsministeriet om dansk statsborgerskab og opnår dette.

15.2. Journal- og statistikkort

Statsforvaltningen skal for hver adoption – også når der ikke sker udfærdigelse af dansk bevilling – udfylde et journal-/statistikkort. Kortene kan rekvireres hos Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen.

Hvert kvartal indsendes kortene til Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen. Det er vigtigt, at kortene er korrekt udfyldt, da Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, trækker statistiske oplysninger herfra. Rubrikkerne "Dato for bevilling" samt "Dato for bevillingens retsvirkninger" udfyldes begge med udgangspunkt i datoerne for den udenlandske adoptionsafgørelse og dens retsvirkninger.

Sammen med statistik kortene indsendes til Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, en liste over de sager, hvori statsforvaltningen har anerkendt en udenlandsk adoptionsafgørelse efter adoptionslovens § 28, stk. 2. Af denne liste bør – som ved de almindelige bevillingsregnskaber – fremgå oplysninger om barnets fødselsdato, adoptivforældrenes navne og journalnummeret. Herudover bør fremgå datoen for den udenlandske adoptionsafgørelse.

Kapitel 16

Ophævelse af adoptioner

Ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold (Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen,) behandler efter adoptionslovens § 18 ansøgninger om ophævelse af en adoption.

Ved ophævelse af adoptionen bortfalder retsvirkningerne af adoptionen mellem adoptivbarnet og adoptanten og dennes slægt. Ophævelsen får ikke nødvendigvis betydning for retsforholdet mellem adoptivbarnet og den oprindelige forælder, der i sin tid bortadopteret barnet.

16.1. Ophævelse efter adoptionslovens § 18, stk. 1

Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, kan ophæve et adoptivforhold, hvis adoptanten og adoptivbarnet er enige om ophævelse.

Ophævelse efter denne bestemmelse har i sig selv ingen retsvirkninger i forhold til adoptivbarnets oprindelige slægt. Ophæves et adoptivforhold, eller er et adoptivforhold ophævet for en person, der er fyldt 18 år, kan Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, dog efter anmodning fra den adopterede bestemme, at den pågældende genindtræder i retsforholdet til den oprindelige slægt, hvis de oprindelige forældre samtykker heri, jf. adoptionsloven § 23, stk. 4. Hvis kun en af de oprindelige forældre samtykker, kan det bestemmes, at retsforholdet alene genopstår i forhold til denne slægt.

16.2. Ophævelse efter adoptionslovens § 18, stk. 2-4

Er barnet mindreårigt, kan Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, ophæve adoptionen efter § 18, stk. 2, hvis adoptanten og adoptivbarnets oprindelige forældre er enige om det, og hvis ophævelsen skønnes at være bedst for barnet. I så fald genindtræder barnet i retsforholdet til den oprindelige forælder og dennes slægt.

Er barnet fyldt 12 år, skal barnet også give samtykke til ophævelse af adoptionen, jf. § 18, stk. 3. Er barnet under 12 år, skal der, afhængigt af sagens omstændigheder og barnets modenhed, foreligge oplysninger om barnets holdning til ophævelse af adoptionen, jf. § 18, stk. 4.

16.3. Ophævelse efter adoptionslovens § 18, stk. 5

Er adoptanterne døde, kan Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, efter ansøgning fra adoptivbarnets oprindelige forældre ophæve adoptionen efter § 18, stk. 5, hvis det skønnes bedst for barnet.

I så fald genindtræder barnet i retsforholdet til den oprindelige slægt. Er adoptivbarnet fyldt 18 år, og samtykker kun en af de oprindelige forældre, kan det bestemmes, at retsforholdet alene genopstår i forhold til denne slægt, jf. § 23, stk. 4.

Er både adoptanterne og barnets oprindelige forældre døde, kan adoptionen ikke ophæves administrativt.

16.4. Ophævelse ved dom

Endelig kan adoptivforholdet i helt særlige tilfælde ophæves ved dom, f.eks. hvis adoptanten har forset sig groft mod barnet, jf. adoptionslovens § 19. I disse tilfælde kan retten bestemme, at retsforholdet mellem barnet og dets oprindelige slægt skal genopstå.

16.5. Statsforvaltningens opgave

Hvis en ansøger henvender sig til statsforvaltningen og søger om ophævelse af adoption eller om genindtræden i retsforholdet til den oprindelige slægt, hvis adoptivforholdet allerede er ophævet, skal statsforvaltningen straks videresende anmodningen samt adoptionssagen til Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen. Ansøger parterne om ophævelse i medfør af adoptionslovens § 18, stk. 1, eller § 18, stk. 5 (dvs. adoptivbarnet er fyldt 18 år), vil sagen kunne behandles på skriftligt grundlag. Ansøgningsskema findes på www.ast.dk. Hvis parterne ønsker personlig vejledning, vil Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, bede statsforvaltningen om at indkalde parterne til en samtale, hvor statsforvaltningen vejleder de pågældende om retsvirkningerne af en eventuel ophævelse samt af en eventuel genindtræden i retsforholdet til den oprindelige slægt.

Ansøger parterne om ophævelse af et adoptivforhold, hvor barnet endnu er under 18 år, vil Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, vurdere, om en sag skal fremmes. Hvis sagen skal fremmes, beder Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, statsforvaltningen om at indkalde parterne til en samtale, hvor statsforvaltningen vejleder de pågældende om retsvirkningerne af en eventuel ophævelse samt af en eventuel genindtræden i retsforholdet til den oprindelige slægt.

Hvis et barn er fyldt 12 år, er det en betingelse for at ophæve adoptivforholdet, at barnet samtykker, jf. adoptionslovens § 18, stk. 3. Inden barnet afgiver samtykke, skal der finde en samtale sted med barnet om ophævelsen af adoptivforholdet og betydningen heraf. Er der tale om børn under 12 år, skal der foreligge oplysninger om barnets holdning til den påtænkte ophævelse, jf. § 18, stk. 4.

Se i øvrigt punkt 6.4 om samtykke fra barnet.

16.6. Adoptivbarnets navn efter ophævelse

Ophævelse af en adoption har ikke i sig selv betydning for den adopteredes navn. Det fremgår i den forbindelse af navnelovens § 9, stk. 4, at barnet ved ophævelsen bevarer retten til et efternavn, der er erhvervet på grundlag af adoptionen.

Barnet har desuden efter navnelovens § 9, stk. 3, under alle omstændigheder ret til at tage et efternavn efter sin oprindelige slægt, ligesom barnet efter navnelovens § 11, stk. 5, har ret til at tage et mellemnavn efter sin oprindelige slægt i medfør af navnelovens regler.

Kapitel 17

Klage og aktindsigt

17.1. Klager over statsforvaltningens afgørelser

Statsforvaltningen træffer afgørelse i sager om stedbarns- og familieadoption. Disse afgørelser kan – bortset fra afgørelser efter § 9 – påklages til ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold (Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen,), jf. adoptionslovens § 29 b og adoptionsbekendtgørelsens § 70, stk. 1. Det samme gælder klage over udmåling af salær og godtgørelse til udlæg til advokater efter adoptionslovens § 15 a.

Klage over statsforvaltningens afgørelser efter adoptionslovens § 9 behandles af domstolene.

De nærmere regler om klagers behandling findes i adoptionsbekendtgørelsens kapitel 11.

Efter adoptionsbekendtgørelsens § 71 kan statsforvaltningen genoptage en sag, hvor afgørelsen kan påklages til Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, hvis klagen indeholder en ny ansøgning, hvis der foreligger væsentlige oplysninger i sagen, som statsforvaltningen ikke har taget stilling til, eller hvis der er begået alvorlige sagsbehandlingsfejl, der kan have betydning for afgørelsens resultat, eller hvis afgørelsen er forkert.

Statsforvaltningen kan således på egen hånd genoptage sager i de tilfælde, hvor Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, ellers vil hjemvise sagen til fornyet behandling i statsforvaltningen.

Statsforvaltningen skal begrunde en beslutning om at genoptage en påklaget afgørelse. Beslutningen skal meddeles klageren skriftligt. Samtidig skal klageren orienteres om muligheden for at påklage beslutningen om at genoptage sagen til Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen. Dette gælder dog ikke, hvis klageren er indforstået med, at statsforvaltningen genoptager sagen.

Det fremgår af § 71, stk. 2, i adoptionsbekendtgørelsen, at det kun er klageren (over den oprindelige afgørelse), der kan påklage beslutningen om at genoptage sagen. Andre kan altså ikke påklage denne beslutning og skal derfor heller ikke have klagevejledning.

Parterne i sagen kan påklage den nye afgørelse, og det er kun, hvis dette sker, at klagen skal sendes til Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen. Statsforvaltningen skal dog også i forhold til den nye klage tage stilling til, om der er grundlag for at genoptage behandlingen af sagen.

17.2. Klager over adoptionssamrådets afgørelser

Det fremgår af adoptionslovens § 25 b, stk. 3, at adoptionssamrådets afgørelser om godkendelse som adoptant m.v. kan påklages til Adoptionsnævnet inden 6 måneder efter adoptionssamrådets afgørelse. Klagen anses for modtaget fra klageren, når den modtages i statsforvaltningen.

Adoptionsnævnet kan i den forbindelse tage stilling til klager over adoptionssamrådets og dets sekretariatets sagsbehandling for så vidt angår spørgsmål af betydning for den trufne afgørelse.

I praksis indgives klage over adoptionssamrådets afgørelse til statsforvaltningen, der sender klagen til nævnets sekretariat sammen med sagens akter og eventuelle bemærkninger. Det skal påses, at

akterne alene optræder én gang. Akterne bør ordnes således, at der forrest vedlægges et kort resumé af sagen, herefter kopi af adoptionssamrådets afgørelse og herefter de øvrige akter i kronologisk orden.

Adoptionsnævnets behandling af klagesagen sker på grundlag af den undersøgelse, der er foretaget i statsforvaltningen. Nævnet har dog mulighed for at beslutte, at der eventuelt ved statsforvaltningens foranstaltning - skal tilvejebringes yderligere oplysninger, ligesom ansøgeren under personligt møde i nævnet kan redegøre nærmere for sine synspunkter.

Nævnets afgørelse i en klagesag meddeles ansøgeren direkte med genpart til statsforvaltningen.

Adoptionsnævnet anser de formidlende organisationer som klageberettigede i sager om godkendelse af matchningsforslag. Adoptionssamrådets vurdering af et matchningsforslag vil således af organisationerne kunne indbringes for Adoptionsnævnet, selvom ansøgeren ikke selv har ønsket at klage over afgørelsen.

17.3. Andre klager

Klager over de formidlende organisationers behandling af matchningsforslag samt organisationernes virksomhed i udlandet behandles af Adoptionsnævnet. En klage indgives til Adoptionsnævnet.

Andre klager over de formidlende organisationer, herunder over organisationernes organisatoriske forhold, behandles af Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen.

17.4. Aktindsigt

Statsforvaltningen tager stilling til anmodninger om aktindsigt i adoptionssager, der behandles eller har været under behandling i statsforvaltningen (eller tidligere i statsamterne og amtskommunernes samrådssekretariater).

Afgørelser om aktindsigt i adoptionssager truffet af statsforvaltningen kan påklages til Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen.

17.5. Adoptivbarnets partsstatus

Børn betragtes normalt som parter i de familieretlige sager, der vedrører barnets forhold. Et adoptivbarns adgang til egen adoptionssag (og faderskabssag) er derfor reguleret i forvaltningsloven.

Hovedreglen om partsaktindsigt findes i forvaltningslovens § 9. Ifølge §§ 9 og 10 i forvaltningsloven har en part ret til aktindsigt i alle dokumenter, der vedrører sagen, med de undtagelser der er nævnt i §§ 12-15.

Særligt vedrørende § 15 bør statsforvaltningen være opmærksom på, om der er oplysninger i sagen, der af hensyn til andre private interesser bør undtages fra aktindsigten. Det må her vurderes, om hensynet til de biologiske forældre eller adoptivforældrene afgørende taler for, at barnets interesse i at få oplysningerne må vige herfor. Der skal altid foretages en konkret afvejning af de grunde, der

kan tale for og imod at undtage oplysninger fra aktindsigt. Afvejningen skal om nødvendigt foretages for hvert enkelt dokument eller oplysning.

For at kunne begrunde en indskrænkning i en parts adgang til aktindsigt skal hensynet til private interesser ifølge ombudsmandens praksis være af en sådan styrke, at de i det konkrete tilfælde skal bedømmes som ”afgørende” modhensyn.

Hvis der er tvivl om, hvorvidt en oplysning skal undtages eller ej, bør statsforvaltningen indhente en udtalelse om spørgsmålet hos den berørte part.

Særligt vedrørende et adoptivbarns aktindsigt i egen adoptionssag bør statsforvaltningen være opmærksom på adoptivforældres straffeattester. Der bør endvidere udvises særlig opmærksomhed, hvis der i sagen er oplysninger om de biologiske forældres tidligere eller senere ægtefæller, andre børn, som er blevet i hjemmet, og som ikke er bortadopteret, oplysninger om særlige seksuelle eller sociale forhold m.v.

Aktindsigt i adoptionssager, der er afsluttet før forvaltningslovens ikrafttræden, behandles efter principperne i forvaltningsloven, hvorfor der henvises til gennemgangen ovenfor.

For så vidt angår aktindsigt i ”nyere” adoptionssager bør adoptivbarnet, der søger om aktindsigt, gøres opmærksom på, at der kan være oplysninger om adoptionen hos andre end statsforvaltningen – eksempelvis Adoptionsnævnet eller de formidlende organisationer. Hver myndighed, der er i besiddelse af oplysninger i en sag, hvor der er truffet afgørelse, har pligt til at tage stilling til spørgsmål om aktindsigt. Også de formidlende organisationer har pligt til, under iagttagelse af reglerne i forvaltningsloven, at udlevere oplysninger fra organisationens egen sag til adoptanter eller den voksne adopterede.

17.6. Henvendelser fra oprindelig slægt

Langt de fleste fremmedadoptioner gennemføres som anonyme adoptioner, hvor de oprindelige forældre ikke har krav på at få oplysninger om adoptanterne eller adoptivbarnet. Adoptionsmyndighederne vil derfor heller ikke – uden samtykke fra adoptanterne – give oplysninger om adoptanterne eller barnet videre til den oprindelige slægt.

Er barnet adopteret ved en national adoption efter den 26. maj 2009, vil de oprindelige forældre dog have mulighed for at få anonymiserede opfølgingsrapporter om barnets trivsel og udvikling. Der henvises herom til punkt 11.2.

Det forekommer, at den oprindelige slægt (forældre, søskende m.v.) retter henvendelse til adoptionsmyndighederne vedrørende barnet. Sådanne henvendelser behandles af Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, der som udgangspunkt kontakter den adopterede, hvis han eller hun er myndig. Hvis den adopterede ikke er myndig, kontaktes adoptivforældrene.

Hvis statsforvaltningen modtager henvendelser fra den oprindelige slægt, skal disse henvendelser videresendes til Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen.

Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold, den XX 2014

P.M.V.

Mette Kaa Hansen

/Neel Pryds Winkel

UDKAST